

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**INFİLL UYGULAMALARLA YER VE
MEKÂN KİMLİĞİNİN DEĞİŞİMİ**

Elif BÜLÜÇ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mimarlık Anabilim Dalını

Şubat-2017
KONYA
Her Hakkı Saklıdır

TEZ KABUL VE ONAYI

Elif Bülüç tarafından hazırlanan “Infill Uygulamalarla Yer ve Mekân Kimliğinin Değişimi” adlı tez çalışması 10/02/2017 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Necmettin Erbakan Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı’nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

İmza

Başkan

Doç. Dr. Mehmet UYSAL

.....

Danışman

Prof. Dr. Dicle AYDIN

.....

Üye

Yrd. Doç. Dr. Süheyla SIRAMKAYA

.....

Yukarıdaki sonucu onaylarım.

Prof. Dr. Ahmet COŞKUN
FBE Müdürü

TEZ BİLDİRİMİ

Bu tezdeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edildiğini ve tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada bana ait olmayan her türlü ifade ve bilginin kaynağına eksiksiz atıf yapıldığını bildiririm.

DECLARATION PAGE

I hereby declare that all information in this document has been obtained and presented in accordance with academic rules and ethical conduct. I also declare that, as required by these rules and conduct, I have fully cited and referenced all material and results that are not original to this work.

İmza

Elif BÜLÜÇ

Tarih:

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

INFILL UYGULAMALARLA YER VE MEKÂN KİMLİĞİNİN DEĞİŞİMİ

Elif BÜLÜÇ

Necmettin Erbakan Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
Mimarlık Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Dicle AYDIN

2017, 173 Sayfa

Jüri

Prof. Dr. Dicle AYDIN

Doç. Dr. Mehmet UYSAL

Yrd. Doç. Dr. Süheyla SİRAMKAYA

Bu çalışmada, Konya’da sıkışık kent dokusuna sahip alanda, infill uygulamalar yoluyla yaşanan değişimin nedenlerini ve boyutlarını, bina bazında görsel, kentsel boyutta da morfolojik ve bağlamsal olarak analiz etmek ve elde edilen sonuçları kentsel mekânlarda yaşanan kimlik değişimi bağlamında değerlendirmek hedeflenmiştir. Görsel, morfolojik ve bağlamsal değişimlerin kimlik bileşenleri kapsamında ele alınması ile oluşturulan şema, çalışmanın bakış açısını oluşturmuştur. Çalışma kapsamında, İhsaniye mahallesinde farklı sokaklarda bulunan 8 tanesi ticaret, 4 tanesi konut+ticaret ve 1 tanesi konut işlevine sahip toplam 13 adet infill yapı analiz edilmiştir. Alan çalışmasında öncelikle yerinde inceleme yapılarak fotoğraflara belgeleme gerçekleştirilmiştir. Konya Büyükşehir Belediyesi ve Selçuklu Belediyesi’nden Konya kentine ait imar planları, analizi yapılacak binaların mimari projeleri, projelere ait encümen kararları ve gerekli bilgisayar dokümanları–analiz aşamasında kullanılan diğer materyaller olmuştur. Toplanan materyaller derlenerek, ilk olarak alanda kentsel boyutta gerçekleşen morfolojik ve bağlamsal değişimler tespit edilmiştir. Sonrasında tespit edilen infill yapılar, kavramsal altyapıda belirlenen kriterler doğrultusunda irdelenmiş ve infill yapıların alanda sebep oldukları bina bazında yaşanan görsel değişimler tespit edilmiştir.

Araştırmada;

- İmar yönetmeliklerinde ve uygulamalarında yaşanan değişimler ile kentsel mekânların bağlamsal özelliklerinin değiştiği,
- Gelişmekte olan kentlerde yaşanan imar uygulamaları yoluyla alınan kararların, kentlerin morfolojik özelliklerini ikinci ve üçüncü boyutta değiştirdiği,
- Kentsel boyutta yaşanan morfolojik ve bağlamsal değişimlerin, kentsel mekânların görsel niteliklerini değiştirdiği,
- Yerel yönetimlerin alan bazında ya da parsel bazında aldığı birleştirme, büyütme, kat yüksekliği değişikliği, kat adedi artırımı, fonksiyon değişikliği vb. uygulamaların infill yapıların görsel niteliklerini değiştirdiği,
- Kentsel dış mekân açısından yoldan çekme mesafesinin parsel bazında alınan kararlarla değiştiği, mevcut dokunun karakterinin bozulduğu, kat artırımı ile sokak niteliğinin değiştiği,
- Teknolojinin gelişmesi ile artan malzeme çeşitliliği ve bina yapım tekniklerinde yaşanan gelişmeler ile infill yapıların karakter olarak mevcut yapılardan farklılaştığı,
- Bina cephe karakterinde doluluk boşluk kararlarının infill uygulamalarda farklılaştığı, bina işlevi ve mimari arayışların bu farklılıkların sebebi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: infill, kent morfolojisi, kentsel değişim, kentsel kimlik

ABSTRACT

MS THESIS

CHANGING OF PLACE AND SPACE IDENTITY THROUGH INFILL APPLICATIONS

Elif BÜLÜÇ

**Necmettin Erbakan University, Institute of Sciences
Department of Architecture**

Advisor: Prof. Dr. Dicle AYDIN

2017, 173 Pages

Jury

Prof. Dr. Dicle AYDIN

Doç. Dr. Mehmet UYSAL

Yrd. Doç. Dr. Süheyla SIRAMKAYA

This study intends to analyze reasons, and extent of changes realized through infill practices on an area of a dense urban fabric in Konya province, visually with reference to buildings, and morphologically in urban, and contextual dimension. Then, results of the analysis will be discussed in terms of identity change in urban spaces. Schema built by considering visual, morphological, and contextual changes has set the perspective of this work. Within the scope of this work, 13 infill structures, including buildings of 8 commercial, 4 residential+commercial, and 1 residential character on different streets of İhsaniye district, have been analyzed. First of, in the field work, photo documentation was performed through on-site examination. Other materials used in the analysis, include zoning plans, architectural projects of the buildings subject to analysis, municipal board resolutions, and required printed documents obtained from Konya Metropolitan Municipality; and Selçuklu Municipality. Having compiled the collected materials, first of all, morphological, and contextual changes in urban dimension, have been identified. Then, detected infill structures were examined with reference to criterion set in conceptual framework; and the visual changes of buildings caused by infill structures on the site were identified.

Following has been concluded from the research;

- The fact that contextual characteristics of urban spaces changed, along with the changes in zoning regulations, and practices.
- Resolutions taken through zoning practices in the developing cities, changed morphological characteristics of the cities in the first, and the second dimension.
- Urban changes of morphological, and contextual nature, transformed visual characteristics of urban spaces,
- The fact that local administration's practices such as joining, expanding, storey height changes, increasing the number of storey, functional changes etc. changed visual characteristics of infill structures.
- Road setbacks in terms of urban outer space, change through parcel based decisions; nature of present texture is disrupted; and street character changes through storey addition;
- Character of infill structures are becoming distinct from that of present structures, as a result of ever growing material diversification along with the advancement of technology; as well as development of building construction techniques.
- Decisions about fullness, and emptiness of the building facade character changed with infill applications; and building function and architectural quests are the reasons behind that change.

Keywords: infill, urban change, urban identity, urban morphology

ÖNSÖZ

“Infill Uygulamalar ile Yer ve Mekân Kimliğin Değişimi” isimli bu tez çalışmasında, Konya’da sıkışık dokuya sahip kentsel mekânda, infill uygulamalar ile yaşanan değişim kentsel boyutta morfolojik ve bağlamsal, bina bazında ise görsel olarak irdelenmiştir.

Tez konumun belirlenmesinde yürütülmesinde beni yönlendiren ve yardımcı olan tez danışmanım Sayın Prof. Dr. Dicle AYDIN’a çok teşekkür ederim. Çalışmamda kullandığım materyalleri elde etmemde bana yardımcı olan Selçuklu Belediyesi’ne bana sağladıkları kolaylıklar için teşekkür ederim. Psikolojik olarak yorulduğum her an destekleriyle beni güçlendiren ve yanımda olan çok sevgili iş arkadaşlarım Arş. Gör. Fatmanur BARAN ve Arş. Gör. Havva Burcu KAYNAŞ’a ve her zaman olduğu gibi çalışmam boyunca da maddi manevi destekleriyle hep yanımda olan, bana anlayış gösteren ailem; sevgili annem, babam ve kardeşlerime gönülden teşekkür ederim.

Elif BÜLÜÇ
KONYA-2017

İÇİNDEKİLER

ÖZET	iv
ABSTRACT.....	v
ÖNSÖZ	vi
İÇİNDEKİLER	vii
SİMGELER VE KISALTMALAR	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	x
RESİMLER DİZİNİ.....	xii
TABLOLAR DİZİNİ.....	xiii
HARİTALAR DİZİNİ.....	xv
1. GİRİŞ	16
1.1. Çalışmanın Amacı ve Kapsamı.....	17
1.2. Çalışmanın Önemi.....	18
2. KAYNAK ARAŞTIRMASI	19
3. MATERYAL VE YÖNTEM.....	23
4. KAVRAMSAL ALTYAPI	25
4.1. Yer ve Mekân Kavramı.....	25
4.2. Kimlik Kavramı	27
4.2.1. Kentsel Kimlik	30
4.2.2. Mimari Kimlik	39
4.3. Kentsel Mekânda Değişim ve Kimlik.....	42
4.4. Infill Kavramı.....	57
4.5. Bölüm Değerlendirmesi	74
5. ARAŞTIRMA BULGULARI.....	77

5.1. Konya Kentinin Mekânsal Gelişimi.....	77
5.2. İhsaniye Mahallesi'nin Kimlik Bileşenleri Yönünden Analizi.....	96
5.2.1. Kentsel Boyutta Yaşanan Değişimler	97
5.2.2. Infill Uygulamalar İle Bina Bazında Yaşanan Kimlik Değişimi	108
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	156
KAYNAKLAR	161
EKLER	168
ÖZGEÇMİŞ	172

SİMGELER VE KISALTMALAR

Kısaltmalar

TDK Türk Dil Kurumu
TÜBA Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğü

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 4.1. Kentsel kimlik oluşum şeması.....	31
Şekil 4.2. Önem ve Kılınçaslan'ın sınıflandırdığı kentsel kimlik bileşenleri.....	32
Şekil 4.3. Kaypak'ın sınıflandırdığı kentsel kimlik bileşenleri	33
Şekil 4.4. Kentsel kimlik bileşenleri.....	33
Şekil 4.5. Eryazıcıoğlu ve Markoç'un sınıflandırdığı kentsel kimlik bileşenleri.....	34
Şekil 4.6. Kentsel Kimlik Bileşenleri	35
Şekil 4.7. Mimari Kimlik Bileşenleri	40
Şekil 4.8. Mekâna ait kimliğin oluşumu.....	41
Şekil 4.9. Değişim sürecine etki eden faktörler ve etkileşimleri	43
Şekil 4.10. Kentleşmenin değişime etkisi.....	47
Şekil 4.11. Yapılı çevrelerde değişim.....	51
Şekil 4.12. Kentsel çevrede eskimeye bağlı kimlik değişimi	52
Şekil 4.13. Infill uygulama ile kimliğin değişimi örneği.....	53
Şekil 4.14. Kentsel yapılı çevredeki değişiklikler	54
Şekil 4.15. Kentsel yapılı çevrede yaşanan değişimin özellikleri	55
Şekil 4.16. Infill yapı	58
Şekil 4.17. Kapubağlı'nın kullandığı infill tasarım kriterleri	66
Şekil 4.18. Infill binanın bulunduğu bağlama göre ölçek/oran algısı.....	69
Şekil 4.19. Cephede dolu-boş ilişkisi	70
Şekil 4.20. Infill binanın mevcut çevreye konumlanması	72
Şekil 4.21. Infill yapıların kentsel kimlik bileşenlerindeki yeri	74
Şekil 4.22. Infill uygulamalar ile yaşanan değişim	75
Şekil 4.23. Infill uygulamalar ile yaşanan kentsel kimlik değişiminin boyutları	76

Şekil 5.1. Çalışma alanının bağlamsal özelliklerinde yaşanan değişim	103
Şekil 5.2. Morfolojik değişimin incelenme kriterleri	104
Şekil 5.3. Alanda ikinci boyutta morfolojik özelliklerde yaşanan değişim.....	104
Şekil 5.4. Görsel değişimin incelenme kriterleri	110
Şekil 5.5. Çalışma alanının süreç içerisinde geçirdiği değişim şeması	152
Şekil 6.1. Infill uygulamalar yoluyla yaşanan kimlik değişimi	156
Şekil 6.2. Yer ve mekânda yaşanan değişimin ilişkisi	158

RESİMLER DİZİNİ

Resim 4.1. Safranbolu geleneksel konutları	37
Resim 4.2. Mardin kenti	38
Resim 4.3. Dubai kenti silüeti	38
Resim 4.4. Dubai gece görüntüsü.....	38
Resim 4.5. Vezüv yanardağının patlaması sonucu lavlar altında kalan ve tarihten silinen Pompei kentinin kalıntıları; İtalya	45
Resim 4.6. Halep kenti savaş öncesi	46
Resim 4.7. Halep kenti savaş sonrası	46
Resim 4.8. 1960’larda İstanbul Levent	48
Resim 4.9. 2016’da İstanbul Levent.....	49
Resim 4.10. Dancing House, Prag.....	58
Resim 4.11. Centre Georges Pompidou, Paris	59
Resim 4.12. Centre Georges Pompidou, Paris	59
Resim 4.13. Günümüzde Abdülezel Paşa Caddesi	60
Resim 5.1. 1930’lu yıllarda Alâeddin tepesinden Mevlana caddesine bakış	81
Resim 5.2. Çalışma alanının konumu.....	96
Resim 5.3. Çalışma alanında bulunan infill yapılar	111

TABLolar DİZİNİ

Tablo 4.1. Infill uygulama örnekleri	61
Tablo 4.2. Rehberlerde kullanılan kriterler	67
Tablo 5.1. Türkiye ve Konya İli Karşılaştırmalı Nüfus Göstergeleri	78
Tablo 5.2. Alanda üçüncü boyutta morfolojik özelliklerde yaşanan değişim.....	106
Tablo 5.3. 1960-1980 yılları arası çalışma alanının mekânsal karakteri.....	109
Tablo 5.4a. 1 nolu infill binanın görsel analiz tablosu.....	112
Tablo 5.4b. 1 nolu infill binanın görsel analiz tablosu	113
Tablo 5.4c. 1 nolu infill binanın görsel analiz tablosu.....	114
Tablo 5.5a. 2 nolu infill binanın görsel analiz tablosu.....	115
Tablo 5.5b. 2 nolu infill binanın görsel analiz tablosu	116
Tablo 5.5c. 2 nolu infill binanın görsel analiz tablosu.....	117
Tablo 5.6a. 3 nolu infill binanın görsel analiz tablosu.....	118
Tablo 5.6b. 3 nolu infill binanın görsel analiz tablosu	119
Tablo 5.6c. 3 nolu infill binanın görsel analiz tablosu.....	120
Tablo 5.7a. 4 nolu infill binanın görsel analiz tablosu.....	121
Tablo 5.7b. 4 nolu infill binanın görsel analiz tablosu	122
Tablo 5.7c. 4 nolu infill binanın görsel analiz tablosu.....	123
Tablo 5.8a. 5 nolu infill binanın görsel analiz tablosu.....	124
Tablo 5.8b. 5 nolu infill binanın görsel analiz tablosu	125
Tablo 5.8c. 5 nolu infill binanın görsel analiz tablosu.....	126
Tablo 5.9a. 6 nolu infill binanın görsel analiz tablosu.....	127
Tablo 5.9b. 6 nolu infill binanın görsel analiz tablosu	128
Tablo 5.9c. 6 nolu infill binanın görsel analiz tablosu.....	129

Tablo 5.10a. 7 nolu infill binanın görsel analiz tablosu.....	130
Tablo 5.10b. 7 nolu infill binanın görsel analiz tablosu	131
Tablo 5.10c. 7 nolu infill binanın görsel analiz tablosu.....	132
Tablo 5.11a. 8 nolu infill binanın görsel analiz tablosu.....	133
Tablo 5.11b. 8 nolu infill binanın görsel analiz tablosu	134
Tablo 5.11c. 8 nolu infill binanın görsel analiz tablosu.....	135
Tablo 5.12a. 9 nolu infill binanın görsel analiz tablosu.....	136
Tablo 5.12b. 9 nolu infill binanın görsel analiz tablosu	137
Tablo 5.12c. 9 nolu infill binanın görsel analiz tablosu.....	138
Tablo 5.13a. 10 nolu infill binanın görsel analiz tablosu.....	139
Tablo 5.13b. 10 nolu infill binanın görsel analiz tablosu	140
Tablo 5.13c. 10 nolu infill binanın görsel analiz tablosu.....	141
Tablo 5.14a. 11 nolu infill binanın görsel analiz tablosu.....	142
Tablo 5.14b. 11 nolu infill binanın görsel analiz tablosu	143
Tablo 5.14c. 11 nolu infill binanın görsel analiz tablosu.....	144
Tablo 5.15a. 12 nolu infill binanın görsel analiz tablosu.....	145
Tablo 5.15b. 12 nolu infill binanın görsel analiz tablosu	146
Tablo 5.15c. 12 nolu infill binanın görsel analiz tablosu.....	147
Tablo 5.16a. 13 nolu infill binanın görsel analiz tablosu.....	148
Tablo 5.16b. 13 nolu infill binanın görsel analiz tablosu	149
Tablo 5.16c. 13 nolu infill binanın görsel analiz tablosu.....	150
Tablo 5.17. Çalışma alanına ait görsel değişimin niteliği	152

HARİTALAR DİZİNİ

Harita 5.1. Konya Kentinin Türkiye’deki Konumu.....	77
Harita 5.2. Tarihi süreç içerisinde Konya kentinin mekânsal gelişimi.....	80
Harita 5.3. 1922 yılına ait Konya Şehrinin Harita-i Umumiyesi.....	82
Harita 5.4. 1933 yılına ait Konya Şehir Planı.....	83
Harita 5.5. 1941 yılı hali hazır haritası	84
Harita 5.6. 1946 yılı Konya Şehri Bölge İmar Planı	85
Harita 5.7. 1954 yılı Konya İmar Planı	87
Harita 5.8. 1966 yılı Konya İmar Planı	89
Harita 5.9. 1974 İlave Plan Dönemi Konya Kent Formu	91
Harita 5.10. 1984 Plan Dönemi Konya Kent Formu	92
Harita 5.11. 1999 Plan Dönemi Konya Kent Formu	94
Harita 5.12. 1922 yılında çalışma alanının durumu	98
Harita 5.13. 1933 yılında çalışma alanının durumu	98
Harita 5.14. 1946 yılında çalışma alanının durumu	99
Harita 5.15. 1954 yılında çalışma alanının durumu	100
Harita 5.16. 1966 yılında çalışma alanının durumu	100
Harita 5.17. 1974 yılı ve sonrasında çalışma alanının durumu	101

1. GİRİŞ

İnsanoğlunun yaşadığı fiziksel çevre döneminin teknolojik, ekonomik ve sosyo-kültürel değerlerinin bir yansıması şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Kenti oluşturan mimari mekânlar, ekonomik, kültürel ve politik faktörlerin etkisiyle biçimlenirken, aslında o kente ait kimliğin biçimlendiği görülmektedir.

Kentler, farklı dönem ve kültürlerin, teknolojik olanakları, estetik anlayışları ve akımlarının birer yansıması olarak, değişim ve dönüşümler sonucunda şekillenen, tarihsel sürekliliğe sahip olan ürünlerdir. Geçmişten bu yana kendi dönem ve düşüncesini mekâna yansıtan kentler, sürekliliklerini devam ettirirken, gelişim ve değişimlere de cevap verebilmelidirler. Bu bağlamda, teknolojide yaşanan gelişmeler ve küreselleşmenin etkisiyle değişimlerin kaçınılmaz olduğu kentlerde, fiziksel olarak yeniden yapılanmalar görülmektedir. Bu durum kentlerin var olan kimliğinin değişmesine, hatta bazı durumlarda yok olmasına sebep olmaktadır.

Kentlerde yaşanan değişimlere etki eden faktörler göç, kentleşme, planlama kararları, küreselleşme vb. şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Bu ve benzeri birçok faktörden biri olan infill kavramı da kentlerde dönüşüme ve dolayısıyla yer ve mekân kimliğinin değişimine sebep olmaktadır.

Zaman içerisinde kentlerde meydana gelen fiziksel ve işlevsel eskimeler yeni yapı uygulamalarını beraberinde getirmektedir. Infill uygulamalar da, sıkışık kent dokularının yenilenmesi durumunda karşımıza çıkmaktadır. Örneğin, kentlere ilk yerleşimlerde konut bölgesi olarak kararlaştırılan alanların, zaman içerisinde uygulanan imar planlarının da etkisiyle, işlevini değiştirerek ticaret bölgesine dönüştüğü kentlerde çok karşılaşılan bir durumdur. Ancak bu durum bir anda değil, belli bir süreç içerisinde gerçekleşmektedir. Kent merkezlerinde yer alan, önceden konut amaçlı kullanılan yapılar, zamanla önce altı ticaret üstü konut olarak kullanılmakta, sonrasında bu durum tüm binaya yayılarak, yapı işlev değiştirmektedir. Bina işlevsel ve fiziksel olarak eskiyip, yeterli doyuma ulaştığında ise yıkılarak yenisi yapılmaktadır. “Sıkışık kent dokusuna sahip yapıları çevrelerde inşa edilen yeni binalar”, yani “infill uygulamalar” ise, çoğunlukla değişen işlev doğrultusunda uygulanmakta olup, sonraki yapılacak

uygulamalara bir örnek teşkil ederek, süreç içerisinde yer ve mekânın kimliğinin değişmesinde etkili olmaktadır.

Infill uygulamalar ile mekânda yaşanan değişimler; insan ölçeğinde yaşanan algı farklılığı, yüzey bağlamında doluluk/boşluk oranlarında yaşanan değişim, dokusal karakterde yaşanan değişim, işlev değişikliği vb. olarak karşımıza çıkmaktadır. Yeni yapılaşmaların planlaması doğru yapılmadığı zaman, mekânda yaşanan bu değişimler olumsuz yönde ilerleyip, kentsel kimliğin bozulmasına hatta yok olmasına sebep olabilmektedir.

Gelişen teknoloji ve farklılaşan yaşam şartları sonucunda, her ne kadar yeni yapılaşma ve değişim kaçınılmaz olsa da, yapılı çevrelerde uygulanan yeni düzenlemelerin, var olan kentsel dokunun olumlu niteliklerini ve çağdaş teknolojiyi göz önünde bulundurarak biçimlenmesi, dolayısıyla nitelikli kentsel mekânlar oluşturması esas olmaktadır. Infill uygulamalar ile daha nitelikli kentsel mekânların oluşturulması, kentsel kimliğin gelişmesine katkıda bulunarak, yer ve mekân kimliğinin olumsuz yönde değişim geçirmesinin önüne geçecektir.

1.1.Çalışmanın Amacı ve Kapsamı

Çalışmanın amacı; Konya'nın sıkışık kent dokusunda, eski ve yeni yapı birlikteliğinin ve infill uygulamaların olduğu bölgede, alan çalışmasına dayalı olarak gözlenebilen değişimin nedenlerini ve boyutlarını, bina bazında görsel, kentsel boyutta da morfolojik ve bağlamsal olarak analiz etmek ve elde edilen sonuçları kentsel mekânlarda yaşanan kimlik değişimi bağlamında değerlendirmektir. Çalışma kapsamında alan olarak; Konya merkez Selçuklu ilçesi, İhsaniye mahallesine bağlı, kentli tarafından Form Caddesi olarak bilinen, kuzeyde Vatan Caddesi, güneyde Kazım Karabekir Caddesi ile sınırlandırılan Sultan Cem Caddesinin, doğu ve batısında yer alan yapı adaları seçilmiştir. Söz konusu alan, Konya kentinin biçimlenmesinde etkili olan Alaeddin Tepesinin batısında yer almaktadır. Kentin ilk yerleşim bölgesi içerisinde bulunan alan, Konya'nın geçirdiği imar kararları doğrultusunda işlevsel ve fiziksel olarak değişim geçirmiş olması dolayısıyla değişikliklerin gözlenebileceği bir alan olması bakımından tez kapsamında ele alınmıştır.

1.2.Çalışmanın Önemi

Kent dokularının sıkışık olan bölgelerinde, yeni yapılan infill uygulamalarla, kentsel yoğunluk ve dokudaki mevcut gabari artmakta, ayrıca imar ve planlama kararları sonucunda meydana gelen işlevsel ve imara bağlı değişikliklerle dokunun karakteri değişmektedir. Teknolojinin gelişmesi ve kentleşmenin de etkisiyle meydana gelen bu değişimler kaçınılmaz olsa da, yeni uygulamaların eski dokunun niteliğini ne kadar dikkate aldığı, yeni olarak ne getirdiği önemli olmaktadır. Eskinin kentsel değerleri ile yeni olanın karşılaştırılması yapıldığında olumlu-olumsuz yönlerin neler olduğunun araştırılması, benzer nitelikteki uygulamalar için katkı sağlayacağını düşündüğümüz bir sonuç olacaktır.

Ancak ekonomik, politik, kültürel vs. birçok etkenden dolayı, yeni uygulamalarla mevcut dokunun nitelikleri göz ardı edilerek, özellikle niteliğini kaybetmiş kentsel mekânların çoğaldığı görülmektedir. Bu duruma yol açan sorunların neler olduğunun tespit edilmesi bu tezin önemini ortaya koymaktadır.

2. KAYNAK ARAŞTIRMASI

Çalışmanın altyapısını oluşturan kaynaklara ait açıklamaların yapıldığı bu bölümde, infill, değişim ve kimlik kavramlarına ilişkin yapılan çalışmalardan bu tez kapsamında yararlanılan kaynaklara alfabetik sıra ile yer verilmiştir.

Altınöz (2010) “*Tarihi Dokuda Yeni'nin İnşası*” isimli makalesinde, tarihi dokuda inşa edilmiş yeni yapı uygulamaları üzerinden, tasarım sürecinde kullanılan farklı yaklaşımları aktararak, bunlara dair yorumlamalar yapmıştır. Yeni yapılaşmaları sürekliliğin önemli bir parçası olarak gören yazar, bugüne kadar oluşmuş dokuyu, önemi ve mevcut değerleri korurken, varlığı ile oluşturulduğu çevreye yeni değerler katan ve hatta var olanın değerlerini artıran günümüz müdahalelerinin oluşumuna imkân tanınması gerektiğini vurgulamaktadır.

Arabulan (2008) “*Yer/Mekân Kimliğinin Değişimi Mezitbey Hamamı ve Yakın Çevresi Alan Çalışması*” isimli yüksek lisans tezinde, tarihe tanıklık etmiş bir kent merkezinin belirlenen bir parçası üzerinden yer/mekân kimliğinin değişimini incelemiştir. Çalışma ile alanın geçmişteki kimliği, bu kimliğini oluşturan öğeler ve zamanla birçok etken sebebiyle değişime uğrayarak günümüzde kazanmış olduğu yeni kimliği saptanmaya çalışılmıştır. Değişen yeni kimliğinin nasıl korunarak geliştirilebileceğini bulmayı amaçlamıştır.

Birlik (2006) “*Tarihi Çevrelerde Kentsel Kimlik Değişiminin Eşik Analizi: Trabzon'da Bir Deneme*” adlı doktora tezinde, geleneksel çevrelerde ekonomik gelişme, teknolojik ilerleme ve nüfus artışının kaçınılmaz bir sonucu olarak hem geçmiş kabuller bağlamında hem de değişme baskıları altında oluşacak kimlik değişiminin eşik analizinin yapılacağı deneysel bir çalışma yapmıştır. Çalışma ile kentlerin sahip olduğu özgün kimliğin toplum yapısına bağlı olarak alınan doğru karar ve uygulamalarla korunabildiğini, doku değişimi ile bağlantılı olan kentsel kimlik sorununun, özellikle yeni yapıların çevrelerine uyum sağlaması ya da onlarla bütünleşebilmesi durumunda çözülebileceğini vurgulamaktadır.

Can (2011) "*Tarihi Çevrede Yeni Yapılaşma Koşulları ve Kadıköy - Rasimpaşa Mahallesi Örneği*" isimli yüksek lisans tezinde, tarihi çevrelerde yapılan yeni yapılar ile tarihi eserlere yapılan güncel eklerin uygulanma sürecinde, yasal mevzuatın yerini ve sorunlarını incelemiştir. Uluslararası örnekler ve Türkiye’de kullanılan kanunların karşılaştırıldığı çalışmada, tarihi şehir merkezlerinin dokusunun korunması ve tarihi eserlerin görünürlüğünün modern binalar arasında kaybolmaması için alan bazında koruma yapılmasının gerekliliği ifade edilmektedir.

İnceoğlu ve Aytuğ (2009) "*Kentsel Mekânda Kalite Kavramı*" isimli makalelerinde, gerek tasarımı yeni yapılacak gerekse yeniden düzenlemesi yapılacak kentsel mekânlara (meydanlar ve sokaklar) yönelik kullanılabilecek mekânsal kalite parametrelerine dair, farklı birçok kaynağın ortaya koyduğu kriterleri incelemiştir. Kalite kavramı üzerinden, mekân veya yerin sadece işlevsel özellikleri ile değil, o yere özgü onu tanımlayan ya da onu anlamlı kılan birçok özelliğiyle beraber ele alınması gerekliliğini vurgulamaktadırlar.

Kapubağlı (2004) "*Tarihi Çevrede Yeni Yapılaşma ve İstanbul Örneğinde Infill Uygulamaların Değerlendirilmesi*" isimli yüksek lisans tezinde, tarihi çevrelerdeki yeni tasarımların ve bu tasarımlar yapılırken uygulanan yöntemlerin irdelenmesine yönelik bir çalışma yapmıştır. Yazar, eski ve yeni bağlamında tarihi çevrelerdeki infill tasarımlar uygulanırken, çevrenin çok iyi analiz edilmesi ve alanın sosyal ve kültürel anlamda devamlılığının sağlanması gerektiğini belirtmektedir. Infill uygulamaların kütle, yükseklik, renk gibi özellikler yönünden ayrıntılı bir şekilde incelenmesinin yeni tasarımların başarılı olmasında ön şart olduğu ifade edilmektedir.

Köseoğlu (2009) "*1950-1970 Yılları Arasında Yapılan Müstakil Konut Alanlarında Değişim: Konya Örneği*" adlı yüksek lisans tezinde, Konya kent merkezinde iki farklı konumda yer alan, 1950-1970 yılları arasında uygulanan müstakil toplu konut alanlarında, bina ve doku bazında meydana gelen fiziksel değişimleri tespit etmeye ve bu değişimlerin nedenlerini ortaya koymaya çalışmıştır. Alan özelinde yaşanan bağlamsal ve morfolojik değişimlerin kentsel boyutta değişimi etkilediğini, bu değişimlerin tetikleyici unsurlarının ise imar kararları, meclis kararları ve ruhsat değişiklikleri olduğunu belirtmektedir.

Köseoğlu ve Aydın (2009) “*Müstakil Konut Alanlarında Morfolojik ve Bağlamsal Değişim Konya Meram Öğretmen Evleri*” isimli makalelerinde, Konya kentinde uygulanan ilk müstakil toplu konut alanlarından olan dokuda, gözlenebilen değişimin boyutlarını, parsel, bina ve adalar bazında belirleyerek, morfolojik ve bağlamsal değişimler olarak tanımladıkları başlıklarda, değişimlerin tetikleyici unsurlarını, kent dokusu içinde değerlendirmeye çalışmışlardır. Çalışma ile alanda biçimsel anlamda yaşanan değişimin alanın kimliğini de değiştirdiği tespit edilmiştir.

Mornement ve Biles (2009) “*INFILL-New Houses for Urban Sites*” isimli kitaplarında, kırk adet infill yapı örneği üzerinden kentsel çevrelerin değişimini incelemişlerdir. Mevcut yapı çevrelerinde inşa edilmesi dolayısı ile infill yapının nasıl ve hangi şartlar altında yapılacağı, alana ne kazandıracığı düşüncesi, alanın sahip olduğu fiziksel karakter, tarih vb. birçok getiri doğrultusunda şekillendiği belirtilmektedir. Çalışmada özellikle terk edilmiş, düşük potansiyelli çevrelerde uygulanan infill yapıların, o bölgeleri geliştirecek bir etken olduğu vurgulanmaktadır.

Pidcock ve Beamer (2005) “*Design in Context*” isimli Avustralya Hükümeti ve Avustralya Mimarlar Enstitüsü ile ortak olarak hazırladıkları rehberlerinde, Yeni Güney Galler şehrinin tarihi miras niteliğindeki bölgelerinde uygulanacak infill tasarımların kriterlerini belirlemeyi hedeflemiştir. Rehberi hazırlarken belirlenen kriterlerde birçok mimari girdinin kullanıldığını belirten yazarlar, bu kriterlerin benzer özelliklere sahip diğer çevrelerde de kullanılabileceğini savunmaktadır.

Ulu ve Karakoç (2004) “*Kentsel Değişimin Kent Kimliğine Etkisi*” adlı makalelerinde, kentsel mekânın en etkin ögesi olan sokaklar ve onların oluşturduğu kent imgeleri üzerinden kentleşme ve küreselleşme olgularının kentsel kimlik değişimine etkilerini tartışmaktadırlar.

Ünlü (2006a) “*Mersinde Değişen Kentsel Mekân: Çamlıbel’de Morfolojik Değişim*” adlı makalesinde, Mersin özelinden yola çıkarak, planlama denetim mekanizmalarının işleyişi kapsamında Türkiye’deki kent planlama pratiği içinde kentsel mekânın nasıl biçimlendirildiğini ve kentsel mekânda değişimin nasıl yönetildiğini incelemiş ve yerel yönetimlerin bu süreçteki etkinliğini sorgulamıştır.

Ünlü (2006b) “*Kentsel Mekânda Değişimin Yönetilmesi*” isimli makalesinde, genel olarak kentsel mekânda değişimin yönetilmesi sürecinin işleyişi, kentsel yapıyı çevredeki değişiklikler ve bu değişikliklerle ilgili üretilecek politikalar ve araçlara dair açıklamalar yapmıştır. Ünlü bu çalışmasında, Türkiye’de mekânsal değişimin yönetilmesi sürecinde etkin olan araçların eleştirisinden yola çıkarak Mersin örneği üzerinden, planlama sürecinin yeniden ele alınmasını önermektedir. Bu bağlamda elde edilen sonuçların kısa bir değerlendirmesinin ardından Türkiye’de etkin olan imar anlayışına seçenek oluşturacak önermelerde bulunmuştur.

Yenice (2005) “*Kentsel Planlama Sürecinde Konya Kent Formunun Gelişimi Üzerine Bir Araştırma*” isimli yüksek lisans tezinde, imar planı ve kentsel plan kararlarının, kentsel gelişme ve kent formu üzerindeki olası etkilerini Konya kent formu örneklem alanı boyutunda irdelemiştir.

Bu çalışma ile daha önce yapılmış araştırmalarda ele alınmayan, tarihi olmayan çevrelerde bitişik nizama sahip dokularda uygulanan infill yapıların, kentsel mekânlarda sebep olduğu değişim araştırılmış, bu değişimin kentsel ve bina bazındaki boyutları irdelenmiş ve dokuda oluşturduğu olumlu/olumsuz etkiler ortaya konulmuştur.

3. MATERYAL VE YÖNTEM

Infill uygulamalar ile kentsel mekânlarda yaşanan kimlik değişiminin tespit edilmesinin ve bu değişimin boyutlarının kentsel ölçekte morfolojik ve bağlamsal, bina ölçęinde görsel olarak irdelenmesinin amaçlandığı bu çalışma, niteliksel ve niceliksel metodları bir arada kullanan bir metodoloji içermektedir. Çalışmada *gözleme dayanan araştırma yöntemlerinden alan çalışmasına dayalı araştırma yöntemi* kullanılmıştır. Bu bağlamda, çalışma üç aşamadan oluşmaktadır.

1. Kaynak Araştırması
2. Alan Çalışması (Analiz Aşaması)
3. Sonuç ve Öneriler

Kaynak Araştırması; aşamasında konuya ilişkin kavramlar ve araştırmanın kapsamı belirlenmiştir. Bu bağlamda, çeşitli üniversite kütüphaneleri ve indekslerden konuyla ilgili yüksek lisans tezleri, doktora tezleri ve kitaplar taranmış, ayrıca internetten online veri tabanları, elektronik kitaplar, makaleler ve dergilerden faydalanılarak konu ile ilgili yabancı kaynaklara ulaşılarak teorik bilgiler derlenmiştir. Taranan kaynaklardan elde edilen veriler ile *yer ve mekân, kimlik, kentsel kimlik, mimari kimlik, değişim, kentsel mekânda değişim ve infill* kavramları ve bunların birbirleriyle olan ilişkisine dair teorik bir çerçeve oluşturulmuştur.

Çalışma alanına ilişkin araştırma için ise alana dair daha önce yapılmış tez, makale, kitap, planlama ve imar kararları, haritalar, fotoğraf ve belgeler taranmıştır. Elde edilen veriler ile çalışma alanının tarihsel gelişme sürecindeki (kentsel kimlik) değişimi saptanmıştır. Alanda önceden yer alan binaların karakteristik özellikleri bina ve çevresi olarak belirlenmiş, elde edilen kriterler dokudaki yeni infill uygulamalar için de değerlendirme ölçütü olmuştur.

Alan Çalışması; aşamasında ise, seçilen alanın geçmişten günümüze mekânsal olarak geçirdiği değişim kentsel boyutta morfolojik ve bağlamsal; bina bazında ise görsel olarak analiz edilmiştir. Bu bağlamda, analizde kullanılacak materyalleri elde etmek için öncelikle seçilen alanın yerinde incelenmesi ve fotoğraflanması yapılmıştır. Ardından Konya Büyükşehir Belediyesi ve Selçuklu Belediyesi'nden Konya kentine ait

imar planları, analizi yapılacak binaların mimari projeleri, projelere ait encümen kararları ve gerekli bilgisayar dokümanlarına ulaşılmıştır. Toplanan materyaller derlenerek ilk olarak alanın morfolojik ve bağlamsal olarak geçirdiği mekânsal değişim tespit edilmiştir. Sonrasında alanda tespit edilen infill yapıların belirlenen kapsam ve kriterler doğrultusunda analizleri yapılarak alanın görsel özelliklerinde yaşanan değişim belirlenmiştir.

Sonuç ve Öneriler; aşamasında kavramsal altyapıda oluşturulan teorik bilgiyle birlikte, alan çalışmasında yapılan analizin sonuçları harmanlanarak, çalışma alanında yaşanan değişimin boyutları kentsel boyutta bağlamsal ve morfolojik, bina bazında ise görsel olarak saptanmıştır. Yapılı çevrelerde inşa edilen infill uygulamaların kentsel mekânlarda yaşanan değişime etkisi ve bu değişimin de kent kimliğine olan etkisi tanımlanmıştır.

4. KAVRAMSAL ALTYAPI

Infill uygulamalar ile kentsel mekânlarda yaşanan kimlik değişiminin Konya kenti üzerinden değerlendirildiği çalışmanın bu bölümünde, yer ve mekân, kimlik, değişim ve infill kavramlarına ve bunların ilişkilerine yer verilmiştir.

Yer ve mekân kavramlarına ilişkin tanımlamaların ardından, kimlik kavramı, kentsel kimlik ve mimari kimlik alt başlıkları üzerinden açıklanmıştır. Sonraki bölümde kentsel yer ve mekânlarda meydana gelen değişimler ve nedenleri, bunların kimliğe etkisi tanımlanmıştır. Son olarak, infill kavramına dair ayrıntılı anlatımın ve örneklemelerin ardından, infill uygulamaların kimlik değişimine etkisi değerlendirilmiştir. Infill mimaride kullanılan tasarım yaklaşımları ve seçilen alana ilişkin infill tasarım kriterlerinin tespiti ile kavramsal altyapı tamamlanmıştır.

4.1.Yer ve Mekân Kavramı

Yer kavramı, en genel anlamı ile bir şeyin ya da bir kimsenin kapladığı boşluk olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2016 ¹). Mekân ise, “bulunulan yer” (TDK, 2016 ²) “insanı çevreden belli ölçüde ayıran ve içinde yaşam, etkinlik ve eylemlerini sürdürmesine elverişli çevre; insan topluluklarının üzerinde varlıklarını sürdürdüğü ve geliştirdikleri kültürle biçimlendirdikleri yaşam alanı” (TÜBA, 2016 ³) olarak ifade edilmektedir. Bu bağlamda “mekân” kavramını, insanların yaşantılarından ve varlıklarından izler taşıyan bir “yer” olarak tanımlayabiliriz. Ancak bu “yer” herhangi bir yer değildir. Doğal, tarihi, kültürel, sosyal vb. faktörler doğrultusunda oluşmuş, kendine özgü nitelikleri barındıran ve bu nitelikler doğrultusunda mekânı biçimlendiren bir olgudur.

Mimarlık, yerle ilgili ve sosyal, kültürel, ekonomik, teknik anlamda çeşitli girdileri olan çok yönlü bir uygulama alanıdır; sosyal süreçlerin ifadesi olan mekânları özel hale getirmektir (Deviren, 2001).

¹http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.587e58a73c4e76.04594498

²http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.587e58aa54c3e8.05615129

³ <http://www.tubaterim.gov.tr/>

Bir kent parçası veya tek yapı için yer kavramı, içindeki farklı boyutlarıyla birlikte, mimarlık ürününü ve tasarımı şekillendiren, yönlendiren ana unsurlardan biri olmaktadır (Eren, 2006). Mimarlık ürününün fiziksel anlamda bulunduğu yer ile o yerin bulunduğu kentsel çevrenin çevresel, toplumsal ve kültürel bütün özelliklerinin birbiriyle kurduğu uyumlu ilişki sonucunda yer oluşmaktadır.

Çeşitli disiplinler tarafından farklı anlamlara sahip olan mekân kavramı, “mekân üretme sanatı” olarak mimarlık alanının en önemli kavram ve olgularından biridir. Mimarlıkta mekân, en basit ifade ile “sınırlandırılmış boşluk” olarak tanımlanırken, yer kavramı çoğunlukla “konum” anlamında kullanılmaktadır. Yer somut olarak tarifi yapılmış ve sınırları belirlenmiş bir olgu iken, mekân soyut bir kavramdır (Kaya vd., 2014). Mekân yer ile var olur ve kimlik kazanır. Dolayısıyla, mimarlık eylemi bağlamında, “yer” in mekânı biçimlendirmede etkisi vardır.

Hasol’a (2009) göre mekân, insanı çevreden belli bir ölçüde ayıran ve içinde eylemlerini sürdürmesine elverişli olan boşluk; boşluğun sınırlandırılmasıyla ortaya çıkan ve içindekilerin görsel izlenim ve algısına açık, belirleyici ortam, boşun olarak tanımlanmaktadır. Boşluğu sınırlandırırken kullanılan yapısal elemanlar ve boşluğun sahip olduğu çevresel değerler ile oluşan “yer” mekânın biçimlenmesinde etkili olmaktadır.

Çeşitli sınır elemanları kullanarak, herhangi bir boşluğun tanımlı bir “yer” haline getirilmesi, mekân olarak ifadelendirilmesi için yeterli değildir. Ancak kullanıcılarının ona yüklediği işlev doğrultusunda, çevresiyle ve kullanıcısıyla etkileşimde olduğu zaman “yer” anlaşılarak “mekân” a kimlik kazandırmaktadır. Yani mekân herhangi bir “ürünü”, şeyi ya da nesneyi değil, bir ilişkiler bütününe belirtmektedir (Lefebvre, 1991).

Bir kişi veya grubun yeri olarak ifade edilebilen mekân, farklı kültürlerin bir araya geldiği, insan ilişkilerini barındıran yer olarak ifade edilmektedir (Gür, 1996; Özparlak, 2009). Bu bağlamda, çoğunlukla birbirinden farklı düşünülmeyen mekân ve yer kavramlarının aslında “birey ile olan etkileşim” noktasında farklılaştığını söylemek mümkündür.

Harvey'e (2003) göre mekân, insanı biçimlendiren ve onun tarafından biçimlendirilen toplumsal bir boyuttur. Hümanistik açıdan mekân kavramını irdeleyen Tuan (1979) ise, bir dizi deneyim ve tecrübe sonucunda, insanların o mekâna dair algı, izlenim ve düşüncelerinin bir ürünü olarak mekânın oluştuğunu belirtmektedir. Dolayısıyla mekân, kullanıcılarının deneyimi ile anlam ve işlev kazanarak herhangi bir yerden farklılaşmaktadır.

Mekân, sadece bireylerin ya da toplumların içinde çeşitli eylemler gerçekleştirdiği fiziksel bir olgu değil, toplumların kültürlerine, yaşam şekillerine, sosyal yapılarında geçirdikleri değişimlere bağlı olarak çeşitli anlamlar, bilgiler içeren bir oluşumdur (Özyılmaz, 2007). Fiziksel, sosyal ve kültürel koşullarla bağlantısı vardır ve toplumdan bağımsız düşünülemez. Mekân; kültür, dil, değer yargıları, tarih, ekonomi, teknoloji gibi birçok parametre çerçevesinde şekillenen bir mimarlık ürünüdür (Şenyiğit, 2010).

Mimari mekânı, içinde yaşayan kullanıcıların fizyolojik, psikolojik ve toplumsal gereksinimlerini karşılayan bir uzay parçası, bir boşluk olarak tanımlamayan Schulz (1971) ise, mekânın toplumca kabul edilip kültürel şemalara uygun bir biçimde kavrandığını vurgulamaktadır.

Mekân, toplumların gereksinimleri ve istekleri doğrultusunda, teknolojik, politik, ekonomik ve sosyo-kültürel birçok etkenle beraber şekillenerek, toplumların kendilerine özgü karakteristik özellikleri ile bütünleşir ve kimlik kazanmaya başlar. Toplumun mekâna kazandırdığı bu kimlik sayesinde, mekânda, o mekânın kullanıcılarının (toplumun) izlerini, kültürlerini ve yaşam şekillerini okumak mümkündür.

4.2.Kimlik Kavramı

Toplumsal yaşamın en önemli olgularından biri olan kimlik kavramı, psikoloji, sosyoloji, felsefe ve mimarlık gibi birçok farklı disiplin tarafından ele alınan bir konudur. Kavramsal çerçevede geniş bir yer tutan kimlik kavramı, bu çalışma kapsamında, mimarlık disiplinde yer alan kimlik olgusu ile sınırlandırılmıştır.

Büyük Türkçe Sözlüğünde (2016) kimlik, “toplumsal bir varlık olarak insana özgü olan belirti, nitelik ve özelliklerle, birinin belirli bir kimse olmasını sağlayan şartların bütünü; herhangi bir nesneyi belirlemeye yarayan özelliklerin bütünü” olarak açıklanmıştır. Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğünde (2016) ise, “kişinin toplum içindeki rolünü ve konumunu açık biçimde anlamasına olanak veren, başkalarınca tanınması ile kendini tanımlaması arasındaki ilişki sürecinde belirginleşen, toplumsal, ruhsal ve kültürel kavram” olarak kimliğin tanımı yapılmaktadır.

İngilizcede “identity” kelimesinin karşılığı olan kimlik, Merriam-Webster Dictionary’de (2016⁴) “belirli bir kişiyi veya grubu diğerlerinden farklı kılan nitelikleri, inançları” olarak tanımlanmaktadır.

Arusoğlu’na (2013) göre kimlik, bireyin aidiyetleri içinde kendini ifade etme biçimidir. Ancak kimlik sadece insanı anlatan bir olgu değildir. Doğadaki canlı-cansız birçok nesnenin, kendine özgü olma durumudur. Ocakçı (2012), kendine özgü olma durumunun bir ilişkiler ağını işaret ettiğine dikkat çeker ve kimliğin ortaya çıkması için gerekli olan eylemin ilişkiler olduğunu vurgular (Arusoğlu, 2013). Mimari ve kentsel anlamda bu ilişkiler ağını ortaya koymak önemlidir.

Ulu ve Karakoç (2004), kimlik kavramının benzerler arasında kıyaslama getirdiğini, kimliğin benzerine göre sahip olunan ayırt edici özellik olduğuna dikkat çekmişlerdir. Bu noktada kimlik, birçok şeyin içinden “öteki”nin farklılaşması ile ortaya çıkan bir olgu olmaktadır. Farklılaşma ile kimlik oluşmakta ve diğer birçok etkenle birlikte çeşitlilik göstermektedir. Kimlik, birçok etki ve buna karşı oluşan reaksiyon ilişkilerinden meydana gelen (Güneş, 2013) süreç içerisinde oluşan, dolayısıyla zamanla değişim ve dönüşüm geçiren dinamik bir kavramdır.

Hall (1990), kimliğin bir ürün olmaktan çok, kendi içerisinde oluşturulmuş, daima sürmekte olan ve asla tamamlanmayan bir simge olduğunu belirtmiştir. Aynı zamanda “*kimlik olmuş, bitmiş, durağan bir şeyden çok; hala oluşmakta olan, değişen, dönüşen ve gelişen, aynı zamanda geçmişe olduğu kadar geleceğe de hitap eden bir*

⁴ <https://www.merriam-webster.com/dictionary/identity>

kavramdır” diyerek kimlik oluşumunun sürekli bir döngü halinde devam ettiğini vurgulamıştır.

Kültürel ve sosyal bir olgu olarak kimlik, toplumsal ve mekânsal nitelikleri kapsayan, durağanlıktan uzak bir var olabilme koşuludur. Kimlik; toplumdan, tarihten, teknolojiden, kültürel, ekonomik ve politik birçok faktörden etkilenerek oluşmaktadır. Dolayısıyla sınırları olamayan, değişen, dinamik ve esnek bir kavramdır.

Gürsel (1993), kimliğin oluşumunun belli koşulların sürekliliği neticesinde gerçekleştiğini söyler. Bu koşulları ise;

- Kültürel miras veya gelenekler
- Toplumun gereksinimlerinin nitelik ve karakteri
- Coğrafya, topografya, iklim, doğa ve doğanın engebelerinden meydana gelen faktörler
- Ulusun ürettiği teknoloji
- Değişen şartlara uyabilme yeteneği

olarak sıralamıştır (Bayramoğlu, 2010).

Bu bağlamda, en basit ifade ile kimlik, toplumların gereksinimleri ve ait oldukları çevrenin verileri doğrultusunda ortaya çıkmaktadır. *“Gereksinimlerin tanımı, o toplumun sosyoekonomik ve sosyokültürel yapısına göre değişmektedir. Bu gereksinimlerin biçim haline gelişi yine toplumun ekonomik ve teknolojik olanakları ve yerel malzeme sınırları içinde olur. Biçimlerin yayılışı yine coğrafi ve tarihi verilerin ilişkileri içinde ortaya çıkar.”* (Bahadır, 2014). Dolayısıyla kimlik; toplumdan, teknolojiden, ekonomiden ve çevresel verilerden bağımsız düşünülemez.

“Her dönemde toplumun oluşturduğu kimlikler geçmişten öğeleri, geçmişteki öğelerin yeniden yorumlanmalarını ve tamamen yeni öğeleri içermektedir. Bu açıdan kimliğin durağan değil dinamik bir kavram olduğu anlaşılmaktadır” (Yargıç, 2009). Özetle kimlik, oluşumunda etkili olan bütün veriler ile beraber şekillenerek, sürekli kendini yenileyen, sınırları olmayan sosyal ve kültürel bir olgu olmaktadır.

Kimlik kültürel ve sosyal bir olgu olduğu gibi mimarlık alanında da karşılığını bulmakta ve çeşitliliğe uğramaktadır (Bıykoğlu, 2011). Mimarlık disiplinde

karşımıza çıkan kimlik kavramlarından kentsel kimlik ve mimari kimlik tanımlarına çalışma kapsamında değinilmiştir.

4.2.1. Kentsel Kimlik

*“Biz kentlerimizi biçimlendiririz, sonra da kentler bizi biçimlendirir.”
(Hasol, 2008)*

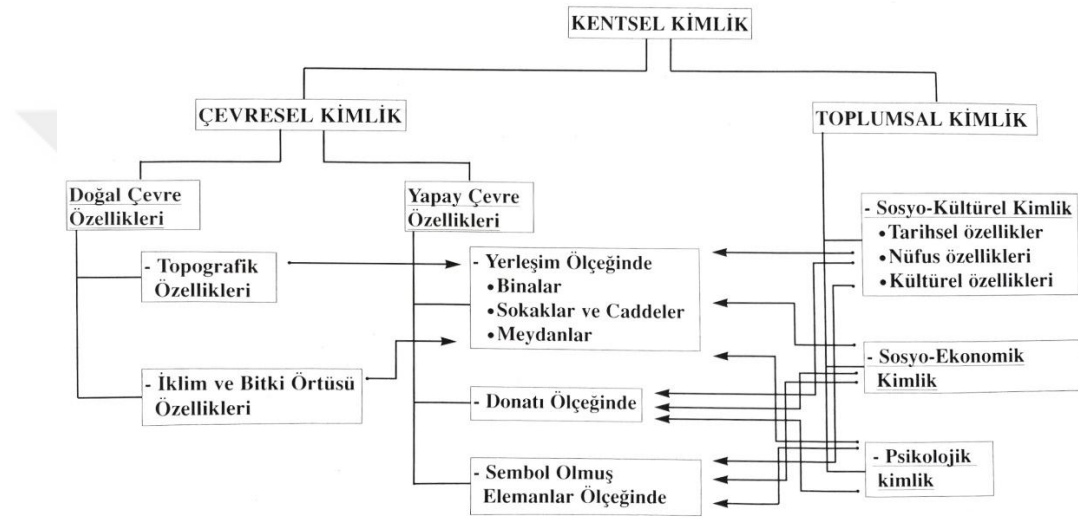
Ait olduğu toplumun yaşam biçimi ve sosyo-kültürel değerleri ile şekillenen kent, tarihsel sürekliliğin bir ürünü olarak karşımıza çıkmaktadır. Lynch (2015) kenti, tıpkı bir mimari yapı gibi, boşlukta yer edinen, ölçek olarak ise yapıdan çok daha büyük olan ve uzun zaman içerisinde tam olarak algılanabilen bir mimari ürün olarak tanımlamaktadır. Bu bağlamda, kentlerin de sahip olduğu toplumsal değerleri ve çevresel verilerinin oluşturduğu kimlikleri vardır. Oluşturulan bu kimlik ile kentler kendilerini ifade ederler.

En genel tanımı ile kentsel kimlik, bir kenti diğerlerinden ayıran özelliklerin bütünüdür. Bir kentin ne olduğu, nasıl görüldüğü onun kimliğini yansıtmaktadır (Koyuncu, 2013). Tıpkı kimlik kavramında olduğu gibi, kentsel kimliğin de en önemli özelliği “kendine özgü olma” durumudur. Kimlik kentlerin fiziki ve kültürel sürekliliği için sahip olmaları gereken en önemli özelliklerden biridir (Bayramoğlu, 2010).

Çöl (1998), kentsel kimliği; “kent imajını etkileyen, her kentte farklı ölçek ve yorumlarla kendine özgü nitelikler taşıyan; fiziksel, kültürel, sosyo-ekonomik, tarihsel ve biçimsel faktörlerle şekillenen; kentliler ve onların yaşam biçiminin oluşturduğu; sürekli gelişen ve sürdürülebilir kent kavramını yaşatan, geçmişten geleceğe uzanan büyük bir sürecin ortaya çıkarttığı anlam yüklü bütünlük” olarak tanımlamıştır. Bu bağlamda kent kimliği, kenti oluşturan elemanların etkileşimleriyle, uzun bir süreç sonucunda oluşmaktadır.

Kentsel kimlik, geçmişten geleceğe uzanan bir süreçte, değişik kültür katmanlarının üst üste birikmesiyle oluşmuş, zaman içinde değişen, diğer kentlerle karşılaştırıldığında farklılıklar gösteren dinamik bir süreçtir (Deniz, 2004). Bu anlamda kentsel kimlik, toplum tarafından şekillenen ve gerçeğe dayanan kentin karakteristikleri ve değerlerinden oluşur (Bayramoğlu, 2010).

Bu bağlamda kent kimliğinin oluşumunda etkili olan öğelere bakacak olursak, Ünügür (1996) insan-çevre etkileşim sistemi çözümlemelerine dayanarak geliştirdiği kentsel kimlik oluşum şemasında, kentsel kimliği, çevresel kimlik ve toplumsal kimlik olarak iki ana başlıkta incelemiş ve bu bileşenlerin ayrı ayrı özellikleri ve birbirleriyle etkileşimleri sonucu ortaya çıkan sistemin kentin kimliğini oluşturduğunu belirtmiştir (Şekil 4.1).

Şekil 4.1. Kentsel kimlik oluşum şeması (Ünügür, 1996)

Çevresel kimlik, kentlerin sahip olduğu doğal çevre özellikleri ve insan eliyle yapılmış olan herşeyi kapsayan yapay çevre özellikleri olarak ikiye ayrılmaktadır. Doğal çevre özelliklerini topoğrafya, iklim ve bitki örtüsü; yapay çevre özelliklerini yerleşimler, binalar, yollar, altyapı, semboller, landmarklar oluşturmaktadır.

Toplumsal kimlik ise, kentin ve kentlilerin sahip olduğu demografik, tarihsel, kültürel, ekonomik, teknolojik, sosyal ve psikolojik bütün özellikleri kapsamaktadır. Bütün bu özelliklerin birbiri ile etkileşimi sonucunda da, kent kendine ait bir kimliğe sahip olur ve onunla anılır.

Önem ve Kılınçaslan (2005), kentsel kimliği tamamen yeni veya geçmiş öğelerin yeniden yorumlandığı kültürel bir olgu olarak tanımlayarak, kentsel kimliği oluşturan

elemanları doğal, beşeri ve insan eliyle yapılmış çevreden kaynaklanan elemanlar olarak sınıflandırmışlardır (Şekil 4.2).

KENTSEL KİMLİK		
Doğal Çevre Elemanları	Beşeri Çevre Elemanları	İnsan Eliyle Yapılmış Çevre Elemanları
<ul style="list-style-type: none"> -Topoğrafik durum -İklim koşulları -Su ögesi -Bitki örtüsü -Jeolojik durum -Genel konum 	<ul style="list-style-type: none"> -Demografik yapı <li style="padding-left: 20px;">Nüfus büyüklüğü <li style="padding-left: 20px;">Nüfus yapısı <li style="padding-left: 20px;">Nüfus yoğunluğu... -Kurumsal yapı <li style="padding-left: 20px;">Politik <li style="padding-left: 20px;">Yönetmel <li style="padding-left: 20px;">Hukuksal <li style="padding-left: 20px;">Ekonomik... -Kültürel yapı 	<ul style="list-style-type: none"> -İnsan eliyle yapılmış her türlü nesne, mekan...

Şekil 4.2. Önem ve Kılınçaslan'ın (2005) sınıflandırdığı kentsel kimlik bileşenleri

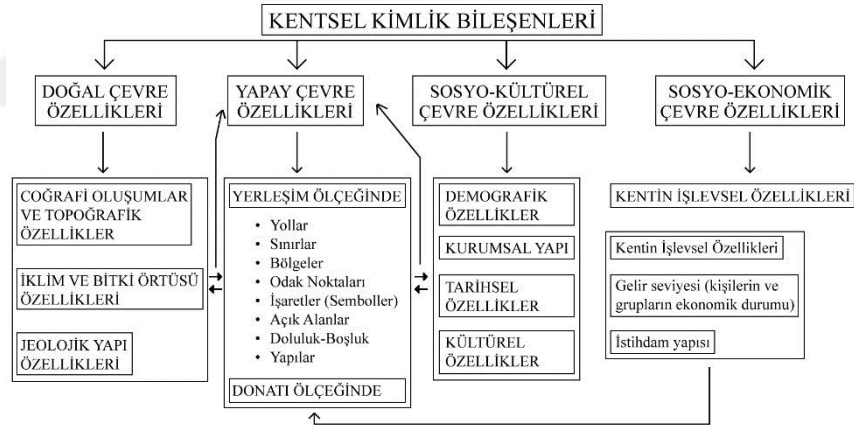
Doğal çevre elemanları, kentin sahip olduğu doğal veriler ile ilgilidir. Doğal verilerdeki farklılıkların kentin kimliğini tanımladığını belirten Önem ve Kılınçaslan (2005), bu verileri topoğrafik durum, iklim koşulları, su ögesi, bitki örtüsü, jeolojik durum, genel konum olarak nitelendirmişlerdir. Beşeri çevre elemanlarını birey ve toplum özelinde nitelendirerek, bireye ait kimliğin toplumsal kimliği biçimlendirdiğini, bu kimliğin oluşumunda da, demografik yapı, kurumsal yapı ve kültürel yapının etkili olduğunu belirtmişlerdir. İnsan eliyle yapılmış çevreden kaynaklanan kimlik elemanlarını, kentlerde insanın gereksinimi doğrultusunda oluşan nesnelere, eylem alanları ve bunların ilişkisi olarak nitelendirmişlerdir.

Kaypak (2010), kentin sahip olduğu her şeyin, kentin kimliğinin ne olabileceğini sınırladığını ve kimliğin, kentin gelişimini yönlendirdiğini belirtmektedir. Kent kimliğini oluşturan bileşenleri, doğal çevre ve beşeri çevre olarak sınıflandırmıştır (Şekil 4.3). Doğal çevre bileşenlerini kentin sahip olduğu fiziksel özellikler üzerinden değerlendirirken, beşeri çevre özelliklerini birey ve toplum özelinde nitelendirmiştir. Kentin kimliği, doğal çevresi ve kentte yer alan tüm insan etkinlikleriyle birlikte bir bütün olarak oluşmaktadır (Kaypak, 2010).

KENTSEL KİMLİK	
Doğal Çevre Unsurları	Beşeri Çevre Unsurları
Kentin sahip olduğu fiziksel özellikler...	Birey ve toplumun sahip olduğu özellikler...

Şekil 4.3. Kaypak'ın (2010) sınıflandırdığı kentsel kimlik bileşenleri

Topçu (2011), bir kentin kimliğini, yapıların sadece mimari değerinde ve doğal çevresinin özelliklerinde aramaya çalışmanın doğru olmadığını, bu olumlu özelliklerin ancak içinde geçirilen yaşam deneyimleri ile bir anlam ve değer kazandığını belirtmektedir. Dolayısıyla, kentin yaşam biçiminin, kültürel yapısının ve ekonomik yapısının kentin kimliğine etki eden önemli elemanlar olduğunu vurgulamaktır. Topçu (2011), tüm bu araştırmalardan yola çıkarak bir kentin kimliğinin, karakterinin; kentin doğal, sosyo-kültürel, sosyo-ekonomik ve yapılaşmış çevresinin mekânsal öğeleri ile bir bütün olarak değerlendirilmesi gerektiğini söyleyerek, bu öğelerin kentsel kimlik bileşenleri olduğunu ifade etmektedir (Şekil 4.4).

Şekil 4.4. Kentsel kimlik bileşenleri (Topçu, 2011)

Eryazıcıoğlu ve Markoç (2014) kentsel kimliği, kentsel çevrenin sahip olduğu niteliklerin soyut ya da zihinsel temsili olarak tanımlamaktadır. Kent kimliğini, somut ve somut olmayan öğeler olmak üzere iki gruba ayıran yazarlar, kentsel mekânı oluşturan görünür öğeleri somut kimlik öğeleri; mekânda her zaman doğrudan karşılığı bulunmayan ancak somut kimliğin şekillenmesinde etkisi bulunan, kentin sosyal, kültürel ve ekonomik yapısını somut olmayan kimlik öğeleri olarak tanımlamaktadır.

Somut öğeler doğal ve yapay özellikler olarak ikiye ayrılırken, soyut öğeler sosyal, ekonomik ve kültürel bileşenler olarak üçe ayrılmaktadır (Şekil 4.5).

KENTSEL KİMLİK BİLEŞENLERİ				
SOMUT ÖĞELER		SOYUT ÖĞELER		
<u>DOĞAL ÖZELLİKLER</u>	<u>YAPAY ÖZELLİKLER</u>	<u>SOSYAL BİLEŞENLER</u>	<u>EKONOMİK BİLEŞENLER</u>	<u>KÜLTÜREL BİLEŞENLER</u>
Coğrafi Konum Topoğrafya İklim ...	Kentsel Doku Mimari Miras Sembol Öğeler Kent Peyzağı Kent Silüeti Panaroma	Nüfus Yapısı İle İlgili Her Şey Etnik Gruplar Meslek Grupları ...	Sanayi Turizm Tarım ...	

Şekil 4.5. Eryazıcıoğlu ve Markoç'un (2014) sınıflandırdığı kentsel kimlik bileşenleri

İncelenen çalışmalar ışığında kentsel kimliğin oluşumuna etki eden birçok bileşenin olduğu ve bu bileşenlerin birbirleriyle ilişkiler doğrultusunda kentsel kimliğin oluştuğu görülmektedir. Çalışma kapsamında, kentsel kimlik bileşenleri ilk olarak çevresel özellikler (somut öğeler) ve toplumsal özellikler (soyut öğeler) olmak üzere iki ana gruba ayrılmıştır (Şekil 4.6).

Çevresel özellikler, kentlerin sahip olduğu somut öğeler olup, doğal ve yapay çevre özellikleri olarak iki alt başlıkta incelenmektedir. Doğal çevre özellikleri, kente ait coğrafya, topoğrafya, iklim, bitki örtüsü, fauna, su ögesi, jeolojik durum, jeofornik durum ve jeopolitik konum gibi faktörleri içermektedir. Bu faktörlerin farklılığı, kentleri birbirinden ayırır, tanımlar, özgün kılar ve kente kimlik verir (Önem ve Kılınçaslan, 2005).

Yapay çevre özellikleri, kentte insan etkisi ile oluşan her çeşit somut ürünü kapsamaktadır. Bu ürünler;

- Yollar, Sokaklar, Caddeler
- Kentsel Doluluklar
- Kentsel Boşluklar
- İmgesel Elemanlar

olarak dört alt gruba ayrılmaktadır.

KENTSEL KİMLİK BİLEŞENLERİ				
ÇEVRESEL ÖZELLİKLER (Somut Öğeler)		TOPLUMSAL ÖZELLİKLER (Soyut Öğeler)		
DOĞAL ÇEVRE ÖZELLİKLERİ	YAPAY ÇEVRE ÖZELLİKLERİ	SOSYAL ÖZELLİKLER	KÜLTÜREL ÖZELLİKLER	EKONOMİK ÖZELLİKLER
<ul style="list-style-type: none"> -Coğrafya -Topoğrafya -İklim -Bitki Örtüsü -Fauna -Su Ögesi -Jeolojik Durum -Jeoformik Durum -Jeopolitik Durum 	<ul style="list-style-type: none"> -Yollar, Sokaklar, Caddeler -Kentsel Doluluklar Binalar/Yapılar Mevcut Yapılar Yeni Yapılar -Kentsel Boşluklar Meydan Park Bahçe -İmgesel Elemanlar Anıtlar Çeşmeler Mimari Miras Ürünleri Kentel Panaroma Kentsel Silüet 	<ul style="list-style-type: none"> -Nüfus Yapısı -Kurumsal Yapı *Politik Yapı *Siyasi Yapı *Hukuksal Yapı *Yönetim Mekanizmaları 	<ul style="list-style-type: none"> -Gelenek, Görenek -Örf, Adet -Tarihsel Özellikler -Kültürel Miras -Yaşam Biçimi -Beklenti -Gereksinim -Dini ve Etnik Yapı -Değerler, Görüşler -Bilgi, Sanat, Ahlak -Birikim, Deneyim -Kültürel Düzey 	<ul style="list-style-type: none"> -Gelir Düzeyi -İstihdam Yapısı -Çalışan Oranı -Sektör *Teknoloji *Turizm *Sanayi *Tarım

Şekil 4.6. Kentsel Kimlik Bileşenleri

Kentte bulunan eski-yeni bütün binalar kentsel dolulukları oluştururken; meydan, park ve bahçeler kentsel boşlukları oluşturmaktadır. İmgesel elemanları ise, kentin sahip olduğu miras niteliğindeki mimarlık ürünleri, anıtlar, çeşmeler, kent silüeti ve kentsel panorama oluşturmaktadır.

“Yapma çevre elemanlarının kent dokusu içinde kimlik elemanları olarak değerlendirilmesinde görüntü, konum ve anlam faktörü etken olur. Nesnenin formu, strüktürü, oranları, dokusu, simgesel durumu, kullanılan malzeme gibi açılardan oluşturduğu özgün görsel etki “görüntü” faktörünü meydana getirir. Nesnenin doğal çevre elemanlarıyla, kent eylem alanlarıyla ve diğer yapma çevre elemanlarıyla ilişkisi açısından bulunduğu özgün yer ve konumun oluşturduğu etki “konum” faktörüdür. Nesnenin işlevsel önemi veya şehrin tarihi gelişme sürecinde kazandığı anlamın özgün, sembolik değerinin oluşturduğu etki ise “anlam” faktörünü oluşturur” (Ocakçı, 1994; Önem ve Kılınçaslan, 2005).

Toplumsal özellikler, kentlere ait soyut öğeler olup, sosyal, kültürel ve ekonomik özellikler olarak üç alt başlıkta incelenmektedir. Sosyal özellikler, kentti kullanan bireylerin demografik yapısı üzerinden değerlendirilmektedir. Kentsel nüfusun yapısı, büyüklüğü ve yoğunluğu, yaş gruplarının, etnik grupların, meslek gruplarının dağılımı vb. nitelikler kentsel kimliğe ait sosyal özelliklerdir. Aynı zamanda toplumun kurumsal yapısı (politik, siyasi, hukuksal yapı ve yönetim mekânizmaları) da kimlik oluşumunda etkili bir nitelik olarak karşımıza çıkmaktadır.

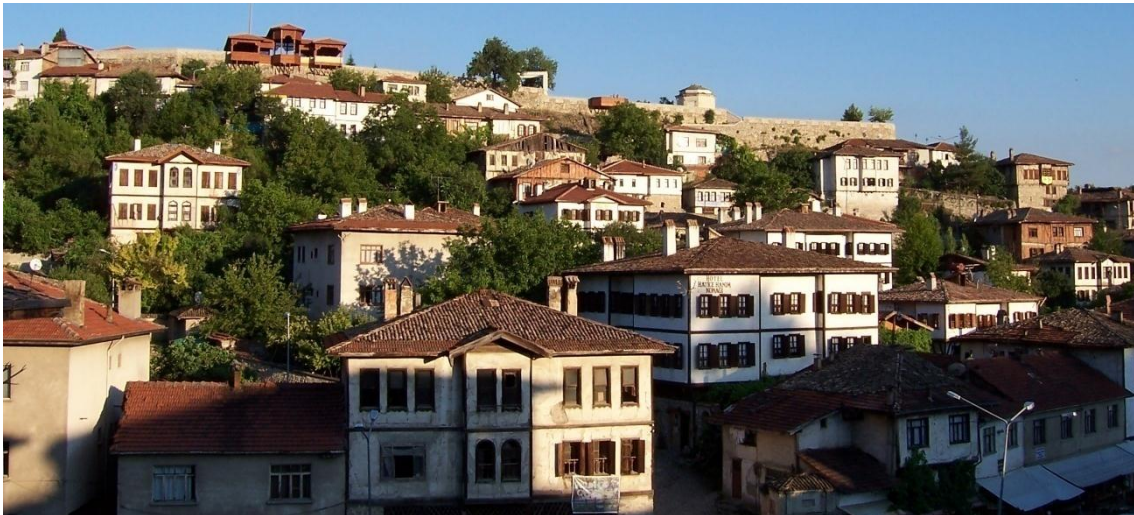
Kültürel özellikler, topluma ait yaşam biçimi, gelenek, görenek, bilgi, birikim, algı vb. nitelikleri ifade etmektedir. Bir kentin kimliğinin, içinde geçirilen yaşam deneyimleri ile anlam ve değer kazandığını belirten Topçu (2011), kültür ve gelenek kavramlarının kent kimliğinin tanınmasında önemli olduğunu ifade etmektedir (Topçu, 2011). Geçmişin izlerinin geleceğe taşınmasını sağlayan kültür, aynı zamanda bu yolla kentin kimliğinde de etkili olmaktadır.

Ekonomik özellikler, toplumun gelir düzeyi, istihdam yapısı ve çalışan oranı gibi nitelikler üzerinden değerlendirilmektedir. Aynı zamanda kentlerdeki tarım, sanayi, turizm, teknoloji vb. gibi sektörler de, kentsel kimlik bileşenlerinin ekonomik

özelliklerine ait niteliklerdir. Ekonomi, kentleşme ve mimarinin ardındaki temel dinamiklerden biri olması dolayısıyla, kentlerin kimliklerinde ekonomik göstergelerin okunabilirliğini arttırmaktadır (Eryazıcıoğlu ve Markoç, 2014). Böylece kentler öne çıkan sektörleri üzerinden –sanayi kenti, turizm kenti vs.– baskın kimlik kazanmakta ve bu şekilde anılmaktadır.

Kentsel kimlik olgusu, öncelikle görsel boyutuyla ön plana çıkan, ayrıca doğal, coğrafi, kültürel ürünler ve sosyal yaşam normlarını da kapsayan çok geniş bir tanımlı içermektedir (Ulu ve Karakoç, 2004). Dolayısıyla, birçok faktörün etkisi ile oluşmaktadır. Kentsel kimliğin oluşumu toplum ve çevrenin karşılıklı etkileşimi sonucunda gerçekleşmekte; bu süreç içinde iki bileşenden hangisinin nitelikleri ve gücü ağır basarsa; O'nun egemenliği ve kimlik belirlemedeki etkisi ön plana çıkmakta; belirleyici nitelik kazanmaktadır (Ünügür, 1996).

Örneğin, Mardin ve Safranbolu gibi kentlerde, doğal çevre özelliklerinden olan topoğrafya ve iklimin etkisiyle oluşmuş yerleşim ve yapılaşma düzenleri ön plana çıkmakta ve kentler bu kimlikleri ile anılmaktadır (Resim 4.1 ve 4.2).

Resim 4.1. Safranbolu geleneksel konutları (Url⁵)

⁵ https://tr.wikipedia.org/wiki/Safranbolu#/media/File:Safranbolu_traditional_houses.jpg

Resim 4.2. Mardin kenti (Url⁶)

Başka bir şekilde Dubai kenti, sahip olduğu ekonomik güç ve ileri teknoloji sayesinde, kentteki yüksek katlı binaları ile dikkat çekmektedir. Dubai denilince çok katlı yapılar akla gelmekte ve öne çıkan bu yapay çevre günümüzde Dubai'nin kimliğini oluşturmaktadır.

Resim 4.3. Dubai kenti silüeti (Url⁷)

Resim 4.4. Dubai gece görüntüsü (Url⁸)

⁶ https://tr.wikipedia.org/wiki/Mardin#/media/File:P1040528_Mardin_pano.JPG

⁷ https://tr.wikipedia.org/wiki/Dubai#/media/File:Dubai_banner_2.jpg

⁸ https://tr.wikipedia.org/wiki/Dubai#/media/File:Dubai_night_skyline.jpg

Sonuç olarak, toplum ilişkileri, teknolojik ve bilimsel gelişmeler doğrultusunda kent kimliği sürekli olarak tanımlanmakta ve üretilmektedir (Yargıç, 2009). Dolayısıyla, kentin sahip olduğu kimliği her zaman değişime ve yenilenmeye müsait olan dinamik bir olgu olmaktadır.

4.2.2. Mimari Kimlik

“Mimari kimlik, bir toplumun kültürel değerlerinin ve tarihi mirasın birikiminin mimaride somutlaşmış halidir. Bir başka deyişle mimarlık, toplum kimliğinin biçime yansımastır. Mimari kimliğin sürekliliği, kentlerin kimliği açısından da önemlidir.”

(Yargıç, 2009)

Çevresel, sosyo-ekonomik ve kültürel birçok faktörden etkilenecek şekilde şekillenen mimarlık ürünleri, oluşturulduğu çevrenin kimliğini yansıtan en önemli olgulardan biri olarak, üretildiği dönemin kültürel kodlarını bir sonraki nesillere aktarmaktadırlar. Dolayısıyla kimlik kavramının sahip olduğu niteliklerin tamamını, yapı bazında kapsayan mimari kimlik kavramı, genel kimliğin oluşumunda etkili olmaktadır.

En basit tanımı ile mimari kimliği, bir mimarlık ürününü diğerlerinden farklı kılan niteliklerin tamamı olarak ifade edebiliriz. Hacıhasanoğlu'na (1996) göre mimari kimlik, bina ve yakın çevresi için mimar veya kullanıcı tarafından oluşturulan ayırt edici özellikler ile belirlenmektedir (Bayramoğlu, 2010).

Erton (1995), mimari kimliğin ortaya çıkmasında etkili faktörleri, kent planlamasına dair kararlar, imar, iskân ve koruma planları ve uygulamaları, mimari üsluplar, mevcut malzeme kaynakları ve yapı teknolojisi kullanımı olarak tanımlamaktadır.

Mimari kimlik genellikle yapının biçimi, işlevi, üslubu çerçevesinde, ait olduğu bağlamla ilişkisi üzerinden değerlendirilir. Hacıhasanoğlu (1996), kent ve koruma planlarının, mimari üslupların, mimari dillerin, yapı ve çevre oluşturma politikalarının, malzeme ve teknolojinin, çevreye karşı davranış ve tutumların mimari kimlik ile etkileşim içinde olduğunu belirtmektedir (Turna, 2012). Bu bağlamda mimari kimlik,

toplumun sosyal yapısı ve kültürel değerleri ile oluşan kabullerinin biçime yansımalarının yanı sıra, ekonomik ve teknolojik olanaklar, çevreye ait doğal ve yapay veriler ile de bağlantılıdır. Dolayısıyla topluma, zamana, bağlama özgüdür ve değişkenlik gösterir.

Mimari kimlik bileşenlerini, çevresel özellikler, yapısal özellikler ve kültürel özellikler olarak üç başlığa ayırabilmekteyiz. Çevresel özellikler mimarlık ürününün bulunduğu alanın doğal çevre özellikleri (topografya, iklim vs.) ve yapay çevre özelliklerini (parsel biçimlenişi, alandaki yapı yoğunluğu vs.); yapısal özellikler, mimarlık ürününün sahip olduğu işlevi, strüktürü, biçimsel ve estetik özellikleri, malzemesi, üslubu, konumu gibi özellikleri içermektedir. Kültürel özellikler ise, mimarlık ürününün, bulunduğu yere ve çağa ait teknolojik, ekonomik, toplumsal ve sosyal değerler oluşturmaktadır (Şekil 4.7).

MİMARİ KİMLİK BİLEŞENLERİ		
<u>Çevresel Özellikler</u>	<u>Kültürel Özellikler</u>	<u>Yapısal Özellikler</u>
→ <u>Doğal Çevre Özellikleri</u>	Teknoloji	İşlev
Topografya	Ekonomi	Strüktür
İklim	Toplumsal yapı	Malzeme
Bitki örtüsü	Sosyal değerler	Üslup
→ <u>Yapay Çevre Özellikleri</u>	Kültürel değerler	Biçim/Form
Parsel düzeni		Konum
Yapı yoğunluğu		
Yapı ve çevre oluşturma politikaları		

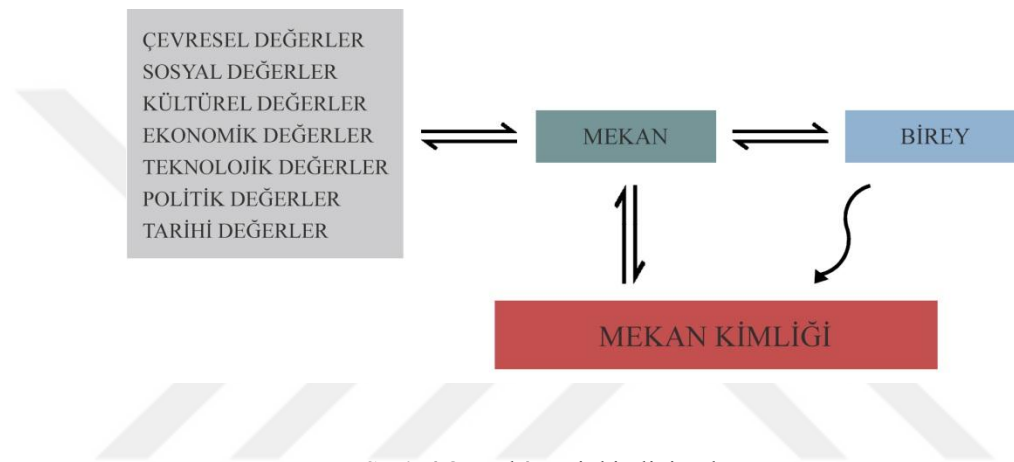
Şekil 4.7. Mimari Kimlik Bileşenleri

Turna (2012), “kültürel bir ürün olan mimari yapının, çevresi ile uyum sağlarken kuracağı yaklaşım aynı zamanda kültürün korunması, geliştirilmesi ve sürekliliğin sağlanması noktasında önemli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır” diyerek, mimari kimliğin önemine dikkat çekmektedir.

Mimarlık ürünleri, sahip oldukları mimari kimlik üzerinden, kullanıcısıyla girdiği etkileşim doğrultusunda, zamanla buldukları yer ve mekânlara kimlik kazandırmaktadırlar. Ertürk (1996) mekân kimliğini, içinde yaşadığı fiziksel çevreyi kavrayan bireyin, kendi öz kimliğinin bir alt yapısı olarak tanımlamaktadır. Benzer

şekilde Deviren (2001), mekânın bulunduğu çevreyle, insan arasında kurulan ilişkilerin birikimi sonucu mekânın kimliğinin ortaya çıktığını belirtmektedir.

Mekânlar açısından kimlik öncelikle görsel boyutuyla ön plana çıkan, ayrıca doğal, kültürel ürünler ve sosyal yaşam normlarını da kapsayan çok geniş bir tanımlı içermektedir (Bıyıkoğlu, 2011). Bu bağlamda mekân kimliği, kullanıcısının sosyo-kültürel nitelikleri ile mekânın sahip olduğu doğal ve yapay bütün fiziksel faktörlerin bir araya gelerek bütünleşmesi sonucunda ortaya çıkmaktadır (Şekil 4.8).

Şekil 4.8. Mekâna ait kimliğin oluşumu

Fiziksel çevreye ait çevresel, sosyo-kültürel, ekonomik, teknolojik, politik ve tarihi bütün değerler, zaman içerisinde mekânı ve yeri oluşturmaktadır. Kimliğin etkileşim ile oluştuğu gerçekliğinden yola çıkılarak, yer/mekân da birey ile girdiği etkileşimler ile kimliğe sahip olmaktadır. Bireyler, sahip oldukları değerler, ekonomik durum, kültür, inanç, kişisel beğeni ve tercih, yaş, cinsiyet vb. birçok girdi sonucunda birbirinden farklılaşmaktadır. Dolayısıyla her bireyin mekânı algılama yeteneği birbirinden farklı olacağından (Lynch, 1984), mekânın kullanıcısı da kimliğin oluşmasında ve farklılaşmasında etkili olan bir faktör olmaktadır. Bunun sonucunda da, benzer nitelikli çevrelerde farklı kimliklere sahip kendine özgü mekânlar oluşabilmektedir.

Bireyin sahip olduğu kimlik, mekânla kurduğu ilişki ile bütünleşerek mekâna kimlik kazandırmaktadır. Dolayısıyla mekân kimliği, kişinin mekânla kurduğu bağın sürekliliğinin sağlanması ve geliştirilmesini içeren organik bir süreç olmaktadır

(Twigger-Ross ve Uzzel, 1996). Kullanıcının mekâna kazandırdığı kimlik sayesinde, mekânın fiziksel çevresi ile kurduğu ilişki gelişmektedir. Bu bağlamda, kimlikli mekânlar kimlikli çevreleri, onlar da bütünleşerek kimlikli kentleri oluşturmaktadır.

4.3.Kentsel Mekânda Değişim ve Kimlik

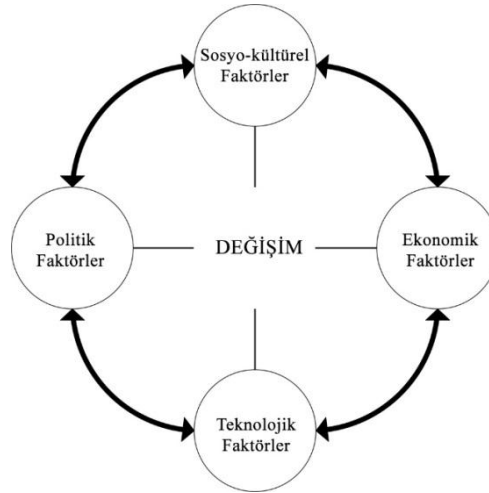
"Şu akıp giden kum seline bak; ne durması var, ne dinlenmesi. Bak birdenbire nasıl bozuluyor dünya, nasıl atıyor bir başka dünyanın temelini..."
(Mevlana)

Bilimsel ve nesnel bir kavram olarak değişim, yaşamın her alanında karşılaşılabilen çok yönlü bir olgudur. Büyük Türkçe Sözlüğünde değişim; bir bütünün öğelerinde, nicelik ve nitelik bakımından gözlenebilir bir farklılığın oluşması, bir halden başka bir hale geçme, başkalaşma, bir şeyi başka bir şeyin yerine koyma, yenilik getirme olarak açıklanmıştır (Doğan, 1994). Bu bağlamda, değişim kavramı süreçten bağımsız düşünülemez. Ayrıca Efesli filozof Herakleitos, "değişmeyen tek şey değişimdir, hiç bir şey kalıcı değildir" diyerek değişimin devamlılığına vurgu yapmaktadır.

Zaman içerisinde ve bir süreç sonucu yaşanan değişim; ekonomik, kültürel, siyasi, teknolojik, psikolojik vs. birçok alanda kendini göstermektedir. Mimarlık disiplininin bu alanların çoğuyla ilişkisi olması dolayısıyla, değişim mimarlığın yadsınamaz bir olgusu olmaktadır.

Yaşamın doğası gereği kaçınılmaz olan değişime sebep olan birçok faktör vardır. Günümüzde küreselleşme süreci ile birlikte etkisi artan bu faktörleri Atik (2011), sosyal, kültürel, çevresel, ekonomik, politik ve teknolojik olarak ifade ederek, bunların toplumları ve yaşam çevrelerini etkilediğini aktarmaktadır.

Gelişen teknoloji ve ekonomi ile değişen toplumsal düzen, sosyo-kültürel ve politik faktörler önce toplumu, sonrasında o toplumun yaşadığı fiziksel çevreyi değiştirmektedir. Bu faktörlerin hepsinin birbiri ile iç içe olması, herhangi birinde yaşanan değişimin, sarmal bir döngü içerisinde birbirlerini etkileyerek, toplumu ve fiziksel çevreyi, dolayısıyla da kimliği değiştirmesini kaçınılmaz kılmaktadır.

Şekil 4.9. Değişim sürecine etki eden faktörler ve etkileşimleri (Atik (2011)'den faydalanılarak yeniden düzenlenmiştir)

Her dönemin kendi yaşantısını ve düşüncesini yansıtan kentler (Özbay, 1989), toplumların gelişim ve değişimlerinin göstergesi olan bir olgu ve tarihsel sürekliliğin bir ürünüdür. Kentlerin, oluşumlarında etkili olan faktörler çerçevesinde, olumlu ya da olumsuz, kazandıkları kimlikleri vardır ve bu kimlik yıllar içerisinde değişir, gelişir ve kendini yeniler. Dolayısıyla dinamiktir ve sürekliliği vardır.

Yaşadığımız kentlerin bugünkü kentsel ve mimari yapıları, tarihsel süreklilik içinde yer almış farklı dönem ve kültürlerden etkilenecek şekilde şekillenmişlerdir. Kentlerin geçmişlerine eklenerek oluşan kimlikleri, toplumsal, kültürel, ekonomik vs. birçok faktörden etkilenecek şekilde kentsel yer ve mekânlarda varlık göstermektedir.

İnsanoğlunun yaşadığı, kullandığı mekânlar ile etkileşimi sonucunda oluşan fiziksel ve anlamsal bağlar, bu mekânlara kimlik kazandırmaktadır. Dolayısıyla mekânın geçirdiği dönüşüm, çevre ile olan anlamsal bağların da dönüşmesine ve kimliğin değişmesine sebep olur (Rapoport, 2004). Bir kent mekânının kimliği, o mekânın tüm fiziki ve beşeri özelliklerini içine alır ve yaşanan her toplumsal değişim, çevresel biçimlenmeler üzerinde de değişimlere neden olur (Birlik, 2006). Bu bağlamda, kentsel yer ve mekânda yaşanan değişimler, direkt olarak yer ve mekân kimliğinin değişimini de beraberinde getirmektedir.

Kentlerin yaşamlarını devam ettirebilmeleri için, bir yandan sürekliliği sağlarken, bir yandan da gelişime ve değişime cevap verebiliyor olmaları gerekir. Kentlerde yaşanan değişimler, toplumsal yaşam biçimlerinin ve çevreyle etkileşim düzenlerinin fiziksel mekâna yansıyan göstergeleri olarak kentlerin kimliklerini de yansıtmakta, sürekli gelişim ve değişim kent kimliğinin yeniden tanımlanıp üretilmesine neden olmaktadır (Köseoğlu ve Aydın, 2009).

Tarımsal ekonomi düzeninde kentler durağan yaşam koşulları içinde yüzyıllar boyunca biçimini olabildiğince korumuş (Hasol, 2008), sonrasında sanayi devrimi ile değişen ekonomik düzen kentlerin değişiminin başlangıcı olmuştur. Kırsaldan kente göçler başlamış, dolayısıyla kentlerde nüfus artmıştır. Bu durum sosyo-kültürel anlamda değişimleri beraberinde getirirken, küreselleşme hareketleri de kentsel yer ve mekânların fiziksel olarak değişimini hızlandırmıştır.

“Bütün bunların yanı sıra özellikle teknolojik ve ekonomik gelişmeler yeni işlevlerin doğmasına neden olmuştur. Otomobil, kentlerin yayılmasına yol açmıştır. Merkezlerde ise büyük büro binaları, gökdelenler, yüksek konutlar, alışveriş merkezleriyle, binaların boyutları artmış, eklenen geniş yollar, viyadükler, alt-üst geçitlerle kentlerin tarihten gelen ölçeği, dokusu bozulmuştur. Kentler bir yandan yatayda yağ lekesi gibi büyürken, bir yandan da mevcut dokuyu ezmek pahasına yoğunlaşmaya, yükselmeye başlamıştır”(Hasol, 2008).

Köseoğlu (2009), kentsel mekânın değişiminde kenti oluşturan öğelerin etkili olduğunu belirterek, kentsel mekândaki değişimin bu öğelerin değişimi ile söz konusu olduğuna ve somut olarak görülebildiğine dikkat çekmektedir. Bu bağlamda, kentsel yer ve mekânda yaşanan değişimlerin nedenlerini şu şekilde sıralayabiliriz;

- ✓ Doğal Afetler
- ✓ Savaşlar
- ✓ Göç ve Kentleşme
- ✓ Küreselleşme
- ✓ Teknolojik Gelişmeler
- ✓ Sosyo-kültürel Özellikler

- ✓ Ekonomik ve Politik Özellikler
- ✓ Denetim Mekanizmaları
- ✓ Yapılı Çevrede Eskime
- ✓ Yeni Yapılaşma

Doğal Afetler: Geçmişten bugüne kentlerde yaşanan büyük çaplı değişimlerin etkili faktörlerinden biri doğal afetlerdir. Sel, fırtına, deprem, yangın vb. doğa olayları sonucunda gerçekleşen afetler, insanların sosyal ve ekonomik hayatını etkilediği gibi fiziksel çevreyi de etkilemektedir. Yaşanan afetler sonucunda kentler hasar görmekte hatta yok olmaktadır (Resim 4.5). Dolayısıyla kentlerin sahip oldukları karakter ve kimlikleri de değişmektedir.

Resim 4.5. Vezüv yanardağının patlaması sonucu lavlar altında kalan ve tarihten silinen Pompei kentinin kalıntıları; İtalya (Birlik, 2006)

Savaşlar: Dünya var olduğundan bu yana devam eden savaşlar, kentlerin değişimine, hatta yok olmalarına sebep olmaktadır. Yaşanan savaşlar neticesinde, fiziksel olarak değişim geçiren kent dokularında, yenileme çalışmalarının uygulanması, kentlerin sahip olduğu kimliklerinin de değişmesi ile sonuçlanmaktadır. Yakın zamanda tanıklık ettiğimiz Suriye’de yaşanan savaşın, Ortadoğu’nun kültür incisi olarak nitelendirilen başkent Halep’te sebep olduğu kimlik yıkımı, savaşlar yüzünden kentsel yer ve mekânlarda yaşanan kimlik değişimini ve yok olmayı gözler önüne sermektedir (Resim 4.6 ve Resim 4.7).

Resim 4.6. Halep kenti savaş öncesi (Url⁹)

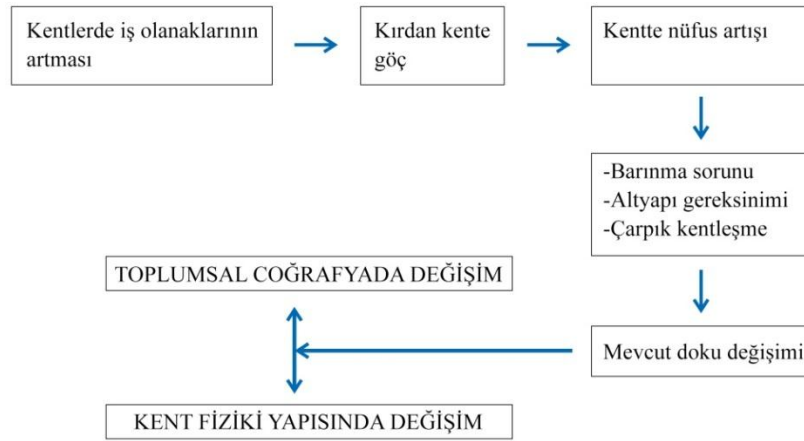

Resim 4.7. Halep kenti savaş sonrası (Url¹⁰)

Göç ve Kentleşme: Yeni yerleşimlerdeki sosyal oluşumların çekiciliği ile sağlık, eğitim ve kazançlı iş olanakları, göçü tetikleyen ana etmenler (Thorns, 2010) olarak, hem kırsal kesimden hem de kentlerden, gelişmiş/gelişmekte olan kentlere göç edilmesine sebep olmaktadır. Demografik bir olgu olan göç sonrasında kentlerde artan nüfus ile kentsel mekânlar toplumun ihtiyaçlarını karşılayamaz hale gelmektedir. Bu durum kentlerde fiziksel anlamda değişimleri kaçınılmaz kılmakta ve kentleşme süreci ile yapısal dönüşümler meydana gelmektedir (Şekil 4.10).

⁹ <http://img1.aksam.com.tr/fotogaleri/galeri/2016/03/16/9c0808f8-b635-40f6-8a7f-d526fd09b355.jpg?v=20:31:16#>

¹⁰ <http://img1.aksam.com.tr/fotogaleri/galeri/2016/03/16/bf3e7164-5b6c-4735-884f-eb035ac93fdf.jpg?v=20:31:15#>

Şekil 4.10. Kentleşmenin değişime etkisi (Köseoğlu, 2009)

Göç ile gerçekleşen nüfus artışı ve kentleşme, kültüre dayalı yaşama biçiminde kendini gösteren değişim ile yapı kültüründe gözle görülür bir değişim yaşanmasına neden olmaktadır (Kuloğlu, 1994). Kentlerde yeni yapılaşmalar ile yaşanan hızlı büyüme kentsel mekânlarda değişiklikleri beraberinde getirmektedir. Bu değişiklikler, kent sistemindeki çeşitli faaliyetlerin konum ve dağılımında önem teşkil eden bir yeniden örgütlenme sürecine girilmiş olmasıdır ve homojen olmayan bu sürecin devam edeceği öngörülmektedir (Harvey, 2003). Tüm bu etmenler, mevcut dokunun ve kimliğin değişim geçirmesi ile sonuçlanmaktadır.

Küreselleşme: Birbiri ile bağlantılı ekonomik, sosyal, politik, kültürel ve ekolojik birçok süreçten oluşan ve dünyayı biçimlendiren küreselleşme olgusu (Thorns, 2004) günümüz kentlerinin de biçimlenmesinde etkili olmaktadır. Geçmişte kültürü ile şekillenen kentler, tüketimin arttığı globalleşen dünyada ticari faaliyetlerin gerçekleştirildiği sermaye piyasası haline gelmekte ve kentsel mekânların dönüşüm geçirmesine neden olmaktadır.

Küreselleşme ile birlikte toplumların, sosyo-kültürel ve ekonomik alanlarda birbirleriyle yoğun bir iletişim ve etkileşimi kaçınılmaz hale gelmiştir ve bu durum beraberinde toplumsal ve mekânsal dönüşümleri ortaya çıkarmıştır (Turna, 2012). Küreselleşme ile zaman kavramı ortadan kalkarak dünyanın her yerinde aynılaşmış kültürler ve mekânlar oluşmaktadır. Kültürel çeşitliliğin azalması, kozmopolit standartlaşma uğruna yerel potansiyellerin/kaynak ve koşulların tercih edilmemesi,

kentleri ekonomik ve politik fonksiyonların egemen olduğu işlevsel ürünlere dönüştürmüştür (Özaslan, 1996). Dünya ekonomisini elinde tutmaya yönelik hızla etkisini artıran küreselleşme süreci, sonuçları itibarıyla yaşam mekânlarımızı ve mimarimizi, dolayısıyla da kentlerimizin kimliklerini, kaçınılmaz biçimde etkilemektedir (Ulu ve Karakoç, 2004).

Teknolojik Gelişmeler: Kentsel yer ve mekânlarda yaşanan değişimlerin en önemli tetikleyicilerinden biri de teknolojik gelişmelerdir. Bilginin hızla yayıldığı günümüzde, toplumun değer yargıları, ihtiyaç ve gereksinimleri değişmekte, bu durum ise yaşam tarzlarını dönüşüme uğratmaktadır. Akın (1999), teknolojik alanda meydana gelen yeniliğin, ekonomik alandan kültürel alana, tüm toplumsal sistemi etkilediğini ve bu durumun bir anda değil, uzun bir süreçte gerçekleştiğini belirtmektedir (Atik, 2011).

Gelişen teknoloji ile yapım tekniklerinde yaşanan değişimler mimari anlamda kentlerin ve kimliklerinin değişmesini beraberinde getirmektedir. Teknoloji ile önce yüksek katlı yapıların yapılması kolaylaşmış, sonrasında artan malzeme çeşitliliği ile farklılaşan tasarımlar kentlerin görünümünü dolayısıyla da kimliğini değiştirmiştir (Resim 4.8 ve 4.9).

Resim 4.8. 1960'larda İstanbul Levent (Url¹¹)

¹¹ [http://www.cagdasleventderneği.org/images/eski/04-image2-\(12\).jpg](http://www.cagdasleventderneği.org/images/eski/04-image2-(12).jpg)

Resim 4.9. 2016'da İstanbul Levent (Url¹²)

Teknolojide yaşanan gelişmeler, bir yandan yapı uygulamasını kolaylaştırırken bir yandan da kentleri aynılaştırılmış yapı blokları ile doldurmaktadır. Bilginin elektronik iletimi artık anında gerçekleşmektedir ve fişi takmaktan fazlasını gerektirmemektedir. Sonuç ise, mekânın değer kaybıdır (Bauman, 2005).

Sosyo-kültürel Özellikler: Kongar (1999), bir toplum yaşam biçiminin, gelenek ve göreneklerinin, örf ve adetlerinin, dilinin, dininin, inançlarının, müziğinin, insan ilişkilerinin ve yaşama mekânının, o toplumun sosyo-kültürel yaşantısının önemli bileşenleri olduğunu belirtmiştir (Atik, 2011). Dolayısıyla sosyo-kültürel özellikler toplumdan topluma farklılık göstermekte ve bu farklılık kullanılan çevrelere, kentlere, kentsel yer ve mekânlara yansımaktadır.

Zaman içerisinde yaşanan gelişmeler, sosyo-kültürel faktörlerde değişimlerin yaşanmasına neden olmaktadır. Gelişen teknoloji ile toplumlar arasında iletişimin kolaylaşması, kültürel etkileşimi beraberinde getirerek yaşam biçimlerinde, toplumsal değerlerde vs. değişimlerin yaşanmasıyla sonuçlanmaktadır. Toplumun geçirdiği bu değişim, kullandığı mekânlara da yansıyor, büyük ölçekte kentsel yer ve mekânlarda kimlik değişimini meydana getirmektedir.

Ekonomik ve Politik Özellikler: Günümüzde gelişen teknoloji ve küreselleşme ile toplumun çağdaş yaşama ait istek ve gereksinimlerinin sürekli değişiyor olması ekonomide üretim-tüketim döngüsünü doğurmaktadır. Bu durum bir yandan

¹² [http://guvenayinsaatt.com/imageAmbar/Proje_Store/ProjeResimleri/5/xay\[5\]Proje_Store_First\[5\].jpg](http://guvenayinsaatt.com/imageAmbar/Proje_Store/ProjeResimleri/5/xay[5]Proje_Store_First[5].jpg)

ekonominin canlı kalmasını sağlarken, bir yandan da değişen isteklere ayak uydurma çabasıyla sürekli yenilenen ve değişen bir sistemi beraberinde getirmektedir.

Ekonomik değişimler, sermaye piyasasının değişmesine neden olurken, sermaye pazarı haline gelen kentlerin de dolaylı olarak değişimini kaçınılmaz kılmaktadır. Toplumun daha iyi yaşam standardı beklentisi ile kentlere akın etmesi, kentlerin hızla büyümesine sebep olmakta, kentlerdeki yapılaşmanın artması ile kentsel yer ve mekânların değişimi ile sonuçlanmaktadır.

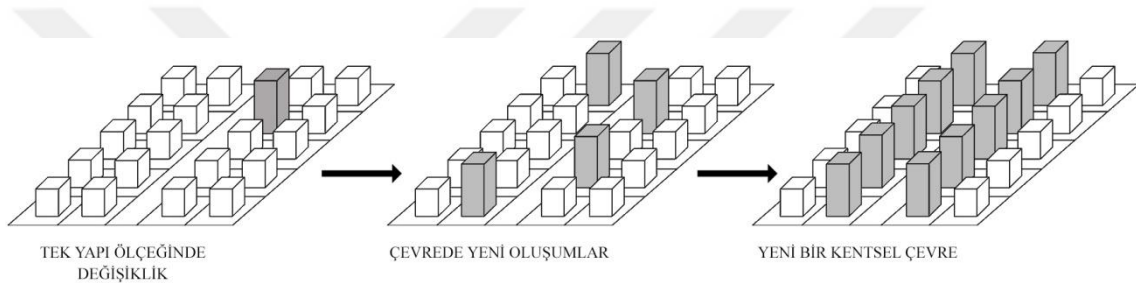
Ekonomik alanda yansımalar bulan değişim, toplumsal sistemlerde sınıf ve güç çatışmasını beraberinde getirerek, politik alana ilişkin dönüşümlere de neden olmaktadır (Akın, 1999). Örneğin ülkemizde cumhuriyetin ilanı ile değişen toplumsal düzen, yaşam biçimine etki etmiş ve halkı geleneksel konuttan apartmanlara taşımıştır. Bu durum öncesinde müstakil az katlı olan yerleşim yerlerinin, çok katlı apartmanlara dönüşmesine ve kentlerin kimliğinin değişmesine sebep olmuştur. Dolayısıyla ekonomik ve politik faktörlerde yaşanan değişimlerin kentsel yer ve mekânın kimliğinin de değişmesine etkisi olmaktadır.

Denetim Mekanizmaları: Punter ve Carmona (1997) kentsel yapılı çevrenin biçimlendirilmesinde ve dolayısıyla değişmesinde etkili olan denetim mekanizmalarının, çeşitli aktörlerin (meslek adamları; yerel/merkezi yönetimler; müteahhitler; mülk sahipleri; bölgede yaşayanlar) katılımı ile çeşitli süreçler (plan yapım, plan onama, plan uygulama, bina yapım süreçleri) sonucunda oluştuğunu ifade etmektedir (Ünlü, 2006a).

Kentler için denetim mekanizmalarının aldığı plan kararları ve yönetmelikler, kentsel yer ve mekânların biçimlenişini etkilemektedir. Gerçekleşecek yapılaşmanın ölçeğine göre; bir yerleşimin biçimlenmesi, yeni yapıların inşa edilmesi, mevcut yapıların yıkılması ve yeniden yapılması, binalara ek yapılması ve arazi kullanımları ile binalarda çeşitli nitelikte değişiklikler yapılması (Ünlü, 2006a) kentsel çevrenin kimliğini de değiştirmektedir. İmar planları ve yönetmelikler doğrultusunda yapılan bu değişikliklerin, yürütme organlarının tutumları ve politik yaklaşımları doğrultusunda şekillendiği de bir gerçekliktir. Bu bağlamda, yaşanan değişimler dönemden döneme

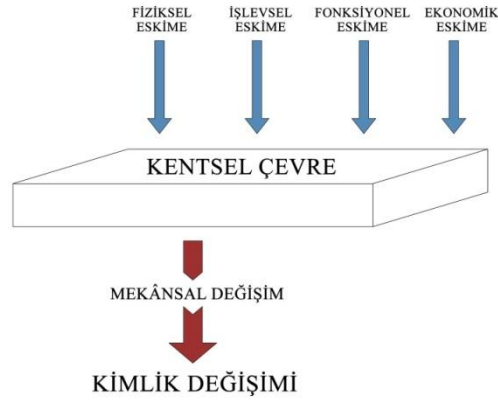
farklılık gösterebilmekte ve kentin gelişimi için denetim mekanizmalarının izlediği politika kentsel kimliğin olumlu ya da olumsuz yönde değişmesine neden olabilmektedir.

Yapılı Çevrede Eskime: Kentsel çevrelerde inşa edilen her yapının yıllar içerisinde fiziksel ve işlevsel olarak eskimesi kaçınılmaz bir durumdur. Örneğin, belirli bir kimliğe sahip olan kentsel yapıları çevrelerde uygulanan onarım ya da yıkıp yenisini inşa etme işlemleri, tek yapı ölçeğinde dahi olsa, yeni uygulamaların bir sonraki uygulamalara örnek teşkil etmesi bakımından, süreç içerisinde kimlik değişimini beraberinde getirmektedir (Şekil 4.11).

Şekil 4.11. Yapılı çevrelerde değişim (Ünlü, 2006b'den faydalanılarak yeniden düzenlenmiştir)

Benzer şekilde, toplumsal değişimler ile kentsel çevrelerin bölgesel işlevlerinde de değişiklik yaşanmaktadır. Kültürel kimliğin fiziksel bir kanıtı olan yapıları çevreler, toplumsal gelişmelere bağlı olan değişimler sonrası, yapıları amaçlarına uygun işlevi kaybetmektedir (Köseoğlu, 2009). Gelişen teknolojinin sunduğu olanaklarla, değişen yaşam koşulları sonucunda, kullanıcı ihtiyaç ve isteklerini yeterince karşılayamayarak yapıları amaçlarına uygun işlevi kaybeden çevrelerde fiziksel yıpranma-bozulma-yok olma süreci hızlanmaktadır (Birlik, 2006). Dolayısıyla değişen işlev doğrultusunda yeniden şekillendirilen kentsel mekânların kimliği de değişmektedir (Şekil 4.12).

Şekil 4.12. Kentsel çevrede eskimeye bağlı kimlik değişimi

Kentsel mekânlarda işlevsel, fiziksel ve ekonomik eskimeden kaynaklı yaşanan değişime bir başka örnek olarak da kentsel çöküntü alanlarını verebiliriz. Işıkkaya ve Önel (2008) kentsel çöküntü alanlarını afet ya da savaş geçirmiş kent içi bölgeler, güncel işlevini yitirmiş ve terk edilmiş tarihi kent merkezleri, kullanım dışı kalmış ve kentin içinde konumlanmış sanayi ve liman yerleşimleri vb. olarak tanımlamaktadır.

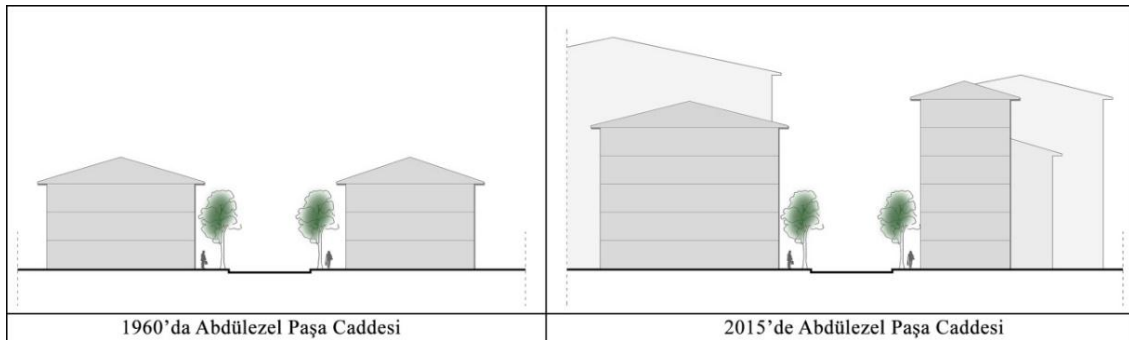
Çöküntü alanlarını “normal oturma alanı işlevini yitirmiş olan; mekânda ve sosyal ilişkilerde bozulma görülen ve aynı zamanda kimliği olumsuz anlamda değişmiş bir kent parçası” olarak tanımlayan Çağlayandereli (2006), yaşanan değişimin esas itibarıyla bir kentsel doku değişimi olduğunu ve sosyolojik anlamda kentlerin sadece organizasyon ve formunun değişmediğini, aynı zamanda kentsel ilişkilerin ve yerleşime ait kimliğin de değiştiğini ifade etmektedir.

Başlangıcı her ülkede farklı olmasına rağmen, genel olarak 1960’lardan itibaren kent içi alanların bir kısmının ekonomik açıdan orta ve üst sınıf tarafından terk edildiği; sanayinin de kent dışına çıkması ile kent merkezlerinin boşaldığı; bu boşalan mekânların da kırsal alanlardan kent merkezine doğru yaşanan bir göç dalgası ile yeni bir değişim sürecine girdiği gözlenmektedir (Şişmanyazıcı ve Yıldız, 2010). Yaşanan bu terk edilmenin sebebi de, kentsel mekânların fiziksel ve işlevsel eskimeler sonucunda, gerekli konfor şartlarını ve gereksinimlerini karşılayamaz hale gelmesidir. Bunun sonucunda, dokuda var olan binaların ve mekânların kullanıcıları değişmekte, sosyo-kültürel ve ekonomik olarak bakımından daha düşük seviyedeki kullanıcıların alana yerleşmesi, bölgenin nitelik olarak geri kalmasına sebep olmaktadır. Bu tip alanların

kente yeniden kazandırılması amacıyla, çoğunlukla kentsel dönüşüm kavramı altında, belediyeler tarafından yapılan çalışmalar sonrasında da, doku farklı bir kimlik kazanarak değişime uğramaktadır.

Yeni Yapılaşma: Yeni yapılaşma kentlerin gelişmelerinin ve değişimlerinin kaçınılmaz parçasıdır (Altınöz, 2010). Dolayısıyla kentsel yer ve mekânların değişimine etki eden faktörlerden biri de yeni yapılaşmalardır. Fiziksel ve toplumsal birçok faktörün etkisiyle gelişen ve değişen dünyada yeni yapıların yapılması önlenemez bir durumdur ve yeni yapılaşmalar ile yer ve mekâna ait kimlik değerleri değişmektedir.

Yapılı çevrelerde inşa edilen yeni uygulamalar ile gerçekleşen değişimlerde denetim mekanizmaları tarafından alınan kararların büyük etkisi vardır. Örneğin, önceden maksimum 3 kata izin verilen alanlarda, değişen planlama kararları sonrasında 5-6 katlara kadar izin verilmesi ile o dönemden sonra inşa edilen yeni yapı, ilk olarak bulunduğu bağlamın kimliğini değiştirmekte, sonraki süreçte ise, yapılı çevrelerde benzer yeni yapıların artması ile kentsel yer ve mekânın bütüncül kimliği değişmektedir (Şekil 4.13).

Şekil 4.13. Infill uygulama ile kimliğin değişimi örneği¹³

Özetle, kentsel yer ve mekânda yaşanan değişimler, birbiri ile de etkileşimi olan birçok faktörün etkisiyle gerçekleşmektedir. Ekonomik, sosyal, toplumsal, kültürel boyutlarıyla farklı alanlarda yaşanan her türlü değişim, fiziksel anlamda kentlerde ve deneyimlediğimiz mekânlarda zamana bağlı yaşanmaktadır (Köseoğlu ve Aydın, 2009).

¹³ Elif Bülüç' ün 2015 yılında teslim edilen "Infill Uygulamalarla Yer ve Mekân Kimliğinin Bağlamsal, Morfolojik, Görsel Değişimi" isimli seminer çalışmasına aittir.

Kimlik değişimi ile sonuçlanan bu değişikliklerin gözlenebildiği alanlar ise yapılı çevreler olmaktadır. Yapılı çevredeki değişim tek tek ya da niceliksel birikim sonucu ortaya çıksa da, parsel bazında ya da geniş bir alanda da olsa o yerin karakterini olumlu ya da olumsuz etkileyebilmektedir (Köseoğlu, 2009).

Ünlü (2006b), kentsel yer ve mekânlarda yaşanan değişimlerin, yapılı çevredeki değişikliklere bağlı olduğunu ve bu değişiklikler ile kimlik değişiminin somut olarak gözlenebildiğini belirtmektedir. Bu bağlamda yaşanan değişiklikleri beş aşamada sıralayan Ünlü (2006b), düzeylere göre kentsel yer ve mekânların bağlamsal, morfolojik, görsel, işlevsel ve mekânsal özelliklerinin değiştiğini vurgulamaktadır. Genelden özele beş düzeye ayrılan değişimler, kentsel ölçekten tek bina leğine yaşanan değişiklikleri, bu değişikliklere neden olan araçları ve değişimin özelliklerini ifade etmektedir (şekil 4.14).

		YAPILI ÇEVREDEKİ DEğİşİKLİKLER	ÖZELLİKLER	DEğİşİKLİK ARAÇLARI	GENEL
PLANLAMA LEğİ VE YAPILAşMA FAALİYETLERİ	TÜM KENTE YÖNELİK	-ARAZİ KULLANIMI -YERLEşİM RÜNTÜşÜ -YOL KADEMELENMESİ	-MEKANSAL -İşLEVSEL -MORFOLOJİK -BAğLAMSA -GÖRSEL	-PLAN REVİZYONU -PLAN DEğİşİKLİğİ -MEVZİ PLANI	BİRİNCİ DÜZEY
	PARSELE YÖNELİK	-BİNA YÜKSEKLİğİ -PARSEL BOYUTLARI -ÇEKME MESAFESİ -YOğUNLUK -YAPI DÜZENİ	-MORFOLOJİK -BAğLAMSA	-PLAN DEğİşİKLİğİ	İKİNCİ DÜZEY
	BİNA DIş GÖRÜNÜMÜ	-PENCERE AÇILMASI -BALKON KAPATILMASI -VB.	-MORFOLOJİK -GÖRSEL	-MİMARİ PROJE	ÜÇÜNCÜ DÜZEY
	BİNA İÇİ FAALİYET	-KAT YÜKSEKLİğİNDE DEğİşİKLİK -BAğİMSİZ BİRİMLERİN KULLANIMINDA DEğİşİKLİK -VB.	-İşLEVSEL -YAPIYA YÖNELİK	-MİMARİ PROJE	DÖRDÜNCÜ DÜZEY
	BİNA YAPISAL	-YAPI KALİTESİ -STATİK SİSTEMİ -EKSİK MALZEME -VB.	-YAPIYA YÖNELİK	-MİMARİ PROJE -STATİK PROJE -TESİSAT PROJE	BEşİNCİ DÜZEY
					↓ ÖZEL

şekil 4.14. Kentsel yapılı çevredeki değişiklikler (Ünlü (2006b)'den faydalanılarak yeniden düzenlenmiştir)

Birinci düzeydeki değişiklikler; kentsel ölçeği etkileyen değişiklikler olarak, bağlamsal, morfolojik, görsel, işlevsel ve mekânsal özelliklerde değişikliklerin görüldüğü düzeydir. Bu düzeydeki değişiklikler geniş bir alanda meydana gelmeleri dolayısıyla somut olarak gözlenemese de, kentsel yer ve mekânların kimliğinin değişiminde büyük etkiye sahiptir.

İkinci düzeydeki değişiklikler; parselle yönelik değişiklikler olup, alanın morfolojik ve bağlamsal özelliklerinde değişim yaşanmasına sebep olurlar.

Üçüncü düzeydeki değişiklikler; bina bazında cephe özelliklerinde yaşanan değişimlerle ilgilidir. Dolayısıyla kentsel yer ve mekânın morfolojik ve görsel özelliklerinde yaşanan değişiklikler olarak kimliğe yansımaktadır.

Dördüncü düzeydeki değişiklikler; bina içi faaliyete yönelik değişiklikler olup, yapısal ve işlevsel özelliklerde değişikliklerin görüldüğü düzeydir. Kent ölçeğinden ziyade bulunduğu dokunun değişim geçirmesine sebep olmaktadır.

Beşinci düzeydeki değişiklikler; binaların yapısal özelliklerinde görülen değişiklikleri ile ilgilidir. Eskimelerden kaynaklı binanın statik, mekanik durumlarına yapılan müdahaleleri, malzeme değişikliklerini içeren düzeydir.

Sonuç olarak kentsel yer ve mekândaki değişim, birbirini de etkileyen birçok faktörün etkisi ile beş aşamada, bağlamsal, morfolojik ve görsel özelliklerinde yaşanan değişimler olarak görülebilmekte ve yer ve mekân kimliğini etkilemektedir.

KENTSEL YAPILI ÇEVREDE YAŞANAN DEĞİŞİMİN ÖZELLİKLERİ		
<u>BAĞLAMSAL ÖZELLİKLER</u>	<u>MORFOLOJİK ÖZELLİKLER</u>	<u>GÖRSEL ÖZELLİKLER</u>
-İşlev -Karakter -Peyzaj -Yereller Stilleri	-Yapı Düzeni -Parsel Boyutları -Yapı Adası Biçimlenişi -Sokak Dokusu -Yoğunluk/Gabari -Bina Yüksekliği	-Ölçek/Oran -Ritim -Doluluk/Boşluk -Malzeme -Uyum

Şekil 4.15. Kentsel yapıli çevrede yaşanan değişimin özellikleri (Ünlü, 2006b)

Bu özellikleri daha detaylı inceleyecek olursak, kentsel mekânların bağlamsal özellikleri karakter ve yerel stiller ile ilgilidir. Dolayısıyla, kentsel yer ve mekânda görülen bağlamsal değişim, işlev değişikliği ile yaşanan karakter değişimi olarak tanımlanmaktadır. Örneğin imar değişikliği sonucunda önceden konut bölgesi olarak tanımlanan alanların, süreç içerisinde önce konut+ticaret, sonrasında ise tamamen ticaret alanı olarak dönüşmesi, ya da kat mülkiyeti yasası kapsamında uygun görünen konut bölgelerinde, kullanıcı isteğine bağlı olarak konutların iş yerlerine dönüşmesi gibi durumlar, kentsel mekânların bağlamsal özelliklerinde yaşanan değişimler olarak karşımıza çıkmaktadır. Yaşanan bu değişimler, süreç içerisinde kentin bütünü etkileyerek, karakter ve kimlik değişimi ile sonuçlanmaktadır.

Morfolojik özellikler ise fiziksel özellikler olup, yapı düzeni, parsel boyutları, yapı adası biçimlenmesi, sokak dokusu, yoğunluk ve binaların yükseklikleri vs. ile ilgilidir. Carmona vd. (2003), kentsel yapılı çevrenin morfolojik özelliklerinin “kentsel biçim” (urban form) ve “kentsel yerleşim” (urban layout) ile ilgili olduğunu söyleyerek, morfolojik özelliklerin fiziksel özellikleri kapsadığını belirtmektedir (Ünlü, 2006b). Planlama ve imar kararları ile yapılan revizyonlar (kat yüksekliği, çekme mesafesi, sokak genişliği değişiklikleri) ve bu revizyonlar ışığında inşa edilen yeni binalar dokunun morfolojik özelliklerinde değişimler geçirmesine ve dolayısıyla da kentsel ölçekte kimlik değişimine sebep olmaktadır.

Görsel özellikler, bina bazında görülen özellikler olup, yapının kendi içerisindeki ölçek/oranı, ritmi ve bulunduğu dokuyla uyumu üzerinden değerlendirilmektedir. Bu özelliklerde yaşanan değişimler, tek tek bina bazında etkili olan ve somut olarak görülebilen değişiklikler olmaları dolayısıyla kentin bütününden ziyade yapıların bulunduğu dokuda kimlik değişimi ile sonuçlanmaktadır.

Kentsel mekânlardaki değişim, kentsel yapılı çevrelerdeki değişime paralel olarak ortaya çıkmaktadır (Köseoğlu, 2009). Mevcut yapılı çevrelerde parsel ya da tek bina bazında yaşanan değişimlerin, zaman içerisinde kentsel yer ve mekânların bütününde etkisini göstererek, kimlik değişimi ile sonuçlanması kaçınılmaz olmaktadır. Bu bağlamda, kentsel yapılı çevrelerde parsel ve bina bazında meydana gelen değişikliklere sebep olan faktörlerden biri olan “yapılı çevrede inşa edilen yeni

yapılaşmalar” (infill uygulamalar) kentsel yer ve mekânın kimliğinin değişiminin somut olarak gözlenebilmesinde, değişimin ne yönde ilerlediğinin tespitinde önemli bir faktör olmaktadır.

4.4.Infill Kavramı

“...Yaşayan kentler her zaman kendilerini yenilemişlerdir. Tarihleri içinde her dönem mimari yansımasını bulmuştur. Zenginleşmiş, yıkılmış, genişlemiş, yeniden yorumlanmışlardır. Sürekli yeniden inşa vardır...”
(Stephan Braunfels)

İngilizce de “infill” kelimesi fiil olarak;

1. Doldurmak (Collins English Dictionary, 2016 ¹⁴)
2. Boşlukları bir şey ile kapatma ya da doldurma eylemi (Collins English Dictionary, 2016 ¹⁴)
3. Boşluk doldurmak (Tureng, 2016 ¹⁵)
4. İki bina arasındaki boşluğa bina yapmak (Tureng, 2016 ¹⁵)
5. Mevcut yapıların arasına yeni bina inşa etmek (Oxford Advanced Learner's Dictionary, 2016 ¹⁶)
6. Binaların arasındaki ya da çevresindeki boşlukları bina ile doldurmak (Oxford Advanced Learner's Dictionary, 2016 ¹⁶)
7. Mevcut yapılaşmış alanlardaki binaların arasında yeni yapıların oluşumu (Cambridge Business English Dictionary, 2016 ¹⁷)

İsim olarak;

1. Boşlukları doldurmada kullanılan malzeme, dolgu (Collins English Dictionary, 2016 ¹⁴)
2. Mevcut yapılar arasına inşa edilen binalar (Oxford Advanced Learner's Dictionary, 2016 ¹⁶)
3. Diğer yapıların arasındaki boşluğa/yere inşa edilen yeni binalar (Macmillan Dictionary, 2016 ¹⁸)

anlamlarına gelmektedir.

¹⁴ <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/infill>

¹⁵ <http://tureng.com/tr/turkce-ingilizce/infill>

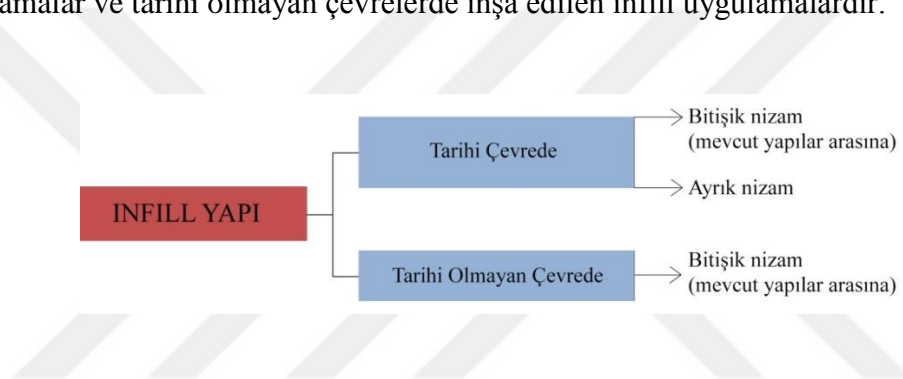
¹⁶ http://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/infill_1

¹⁷ <http://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/infill>

¹⁸ <http://www.macmillandictionary.com/dictionary/british/infill>

Mornement ve Biles (2009), infill kavramını yapılaşmış çevrelerde bulunan, küçük ölçekli boş parsellerin geliştirilmesinde kullanılan endüstriyel bir terim olarak tanımlamaktadır. Kapubağlı (2004) infill kavramını sözlük anlamı itibariyle mevcut ortamlardaki boşluk doldurma olarak nitelendirmektedir (Kapubağlı, 2004). Doğrusöz (1994) ise infill binayı “var olan şehir yerleşmelerindeki yeni bina” olarak tanımlamaktadır. Bu bağlamda, mimarlık disiplini çerçevesinde infill yapı, “yapılı çevrelerde oluşturulan yeni yapı” anlamında kullanılmaktadır.

Infill uygulamaları oluşturuldukları çevreye göre iki ayrı başlıkta inceleyebilmekteyiz. Bunlar tarihi çevrelerde inşa edilen yeni yapı olarak infill uygulamalar ve tarihi olmayan çevrelerde inşa edilen infill uygulamalardır.

Şekil 4.16. Infill yapı

Tarihi çevrelerde inşa edilen infill uygulamaları bitişik nizam ve ayrık nizamda bulunmalarına göre ikiye ayırabilmekteyiz. Örneğin, Çek cumhuriyetinin başkenti Prag’da bulunan Dancing House, 1996 yılında dekonstrüktivist anlayışla inşa edilen, bitişik nizam bir dokuya sahip tarihi çevrede bulunan infill uygulama örneklerinden biridir. Ortaçağa ait yapıların bitişğinde bulunan bina, farklı biçimlenişi ile ait olduğu çevrenin kimliğinin değişmesinde etkili olmuştur (Resim 4.10).

Resim 4.10. Dancing House, Prag (Url¹⁹)

¹⁹ <http://blog.prontotour.com/wp-content/uploads/2015/01/prag-danseden-ev.jpg>

Tarihi çevrede yapılan infill yapı örneklerinden Centre Georges Pompidou (Kapubağlı, 2004), 1977 yılında kültür merkezi olarak inşa edilmiştir. Paris'in eski kent dokusuna sahip bölgesinde bulunan yapı, ayrık nizamda inşa edilen infill uygulama örneği olarak karşımıza çıkmaktadır. Bulunduğu çevredeki yapılardan farklı bir yapım tekniği ile inşa edilen yapı, dışarıdan da hissedilen çelik konstrüksiyonu ile inşa edildiği dönemin teknolojisini yansıtmaktadır. Yapıldığı dönemde çok eleştiriler olsa da, süreç içerisinde Paris kentinin kimlik öğelerinden biri haline gelmiştir (Resim 4.11 ve 4.12).

Resim 4.11. Centre Georges Pompidou, Paris (Url²⁰)

Resim 4.12. Centre Georges Pompidou, Paris (Url²¹)

²⁰https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/7/7e/Centre_Georges_Pompidou_from_the_Tour_Montparnasse_2007.jpg

²¹ http://www.architravel.com/architravel_wp/wp-content/uploads/2013/01/Centre-George-Pompidou_1.jpg

Tarihi olmayan, bitişik nizam kent dokularına sahip çevrelerde inşa edilen ve mevcut yapılar ile bir arada bulunan yeni binalar da infill uygulamalar olarak karşımıza çıkmaktadır. Örneğin, Konya'nın Selçuklu ilçesine bağlı Abdülezel Paşa Caddesi genellikle 4-5 katlı, konut+ticaret işlevi ile inşa edilmiş, apartman yapılarından oluşan bir çevre iken, ilerleyen yıllarda gelişen teknoloji ve değişen beklentiler doğrultusunda alanda inşa edilen infill yapılar, hem işlev hem de biçimsel açıdan farklılaşarak, sokağın sahip olduğu morfolojik ve bağlamsal kimliğin süreç içerisinde değişmesine sebep olmuştur (Resim 4.13).

Resim 4.13. Günümüzde Abdülezel Paşa Caddesi ²²

Gelişen teknoloji ve büyüyen ekonomi ile mevcut ihtiyaçların ve olanakların değişmesi, infill uygulamaların mevcut çevrede bulunan yapılardan farklılaşmalarına sebep olmaktadır. Yapılı çevrelerde inşa edilen yeni yapılar (infill uygulamalar), öncelikle buldukları yer ve mekâna ait kimliğin değişmesinde, sonrasında ise benzer örneklerinin artması ile süreç içerisinde kentin kimliğinin değişmesinde etkili olmaktadır.

Infill binanın daha iyi anlaşılabilmesi için dünya ve Türkiye genelinde inşa edilen, nitelik olarak olumlu ya da olumsuz olup olmadıklarına bakılmaksızın, infill uygulama örneklerine Tablo 4.1'de yer verilmiştir.

²² Elif Bülüç' ün 2015 yılında teslim edilen "Infill Uygulamalarla Yer ve Mekân Kimliğinin Bağlamsal, Morfolojik, Görsel Değişimi" isimli seminer çalışmasına aittir.

Tablo 4.1. Infill uygulama örnekleri

Infill Yapı			
Açıklama	2011 yılında Rusya’da büro olarak inşa edilen infill yapı, tasarımcılarının ifadesi ile gelişen Moskova’nın modern görüntüsünü yansıtmaya konsepti üzerinden geliştirilmiştir. Infill yapı yüksek katlı binalar arasında kalan boşluğun geçiş olarak da kullanılması istemiyle, yerden yükselerek inşa edilmiştir. ²³	2011 yılında Norveç’in Osla şehrinde konut olarak inşa edilen infill yapı, tasarımcısının ifadesi ile, kentsel planlama sonrasında kalan kullanışsız alanı, kullanılabilirlik üzerinden geliştirmeyi hedeflemiştir. ²⁴	2010 yılında Belçika’nın Gent şehrinde inşa edilen infill yapı, kent merkezinde bulunan konut yapıları arasındaki dar bir boşluğa inşa edilmiştir. Eni dar, derinliği ise uzun olan arsada kat sayısı 3 kat ile sınırlandırılmıştır. Konut olarak tasarlanan yapı şehrin koruma altına alınmış alanında bulunmaktadır. ²⁵
Infill Yapı			
Açıklama	1971 yılında Nezh Eldem tarafından İstanbul Karaköy’de inşa edilen yapı, günümüzde Ziraat Bankası Ek Binası olarak kullanılmaktadır. Infill yapı, üç yapıdan oluşan bir adanın orta parselinde yer almaktadır (Cambaz, 2009).	İstanbul Şişli’de bulunan Milli Reasürans Binası, Şandor ve Sevinç Hadi tarafından 1987-1992 yılları arasında inşa edilmiştir. Infill yapı bitişindeki iki tarihi yapının kat yüksekliklerini dikkate alarak konumlanmış ve zemin katta oluşturduğu boşluk ile, kentlinin kullanımına kamusal bir mekân sunmuştur.	Büro yapısı olarak kullanılan infill yapı İstanbul Harbiye’de bulunmaktadır (Kapubağlı, 2004). Yapı kat yüksekliği, gabari, cephe elemanları olarak ayrı ayrı incelendiğindeki yapıları dikkate almadan alana dahil olmuştur.

²³ <http://www.archdaily.com/138151/parasite-office-za-bor-architects>²⁴ <http://www.archdaily.com/208441/parkveien-5b-c-kima>²⁵ <http://www.archdaily.com/216413/house-12k-dierendonck-blancke-architecten>

Ekonomide ve teknolojide yaşanan gelişmeler ile yapı üretim sistemlerinde yaşanan değişimler, mevcut ihtiyaç ve olanakların değişmesi, yapı uygulama esaslarında yönetim mekanizmaları tarafından gerçekleştirilen değişimler vb. gibi birçok faktör doğrultusunda, infill uygulamalar çevrelerinde bulunan diğer yapılardan farklılaşmaktadır. Bu durum süreç içerisinde, yaşanan değişimler ile beraber, daha geniş bir alana etki etmekte ve önce mekânsal kimliğin değişmesi, dolayısıyla da kentsel kimliğin değişmesi ile sonuçlanmaktadır.

Her yapıyı çevrenin kendine ait olumlu-olumsuz nitelikleri ve bu nitelikler doğrultusunda kazandıkları karakter ve kimlikleri vardır. Çevre karakteri, çevre bileşenlerinin görünen biçim, doku, renk özelliklerinin ve o çevreye özgü olan bir araya geliş şekillerinin ürünüdür (Doğrusöz, 1994). Günümüzde yapı üretim sisteminde ve malzeme çeşitliliğinde yaşanan değişimler ile farklı biçimlenişlerin üretilmesi kolaylaşmıştır. Bu durum yapıyı çevrelerde inşa edilen infill uygulamalar ile inşa edildiği dokuya ait karakter ve kimliğin değişmesine sebep olmaktadır.

Değişim kaçınılmaz olsa da, infill uygulamalar ile kentsel mekânların sahip olduğu olumlu niteliklerin sürekliliği sağlanmalıdır. Bu bağlamda, yapılaşmış çevrede inşa edilecek infill yapıların tasarımında dikkat edilmesi gereken kriterler bulunmaktadır. Bu kriterler, infill binanın inşa edileceği çevreye göre farklılık göstermektedir. Her bağlam kendine göre farklı özelliklere sahipken, çevrenin sahip olduğu mekânsal doku da kendine ait farklı girdilere sahiptir. Bu bağlamda, çalışmaya örnek olması açısından farklı kaynaklarda kullanılan tasarım kriterlerinin ve tasarım rehberlerinin incelenmesi, alan çalışmasında yapılacak analizin kriterlerinin belirlenmesinde faydalı olacaktır. Hazırlanan rehberlerde belirlenen kriterler, infill tasarımların uygulanacakları yere özel olarak belirlenmiş olup, tasarımcıların hem kentsel çevreyi analiz etmekte kullanmaları, hem de infill uygulamaların tasarımında dikkat etmeleri beklenen kriterlerdir.

Avustralya Hükümeti ve Avustralya Mimarlar Enstitüsü tarafından 2005 yılında ortak olarak hazırlanan “**Design in Context**” isimli rehberde, Yeni Güney Galler şehrinin tarihi miras niteliğindeki bölgelerinde uygulanacak infill tasarımlar için benimsenmesi gereken kriterler verilerek, bu kriterlerin benzer özelliklere sahip diğer

çevrelerde de kullanılabilmesine değinilmektedir. Çalışmada irdelenen kriterler; karakter, ölçek, form, konum, malzeme/renek ve detay olarak belirlenmiştir.

Karakter: Her yapılı çevrenin kendine has bir karakteri vardır. Zaman içerisinde meydana gelen değışimler, geçmiş ve gelecek arasındaki ilişkiyi kırar ve bu da sık sık uyumsuz, bütünleşmemiş çevre ile sonuçlanır. Infill tasarımı, yapılacak çevrenin karakterinin belirlendiğı dikkatli bir analiz ve değerlendirme gerektirir. Yere ait karakteri şekillendiren birçok faktör vardır. Bunlardan birkaçı; doğal arazi, özgün peyzaj elementleri, binaların tarihi ve stili, binaların büyüklüğü ve formu, sokak ve parsellerin dokusu, binaların çekme mesafesi, manzara, perspektif ve silüettir.

Ölçek: Bir binanın ölçeğı çevresindeki binalar ve peyzajla bağlantılıdır. Infill tasarımın, yerleşik alanın büyüklüğünü tanıyarak, uyumlu bir şekilde alana dâhil olması beklenir. Belli sınırlar içerisinde oluşturulacak olan yapıların büyüklüğü, düzenlemesi, dokusu o yapının en önemli karakterlerinden birisidir. Parsellerin dokusu ve sokakların yerleşimi, yapının büyüklüğünü maksimum ölçüde destekler.

Form: Bir binanın formu, genel şekli, hacmi ve parçalarının düzenlenmesinden oluşur. Infill tasarımının da, var olan sokak dokusunu kesintiye uğratmadan tasarlanması beklenir. Mevcut yapıların mahya, parapet hizası, çatı eğimi, cephelerindeki oran, malzeme ve açıklık sayısı gibi birçok özellik, infill uygulamalara referans teşkil etmektedir. Infill yapının, tasarımı ile var olan çevreyi ve komşu yapıları nasıl etkileyeceğı önemlidir.

Konum: Yapılı çevrede inşa edilecek yeni binaların alana uyumlu olacak şekilde çevreye dâhil olması beklenir. Sokak dokusuna katkıda bulunan mevcut çekme mesafesi, yeni yapılar inşa edilirken de desteklenmelidir. Yeni yapılar mevcut dokunun aksine bir yönde konumlandırılmamalı, cephelerin süreklilik oluşturduğu durumlarda, infill tasarım mevcut yapıların konumlarını dikkate almalıdır.

Malzeme ve Renk: Kendine özgü bir karaktere sahip alanlarda, özellikle detay ve dekorlarda, genellikle baskın olan bir malzeme, doku ve renk vardır. İyi tasarlanmış infill yapılar bölgede ve çevresinde kullanılan, o bölgenin karakterine ait malzeme,

doku ve renkleri tanımalıdır. Bu tanıma durumunun, yeni yapının bazı bölgelerinde, o bölgeye ait malzeme ve renkleri kopya etmek değil, onları yeni yapıda içermek, modern malzemeler ile yeniden yorumlamak şeklinde olması beklenir.

Detay: Bir çevreye ait ortak detaylar, o çevrenin özel karakterine katkıda bulunarak, oraya faydalı olacak şekilde benzerlik kurar. Yapılı alanın karakterine katkıda buluna detaylar, ayrıntılar dikkatli tanımlanmalıdır. Bunlar yeni yapılara ilham kaynağı olmalı, geleneksel detaylar yorumlanarak modern detaylar oluşturulmalı, eski ile yeni arasında ilişki kurulmalıdır. Sokak dokusuna katkıda bulunan özellikler mutlaka muhafaza edilerek, bitki dokusunun sürekliliği yeni yapıların oluşumuyla desteklenmelidir.

İskoçya Hükümeti tarafından hazırlanan “**New Design in Historic Settings**” isimli rehberde, İskoçya'nın tarihi bölgelerinde uygulanacak yeni yapıların tasarlanmasında tasarımcının dikkate alması gereken kriterler; kentsel yapı, kentsel doku, yoğunluk ve işlev, ölçek, malzeme ve detay, peyzaj, simge elemanlar ve tarihsel gelişim olarak belirlenmiştir.

Kentsel Yapı: Yeni yapılaşmanın mevcut kentsel yapıyı iyi analiz ederek, alanın niteliğini geliştirecek şekilde tasarlanması beklenmektedir. Yeni uygulama, yakınında bulunan tek bir yapıdan ziyade, bütüncül bir şekilde, oluşturulacağı alanın dokusuyla etkileşim halinde olmalı ve kentsel yapının gelişimine katkı sağlamalıdır.

Kentsel Doku: Yeni uygulamaların, binaların yanı sıra kentlerin sokakların ve parsellerin yapısına da saygılı olması beklenir. Kentsel dokunun sahip olduğu mimari kompozisyon ve dolu-boş ilişkisine dikkat edilerek, infill tasarımı ile insanların mekânlar arasındaki hareketini sağlayan geçirgenliğin devamlılığı sağlanmalıdır.

Yoğunluk ve İşlev: Bir alanda doğru canlılığı yaratmak için, yoğunluk ve kullanım çeşitliliği önemli unsurlardır. Yeni yerleşmelerde doğal ve güncel kullanılan alanların ve bölgeye özgü işlevlerin belirlenmesi yeni yaklaşım dinamiklerinde başarılı olmayı sağlayabilmektedir. Infill uygulamaların, oluşturuldukları çevreye katkı sağlayan ve kullanım çeşitliliğine cevap verebilen yapılar olması beklenir.

Ölçek: Ölçek, yükseklik ve kütleden oluşur ve insan ölçeği, çevre binaların ölçeği, sokakların genişliği vs. sayesinde algılanır. Örneğin, 6 katlı bir yapı, 10 katlı yapıların bulunduğu çevrede ölçek olarak küçük kalırken, 2 katlı yapıların bulunduğu çevrede ölçek olarak büyük algılanmaktadır. Dolayısıyla, ölçek bağlam ile ilişkili bir kavramdır. Infill tasarımın, mevcut çevredeki ölçeği, hiyerarşiyi ve yapıların kütesini göz önünde bulundurması beklenir.

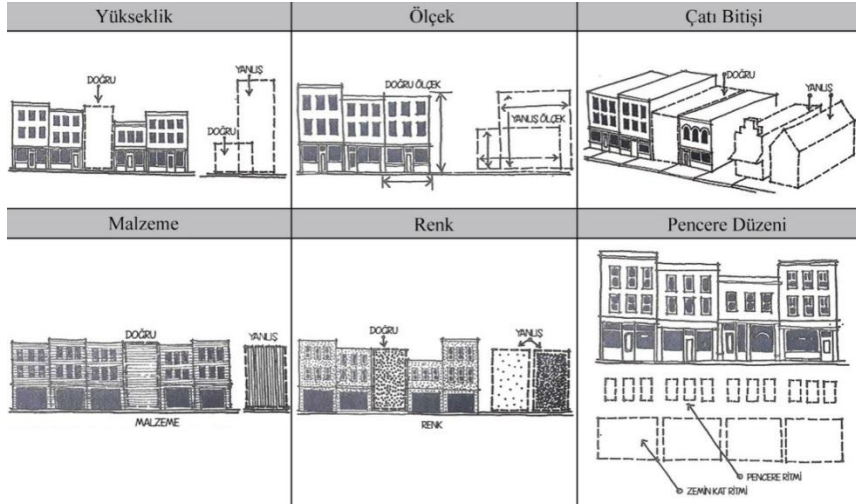
Malzeme ve Detay: Yeni uygulamalarda, yüksek kaliteli, iyi detaylandırılmış, sürdürülebilir ve geleneksel malzeme ile uyumlu malzemelerin seçimi önem kazanmaktadır. Kullanılacak malzemenin rengiyle, dokusuyla, deseniyle, mevcut çevredeki yapılar ile uyumlu olması beklenmektedir.

Peyzaj: Infill yapının uygulanacağı alanın topografyasını analiz etmek, tasarımda temel gerekliliktir. Peyzaj ile kastedilen sadece doğal özellikleri içeren alanlar değil, insanlar tarafından inşa edilen mimari, arkeolojik ve sanatsal tüm alanlardır. Dolayısıyla yeni yapı alana basitçe oturmaktan ziyade, orayla bütünleşmesi, oraya bir şeyler katması beklenir.

Simge Elemanlar: Her bölgenin kimliği ile bütünleşmiş simgesel elemanları, önemli nirengi noktaları vardır. Infill tasarımların, bu simgelerin sahip olduğu fonksiyonu geliştirme ya da koruma noktasında dikkatli olması beklenmektedir.

Tarihsel Gelişim: Her yeni tasarım, tarihin sürekliliğinden gelen katmanları anlamak ve göz önünde bulundurmak durumundadır. Infill uygulamaların da, alanın tarihsel gelişmesine katkı sağlayacak şekilde tasarlanması beklenir.

Son olarak, Kapubağlı (2004)'nın "**Tarihi Çevrede Yeni Yapılaşma ve İstanbul Örneğinde Infill Uygulamaların Değerlendirilmesi**" isimli yüksek lisans tezinde, İstanbul'un farklı yerlerinde bulunan infill uygulamalar analiz edilmekte ve kullanılan kriterler ise şu şekilde sıralanmaktadır;

Şekil 4.17. Kapubağlı (2004)'nin kullandığı infill tasarım kriterleri

Yükseklik: Mevcut bina ile aynı, ondan yüksek ya da alçak olması, yeni yapının komşuları ve çevresi ile ilişkilerinde ana belirleyici olmaktadır. Yeni yapılacak uygulamanın çok yüksek ya da alçak olması mevcut düzeni zedelemektedir. Bu durum görsel bütünlüğü bozmakta ve dokuda olumsuz bir etki yaratmaktadır.

Ölçek: Yeni yapılacak binanın, mevcut yapılarla olan ölçeği tasarım kriterleri açısından önemli rol oynamaktadır. Ölçek oranları mevcut binalar ile benzer nitelikte olan infill yapıların; görsel açıdan nitelikli olarak değerlendirilmektedir. Parsel genişliği ve yüksekliği ile eni arasındaki oranın mevcut binalar ile benzer olduğu durumlarda yeni yapılar, yapı düzeninin kalitesini olumsuz yönde etkilemez.

Çatı Bitişleri: Çatı şekillerinin farklılıkları, saçak süsleri, kalınlıkları da değerlendirme kriterlerini oluşturmaktadır. Yeni binanın çatı ve saçak formunun komşu yapıların çatı ve saçak formlarıyla uyumlu olması beklenir.

Kullanılan Malzeme: Kullanılan malzeme mevcut binalardaki malzemeler ile bütünlük sağlamalıdır. Mevcut binalarda kullanılan malzemeler geleneksel yapı malzemeleridir. Yeni yapılarda kullanılacak olanlar ise bu malzemelere benzer nitelikte ama taklidi olmamalıdır.

Renk: Yapılaşmış çevredeki binaların mevcut renk ve doku özellikleri ile yeni binalarda kullanılacak malzemelerin renk ve doku karakterinin uyumlu olması gerekirken, farklı nitelikte malzemelerin renk ve doku karakteri cephelerin bütünlüğü açısından uyumsuz bir etki yaratacaktır.

Pencere Düzenleri: Mevcut binalardaki pencere düzenleri ve karakteristik ritim yeni yapılacak yapıda da göz önüne alınmalıdır. Gerek zemin katta, gerekse üst katlardaki mevcut oranı bozan pencere boşlukları olumsuz bir durum yaratarak infill binanın çevreden soyutlanmasına sebep olacaktır.

Sonuç olarak, yapılaşmış çevrelerde inşa edilecek yapının, kimliği olumsuz yönde etkilememek adına, çevresel niteliklerden gelen kriterleri benimsemesi gerektiği anlaşılmaktadır. Her ne kadar, incelenen rehberlerde belirlenen kriterler, infill tasarımların uygulanacakları yere özel olarak belirlense de, kriterlerin genel olarak benzerlik gösterdikleri görülmektedir. Ana başlıklar altında üç rehberde de karşımıza çıkan kriterler Tablo 4.2’de gösterilmektedir. Bu durum infill yapıların tasarımında ve analizinde dikkat edilecek kriterlerin, çoğu dokuda benzer nitelikler doğrultusunda şekillendiğini göstermektedir.

Tablo 4.2. Rehberlerde kullanılan kriterler

Rehberler Kriterler	Design in Context	New Design in Historic Settings	Kapubağlı (2004)
Ölçek / Oran	X	X	X
Doluluk – Boşluk	X	X	X
Konum	X	X	
Form	X		
Malzeme ve Detay	X	X	X
Yoğunluk / Gabari		X	

Her yeni yapı, uygulandığı çevrede değişimleri de beraberinde getirmektedir. Tasarım kriterleri ile amaçlanan, yaşanacak değişim ile yapı çevrenin olumlu nitelikleri sürdürülürken, olumsuz niteliklerini yok etmek ve kentsel kimliğin gelişimine katkı sağlamaktır. Aynı zamanda, yapı çevrelerde inşa edilmiş olan infill yapıların tasarım kriterleri üzerinden analizlerinin yapılması ile buldukları çevrede yaşanan

değişimin gözlenebilen boyutları da saptanabilmekte ve kentsel mekânda yaşanan değişim tespit edilebilmektedir. Bu bağlamda, incelenen rehberlerde kullanılan ortak kriterler tespit edilerek, bu kriterler doğrultusunda infill binaların analizinin yapılması yaşanan değişimin tespitinde faydalı olacaktır.

Rehberlerde belirlenen kriterlerden ortak olanları şu şekilde listeleyebilmekteyiz;

- Ölçek / Oran
- Doluluk – Boşluk
- Konum
- Malzeme ve Detay

Tasarlanacak yeni yapının dolu – boş oranları, yükseklik, genişlik, hatta yerine göre derinlikten oluşan kütle etkisinin, mevcut çevre değerleriyle bir bütünlük içinde olması beklenir (Düzgün, 2010). Zeren (2010), yeni yapı tasarımında uygulanacak kriterlerin ana prensibi olarak, yeni yapının mevcut dokunun karakteristiklerine, ölçek ve oranları bağlamında saygılı olması ve yapının çevresi ile bağ kurmasının sağlanması olduğuna dikkat çekmektedir (Akbıyık, 2013). Bu bağlamda, çalışma kapsamında incelenecek olan infill binaların, buldukları kentsel yer ve mekânın görsel özelliklerinde meydana getirdikleri değişimin analizinde kullanılacak kriterler olarak; Ölçek/Oran, Dolu-Boş İlişkisi, Konum, Malzeme ve Detay seçilmiştir.

Ölçek/Oran:

Mimarlık sözlüğünde ölçü “çeşitli nicelikleri kendi cinslerinden seçilmiş bir birimle karşılaştırıp, kaç birim geldiklerini belirten ölçme birimi” (Hasol, 2009) olarak tanımlanmıştır. Kuban (2016) Mimarlık Kavramları isimli kitabında ölçü kavramını mimarlık disiplini çerçevesinde üçe ayırarak incelemiştir. Bunlar;

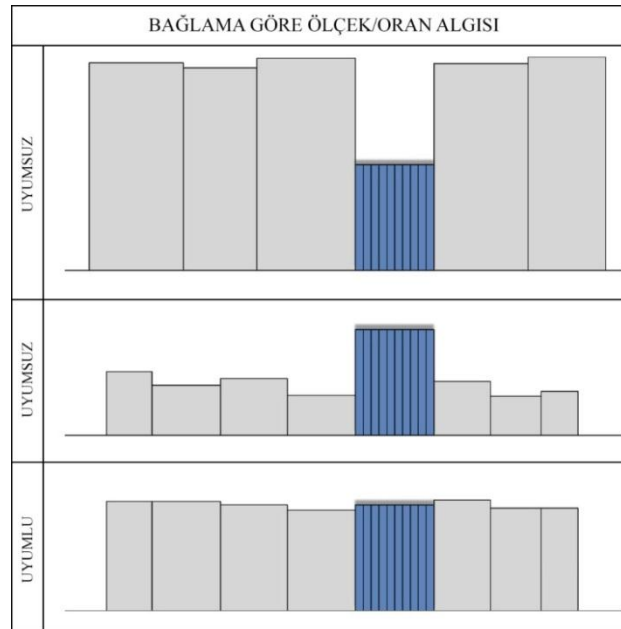
1. İnsana göre ölçü; yapıların içlerinde yaşayan insanlarla ilişkisi
2. Çevreye göre ölçü; yapının fiziksel çevresi ile olan ilişkisi
3. Kendi içinde ölçü; yapının kendi içinde kullanılan orantılı ve ölçülü olması kavramlarıdır.

Ching (2016) ise ölçüyü, “herhangi bir şeyin genel kabul gören standarda veya ölçüme göre, boyutu ve oranı” olarak tanımlarken, “bir elemanın boyutu ve oranının,

aynı bağlamdaki benzer elemanlarla olan ilişkisi” üzerinden “görsel ölçek” kavramından da söz etmektedir. Görsel ölçekte, her elemanın boyutunun etrafındaki diğer elemanların boyutuna göre algılanması durumu vardır. Dolayısıyla yapı çevrelerdeki infill binaların “görsel ölçek” üzerinden değerlendirilmesi, infill yapıların buldukları yer ve mekâna olan etkilerinin daha doğru anlaşılmasını sağlayacaktır.

Oran “büyüklük, nicelik, derece bakımından iki şey arasında veya parça ile bütün arasında bulunan bağıntı, nispet” (TDK, 2016 ²⁶) olarak tanımlanmaktadır. Hasol (2009) ise oranı, bir yapının çeşitli parçalarının, birbiri ve yapının bütünü ile meydana getirdikleri uygun ölçü ilişkileri olarak tanımlamıştır.

Tüm sanat dallarında karşılaşılan bir kavram olan oranda, uyum ve tutarlılık söz konusudur. Dolayısıyla, bir yapının tasarımında, oransal olarak çevresindeki diğer yapılarla olan ilişkisi, kendi içinde yapısal elemanlarının birbiri ile ilişkisi dikkat edilmesi gereken tasarım kriterlerinin başında gelmektedir. Bir yapının kitlesinin, bağlamı ile olan oranları uyumlu değilse, daha detay ölçeklerdeki oranları ne olursa olsun bütüncül bir güzelliğin sağlanması mümkün değildir (Cambaz, 2009).

Şekil 4.18. Infill binanın bulunduğu bağlama göre ölçek/oran algısı

²⁶http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.587e5a29ac5d45.40637175

Her yapılı çevrenin, uzun yıllar içerisinde oluşmuş, ağırlıklı bir ölçeği vardır ve bu özellik oraya ait kimlik öğelerinden biridir. Bu sebepten, sahip olduğu oran ve ölçeğin korunması ve yeni inşa edilen yapıların da bu sisteme harmonik bir şekilde entegre olması esastır (Cambaz, 2009).

Doluluk-Boşluk:

Boşluk ve doluluk her ne kadar birbirlerinin zıt halleri olsalar da, birbirlerini var ederler, birinin oranı diğerinin oranını hep etkileyen ve tetikleyen olur (Çekten, 2013). Dolayısıyla, dolu-boş kavramı, sanatın her alanında görsel estetik açısından dikkat edilmesi gereken kriterlerden biridir.

Hasol (2009) doluluk-boşlukları, bir yapının yüzeyindeki sağır ve camlı yüzeyler olarak tanımlamıştır. Mimarlık disiplini çerçevesinde, genelden özele sıralayacak olursak, “kent, mimari nesnelerin bir araya gelmesinden oluşan bir bütün gibi düşünülürse bu bütünü oluşturan mimari nesnelere doluluk, bu nesnelerin arasında kalan alanlar ise boşluk olarak değerlendirilebilir” (Kuloğlu, 2013). Daha yakın ölçekte ise, kenti oluşturan mimari nesnelere, yani yapılar da, onları oluşturan doluluklar (duvar) ve boşluklardan (pencere, kapı) oluşmaktadır.

Şekil 4.19. Cephede dolu-boş ilişkisi

Doluluk ve boşlukların bir araya gelme çeşitlilikleri ile farklılaşan yapıların kentle kurduğu ilişkileri, cephelerinin sahip olduğu dolu-boş ilişkisi ile gerçekleştirmektedir. Eyüce (2007) “*Bina cepheleri kentin duvarlarıdır. Her yapının yüzeyi, kent mekânının iç yüzeyidir. Bu bakımdan cepheler çok önemli. Ayrıca bina cepheleri kent belleğinin de en önemli unsurlarıdır*” diyerek, yapıların cepheleri üzerinden kentle iletişim kurduklarına dikkat çekmektedir.

“*Bir mekânın ortaya çıkmasında, sınırların ve binaların kimliğinde, kentsel blokta doluluk-boşluk kavramının önemi büyüktür. Bu sebeple, mekânda sürekliliğin sağlanabilmesi için, belli bir doluluk-boşluk oranının belirlenmesi veya mevcut oranın devam ettirilmesinde fayda vardır*” (Tezcan, 1999). Cepheler, kent kimliğinin görsel yansımaları olarak, sahip oldukları doluluk-boşlukları ile ait oldukları çevrelerde bir ritim oluşturmaktadırlar.

Bir yerin kimliğini ve dilini oluşturan cephe bileşenleri, bir araya getiriliş biçimleri ile buldukları çevrenin karakterini oluşturur ve / veya etkilerler (Şenyiğit ve Altan, 2011). Dolayısıyla, yapı çevrelerin cephe karakterleri üzerinden sahip olduğu dolu-boş ilişkisi, infill binalar yoluyla değişime uğramakta, bu durum da yer ve mekânın kimliğini, dolayısıyla da süreç içerisinde kent kimliğini değiştirmektedir. Yaşanan değişimin tespitinde, infill binaların cepheleri üzerinden dolu-boş ilişkisi ile yarattığı görsel değer analizi önem kazanmaktadır.

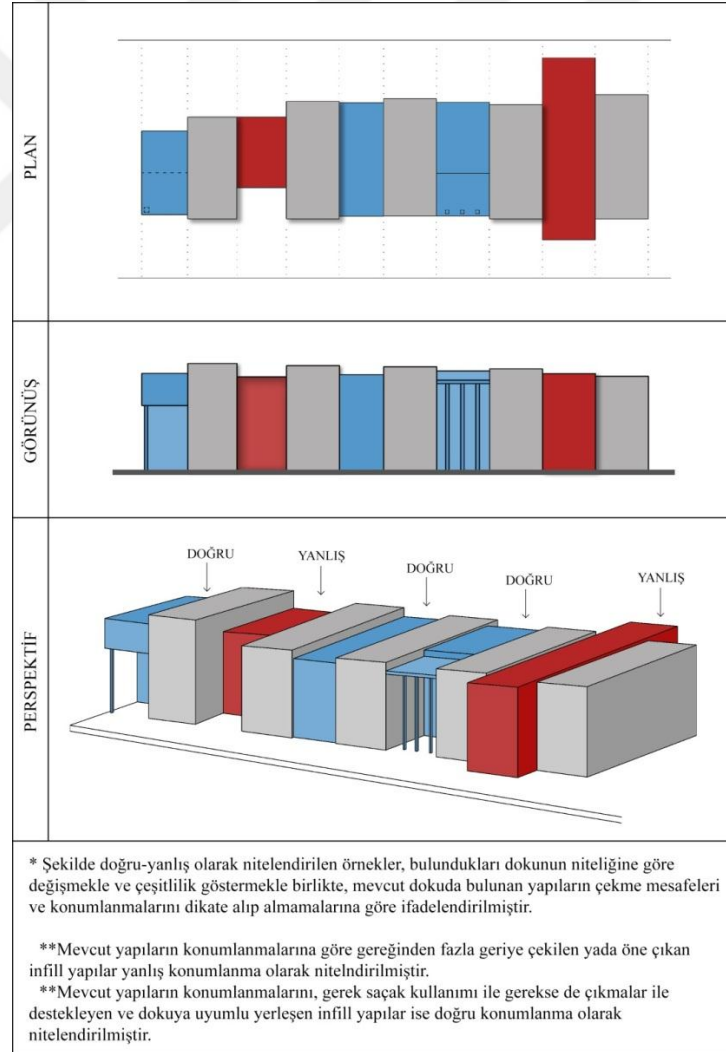
Konum:

Konum, bir insanın ya da bir nesnenin bulunduğu belirli yer, o yerdeki durumu ya da duruş biçimidir (TDK, 2016²⁷). Konumu, birisi ya da bir şeyin, diğer insanlarla ya da nesnelere ilişkili olduğu yer olarak tanımlayabiliriz. Mimaride konum, yapıların birbirlerine göre olan konumu, yapıların sokak ve parselle olan ilişkisi, parsellerin birbiri ile ilişkisi vs. gibi durumları ifade eder.

²⁷http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.587e5a2cec6aa0.89821538

Yapılar, konumlandıkları yer ile kentte iki boyutlu bir doku oluşturmaktadır ve bu doku kentin kimlik bileşenlerinden biridir. Dolayısıyla, yapılı çevrelere inşa edilecek infill binaların, mevcut dokuyu dikkate alması gerekmektedir. Yer ve mekânda yaşanan değişimin tespiti noktasında, infill binaların çevresindeki binalara ve yollara göre, buldukları sokağa ve parsele göre konumlanmaları önem kazanmaktadır.

Şekil 4.20’de, mevcut çevreye inşa edilecek infill yapıların, konumlanmalarına göre dokuyla uyumlu ya da uyumsuz olabilecekleri örnekler ifade edilmektedir. Şekilde yanlış olarak nitelendirilen örnekler dokuya ait gabariyi dikkate almamaları dolayısı ile yanlış olmaktadır. Ayrıca bu kombinasyonlar dokunun sahip olduğu özellikler üzerinden farklılaşıp çeşitlenebilmektedir.

Şekil 4.20. Infill binanın mevcut çevreye konumlanması

Malzeme ve Detay:

Çağlar boyunca yapı öğelerinin veya tüm yapının gerçekleştirilmesinde kullanılan malzemeler; olduğu gibi kullanmak, yeniden biçimlendirmek veya olduğu maddelerden yapay ve yeni türler üretmek şeklinde çeşitli yöntemlerle kullanılmıştır (İzgi, 1999).

Mimarlık alanında malzeme, yapının karakterini yansıtan bir öge olmaktadır. Cephelerinde kullanılan malzeme yoluyla yapı, çevresiyle ve diğer yapılarla ilişki kurmakta, bu yol ile karakterini yansıtmaktadır. *“Her malzemenin kendine özgü bir karakteri vardır. Bu karakter, o malzemeye ilişkin renk, doku gibi görsel özellikler olabileceği gibi malzemenin kimyasal, fiziksel özellikleri, taşıyıcılık özelliği, dayanıklılığı, elde edilebilirliği, maliyeti, işleme kolaylığı gibi özellikler de olabilmektedir”* (Soygeniş, 2015).

Her yapılı çevrenin kendine özgü bir karakteri vardır. Bu karakterin oluşmasında etkili olan öğelerden biri olan malzeme, yapılı çevreye inşa edilecek infill yapının tasarımında dikkate alınmalıdır. Infill yapılarda kullanılan malzeme, yapının nasıl algılanacağı ya da algılatılmak istendiği noktasında son derece önemli bir kriter olmaktadır. Yapıların ağır-hafif, mekânların büyük-küçük, sıcak-soğuk, uzak-yakın hissettirilmesi malzeme seçimleriyle gerçekleştirilebilmektedir (Cambaz, 2009).

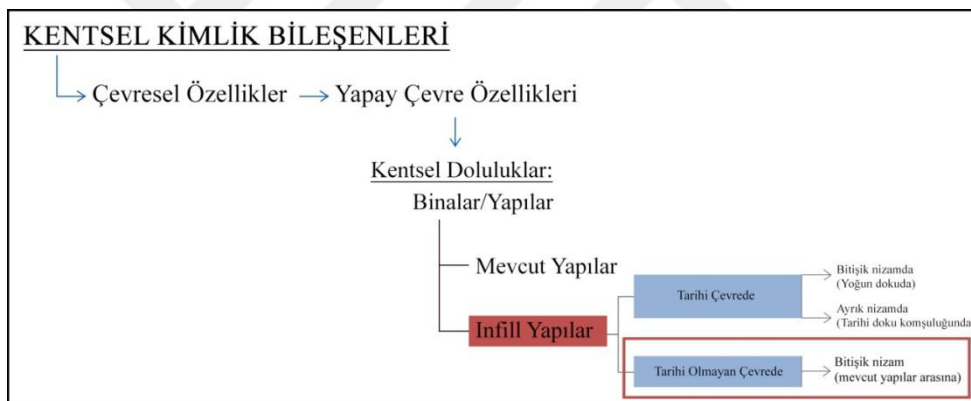
Günümüzde artan malzeme çeşitliliği ile infill yapılarda kullanılan malzemelerin, çevresindeki yapılarda kullanılan malzemelerden farklılaşması yadsınamaz bir durumdur. Ancak bu durum doğal bir gerçeklik kabul edilip, infill yapının uygulanacağı çevreye ait karakterin göz ardı edilmesi kentsel kimliğin niteliğini olumsuz etkileyen bir tutum olmaktadır. Infill tasarımlarda kullanılan malzemelerin çağının özelliklerini yansıtacak modern yorumlara sahip nitelikte olması, dolayısıyla da bulunduğu yere ait kimliğin gelişmesine katkı sağlaması beklenmektedir.

Sonuç olarak, değişimin kaçınılmaz olduğu günümüzde, infill binaların mevcut çevre ile olan ölçek/oran ilişkisi, dolu-boş ilişkisi, çevredeki elemanlara göre konumu ve infill binada kullanılan malzeme ve detay kriterleri üzerinden analizi, yer ve mekânda yaşanan değişimin hangi değerler sistemi içinde gerçekleştiğinin tespitinde

etkili olacaktır. Yer ve mekâna ait kimliğin sürekliliğini sağlamak, yeni yapılaşma çalışmalarında dokuların doğal değişimini sürdürmekle mümkün olabilmektedir (Karakul, 2009).

4.5.Bölüm Değerlendirmesi

Kentler, tarihsel süreç içerisinde, birbirleriyle de etkileşim içerisinde olan, sosyo-kültürel, ekonomik, politik ve teknolojik birçok faktörden etkilenerek şekillenir ve kimlik kazanırlar. Kentlerin şekillenmesinde etkili olan bu faktörlerde meydana gelen değişimler ise kentsel kimliğin değişmesi ile sonuçlanmaktadır. Değişimin kaçınılmaz olduğu kentlerde, kentsel kimlik bileşenlerinden biri olan infill uygulamalar bulunduğu çevrenin kimliğinin ve karakterinin değişmesine, süreç içerisinde de kente ait kimliğin değişmesine sebep olmaktadır.

Şekil 4.21. Infill yapıların kentsel kimlik bileşenlerindeki yeri

Çalışma kapsamında ele alınan, sıkışık kent dokusuna sahip yapıları çevrelerde inşa edilen infill uygulamalar ile zamanla, mevcut çevrede işlev ve karakter değişerek, yer ve mekânın bağlamsal özelliklerinde değişim yaşanmaktadır. Zaman içerisinde yaşanan ekonomik, politik, teknolojik gelişmeler ve imar uygulamaları yoluyla, mevcut çevrelerde yapılan düzenlemeler ile yapı adası biçimlenişi, parsel boyutları, gabari, sokak dokusu ve bina kat yüksekliklerinde yaşanan değişimler, mevcut dokunun değişmesine sebep olarak yer ve mekânın morfolojik özelliklerini değiştirmektedir. Yapılı çevrelerde inşa edilen infill uygulamaların, mevcut yapılara nazaran, ölçek/oran,

doluluk-boşluk, konumlanma, malzeme ve detay bakımından farklılaşması ile de yer ve mekânın görsel özellikleri değişmektedir (Şekil 4.22).

INFILL UYGULAMALAR İLE YAŞANAN DEĞİŞİMİN ÖZELLİKLERİ		
<u>BAĞLAMSAL ÖZELLİKLER</u>	<u>MORFOLOJİK ÖZELLİKLER</u>	<u>GÖRSEL ÖZELLİKLER</u>
İşlev Karakter	Yapı Adası Biçimlenişi Sokak Dokusu Parsel Boyutları Bina Kat Sayısı Yoğunluk	Ölçek/Oran Doluluk-Boşluk Konum Malzeme ve Detay

Şekil 4.22. Infill uygulamalar ile yaşanan değişim

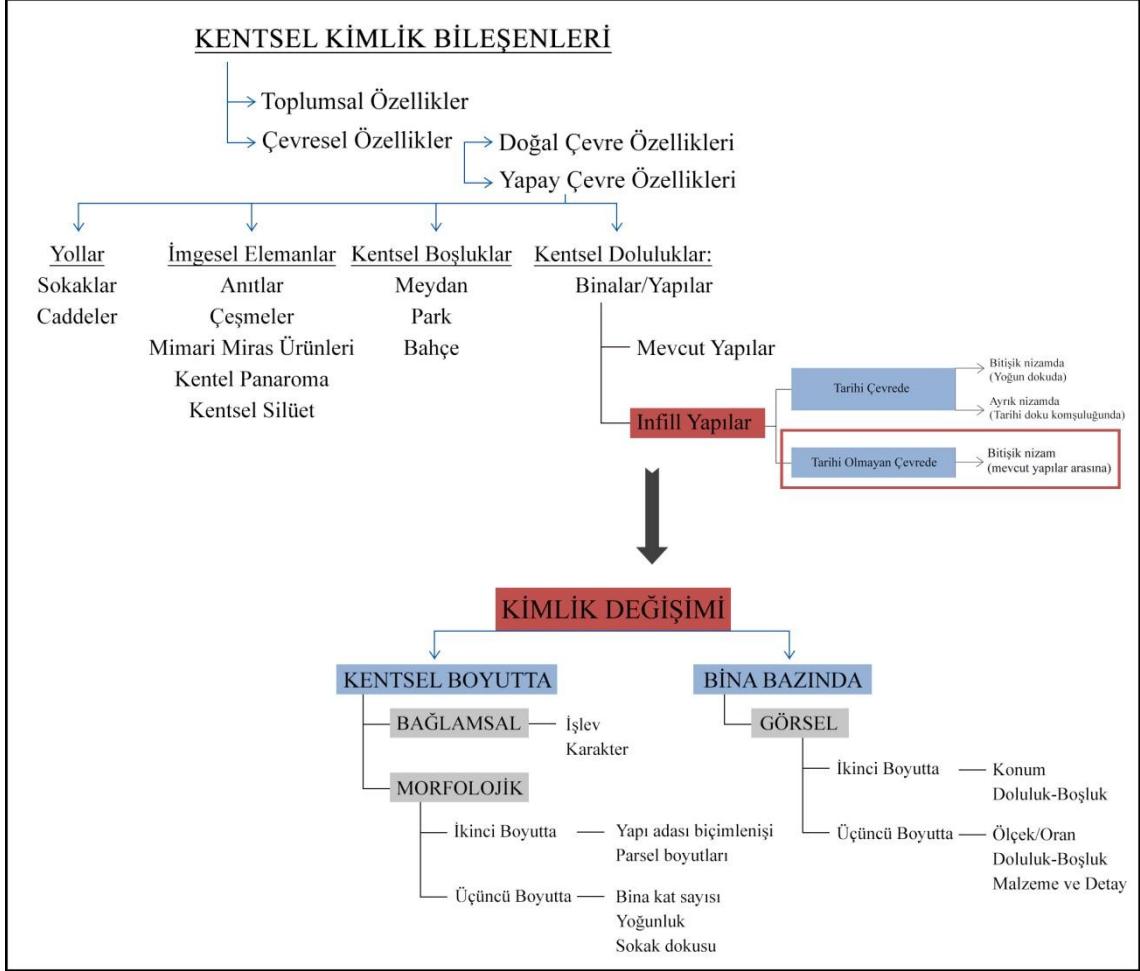
Kentsel mekânlarda infill uygulamalar yoluyla yaşanan değişimin gözlenebilen boyutu bağlamsal, morfolojik ve görsel özellikler üzerinden değerlendirilmektedir. Bunlardan bağlamsal ve morfolojik özellikler kentsel boyutta; görsel özellikler ise bina bazında yaşanan değişimi ifade etmektedir.

Bu bağlamda, kentsel boyutta yaşanan bağlamsal değişimin analizi, imarlar ve hali-hazır planlar üzerinden, süreç içerisinde alanın sahip olduğu işlevler ile oluşturduğu karakterin tespiti ile gerçekleşmektedir. Dönemsel olarak yapılan işlev analizi ile alanın bağlamsal özelliklerinde yaşanan değişim tespit edilmektedir.

Alanın morfolojik özelliklerinde yaşanan değişim, ikinci ve üçüncü boyutta olmak üzere iki şekilde karşımıza çıkmaktadır. İkinci boyutta yapı adası biçimlenişleri ve parsel boyutlarının zaman içerisinde geçirdiği değişimin dönemsel olarak analizi; üçüncü boyutta ise, bina kat sayısında, sokak dokusunda ve alanın yoğunluğunda yaşanan değişimin dönemsel analizi ile alanın morfolojik özelliklerinde yaşanan değişim tespit edilmektedir.

Bina bazında yaşanan görsel değişim ise, seçilen alanda tespit edilen infill binalar üzerinden ikinci ve üçüncü boyutta olmak üzere iki şekilde incelenmektedir. Infill yapıların çevresindeki binalarla ve yolla olan konumu ve kentsel ölçekte alanla kurduğu dolu-boş ilişkisi ikinci boyutta yaşanan görsel değişimler olarak karşımıza çıkarken, infill binaların ölçek/oranları, cephelerindeki doluluk-boşluk ilişkileri ve

yapıda kullanılan malzeme ve detaylar ise üçüncü boyutta yaşanan görsel değişimler olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu kriterler üzerinden infill binaların analiz edilmesi ile alanın görsel özelliklerinde yaşanan değişim tespit edilmektedir (Şekil 4.23).

Şekil 4.23. Infill uygulamalar ile yaşanan kentsel kimlik değişiminin boyutları

Sonuç olarak tüm bu değişimler kentsel mekânların kimliğini etkilemekte ve süreç içerisinde kent kimliğinin değişmesine sebep olmaktadır. Infill uygulamalar yoluyla yapıllı çevrelerde yaşanan değişimin, bağlamsal, morfolojik ve görsel özellikler üzerinden analizini yapmak ve kentsel kimliğin ne yönde değiştiğini tespit etmek bu çalışmanın bakış açısını oluşturmaktadır.

5. ARAŞTIRMA BULGULARI

Çalışmanın bu bölümünde, Konya kentine ait coğrafi ve demografik özellikler üzerinden kentin genel yapısına ait bilgilendirmenin ardından, kentte uygulanmış imar planları üzerinden kentin planlama süreci ve mekânsal gelişimi incelenmiştir. Bir sonraki bölümde ise çalışma kapsamında seçilen alanda, imar kararları yoluyla, zaman içerisinde kentsel boyutta meydana gelen bağlamsal, morfolojik değişimler ve infill uygulamalar yoluyla bina bazında meydana gelen görsel değişimler analiz edilerek bu değişimlerin kentsel kimliğe etkisi değerlendirilmiştir.

5.1.Konya Kentinin Mekânsal Gelişimi

Anadolu'nun en eski yerleşim yerlerinden biri olan Konya, MÖ. 7000 yılından bu yana pek çok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. İç Anadolu Bölgesi'nin güneyinde bulunan Konya kenti coğrafi olarak 36041' ve 39016' kuzey enlemleri ile 31014' ve 34026' doğu boylamları arasında yer almaktadır. Toplam 40.814 km² yüzölçümü ile Türkiye'nin en büyük ili ve en kalabalık yedinci şehridir.

Harita 5.1. Konya Kentinin Türkiye'deki Konumu

1987 yılında Büyükşehir olan Konya kenti, Meram, Karatay ve Selçuklu olmak üzere üç merkez ilçesi ile toplam 31 ilçeye sahiptir. 2015 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi'ne göre Konya'nın nüfusu 2.130.544 kişi olup, il merkezinde ise bu sayı 1.250.482 kişidir. Yıllık nüfus artış hızı %10,3 olduğu kentte, kilometrekare başına düşen kişi sayısı 55'dir.

Tablo 5.1. Türkiye ve Konya İli Karşılaştırmalı Nüfus Göstergeleri (www.konya.gov.tr, 2016)

	TOPLAM NÜFUS		YILLIK NÜFUS ARTIŞ HIZI (BİNDE)		NÜFUS YOĞUNLUĞU	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
KONYA	2.108.808	2.130.544	14,1	10,3	54	55
TÜRKİYE	77.695.904	78.741.053	13,3	13,4	101	102

1950'li yıllarda artan nüfusa bağlı olarak toprak bölünmesi ve makineleşmeyle oluşan işsizlik, insanları kırsal kesimden kente göçe zorlamıştır (Yenice, 2005). Ayrıca son yıllarda kentte artan üniversite sayısı ve hızlı tren ile yaşanan ulaşım kolaylığı, kentin nüfusunu giderek artırmaktadır.

Tarım, sanayi, ticaret ve hayvancılık sektörlerinin ön planda olduğu Konya kenti, Kalkınma Bakanlığı'nın 2011 yılı Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeksi'ne göre yapılan sıralamada 20. Sırada olup, İkinci Kademe Gelişmiş İller grubu içerisine girmektedir. Gelişen ekonomi ve artan nüfus ile ticari ve kültürel faaliyetlerin arttığı kent fiziksel olarak da gelişmesini sürdürmektedir.

Eski bir höyük olan Alaeddin Tepesi çevresinde gelişim gösteren Konya kenti, geçmişten bugüne Anadolu'nun en önemli yerleşim yerlerinden biri olmuştur. Konya'nın tarihsel çekirdeğini iç kalede yer alan Alaeddin Tepesi oluşturmaktadır (Kuşçu, 2006). Erdem ve ark. (2003) Alaeddin Tepesinin yıllarca Konya'da bir nirengi noktası olma özelliği gösterdiğini ve geçmişten günümüze kadar Konya kentinin kimliğini yansıtan önemli unsurlardan biri olduğunu belirtmektedir (Topçu, 2011).

Türk Tarih Kurumu adına 1941 yılında tepede yapılan kazılarda, MÖ. 2000'li yıllardan bu yana, alanın düzenli olarak iskân gördüğü, izlerinin neolitik döneme kadar uzandığı kanıtlanmıştır (Yenice, 2005). Kent, Hititlilerle başlayan Frigler, Kimmerler, Lidyalılar, Persler, Roma İmparatorluğu, Emeviler, Abbasiler, Bizans İmparatorluğu,

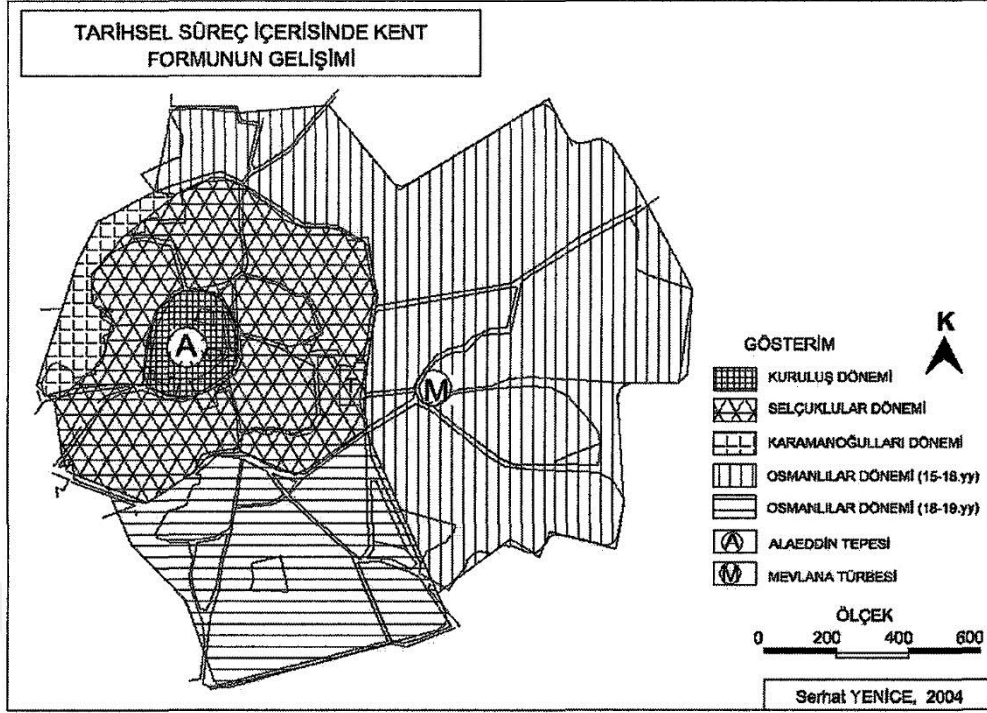
Selçuklular ve Osmanlı İmparatorluğu ile devam eden medeniyetlere tanıklık etmiştir (Koyuncu, 2013).

Tanyeli (1987), Roma medeniyeti döneminde koloni kent niteliğini taşıyan Konya (İkonion) kentinin ilk yerleşim alanının Alaeddin Tepesi ve tepenin güneyi olduğunu belirtmektedir (Oduncu, 2013).

O dönemde surların etkisiyle içe dönük olarak gelişim gösteren kent, Selçuklular zamanında sur dışına taşarak doğuya doğru bir gelişim göstermiştir. Selçuklu döneminde kentin kimliğini yansıtan yapay kimlik öğelerini Alkan (1986) şu şekilde sıralamıştır;

- Zemin katları sağır, dış cepheye kapalı, iç mimarisi zengin, bahçe ile bütünleşmiş evler,
- Şehri oluşturan temel birim olarak, cami, tekke ve zaviye etrafında bütünleşmiş mahalle ve sosyo-mekânsal açıdan yeni bir birim olarak “mahalle” anlayışıyla gelişmiş kent dokusu,
- İnsan ölçeğinde, doğa ile uyumlu, çıkmaz sokaklı, “Cami-Hamam-Bedesten” temel üçlüsüne sahip organik kentsel doku (Topçu, 2011).

Karamanoğulları döneminde kent batıya doğru yayılırken (Yenice, 2005), Osmanlıların hâkimiyetine girdikten sonra kent doğu, güney ve güneydoğu bölgelerine doğru gelişim göstermiştir. O dönemde kentin doğusunda bulunan Mevlana Türbesinin varlığı, o çevrede konut ve ticaret alanlarının oluşumunu etkilemiştir.

Harita 5.2. Tarihi süreç içerisinde Konya kentinin mekânsal gelişimi (Yenice, 2005)

Konya kentinin 1800’lü yıllara kadar tarihi çekirdek olarak nitelendirilen Alaeddin Tepesi, Mevlana ve Bedesten etrafında gelişim gösterdiği bilinmektedir.

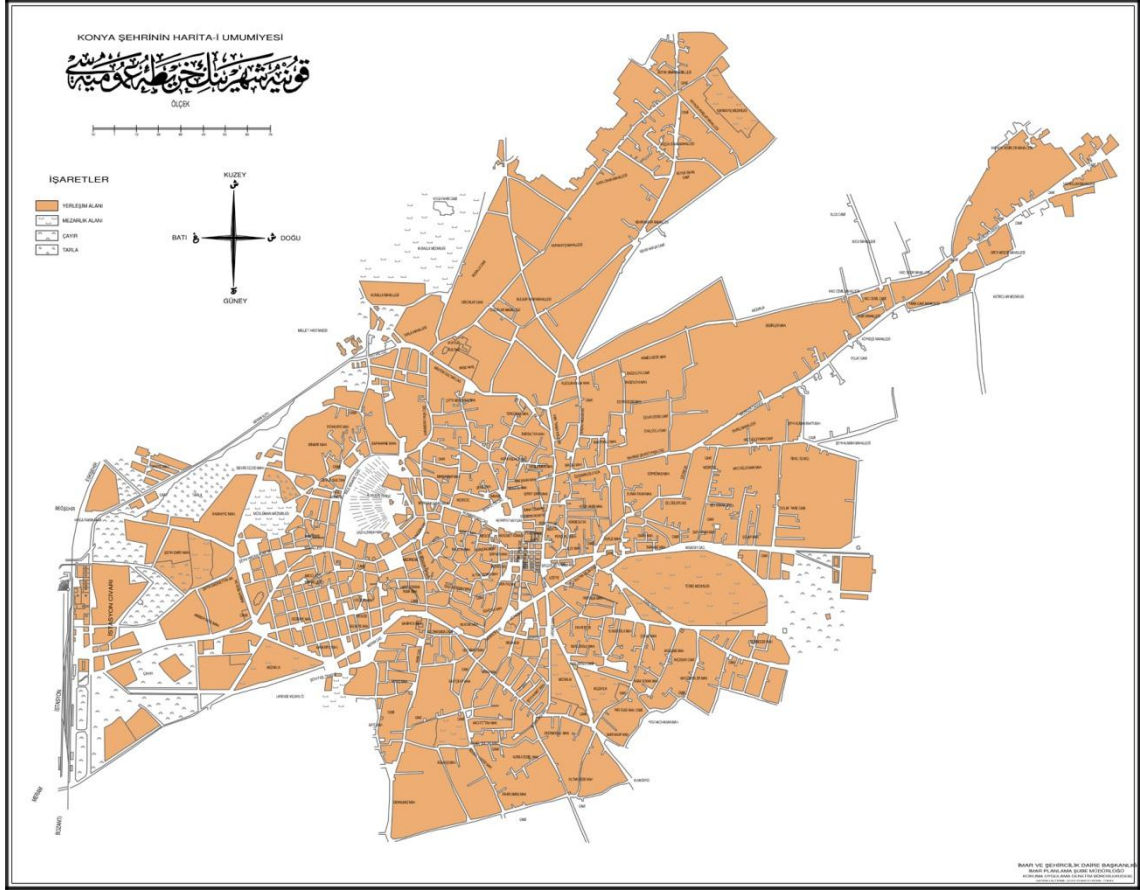
“28 Eylül 1867’de başlayıp üç gün boyunca devam eden yangın, kentin fiziki yapısını etkileyen önemli olaylardan biri olmuştur. Yangının ardından kentte yavaş fakat sürekli imar faaliyetleri görülmüştür. Bu faaliyetler, 1898-1902 yıllarında hız kazanmış, kent merkezinde birbirini dik kesen cadde ve sokaklar açılmıştır. Bu caddelerden en önemlisi, günümüzde de önemini devam ettiren Alaeddin Tepesi ve Mevlana Külliyesi arasında uzanan Mevlana Caddesi’dir. 19. ve 20. yüzyıllarda Mevlana Külliyesi ve çevresinin kentin prestij yerleşme alanı olması ile birlikte, kentin zengin tüccar ve memurlarının konutlarının bulunduğu Mevlana Caddesi’nde 2-3 katlı binalar yükselmeye başlamıştır” (Ter ve Özbek, 2005) (Resim 5.1).

Resim 5.1. 1930'lu yıllarda Alâeddin tepesinden Mevlana caddesine bakış (Url²⁸)

19. yüzyılın sonlarında, Anadolu-Bağdat demiryolu hattının Konya'ya ulaşması ile birlikte kentte ticari hayat canlanmış, oluşan bu yeni durum kentsel arazi kullanımını, kent içi ulaşım biçimini ve kent formunu etkilemiştir (Yenice, 2005). Kentin batısında bulunan istasyon ve çevresi hareketlenmiş ve o bölgede yerleşim alanları oluşmaya başlamıştır.

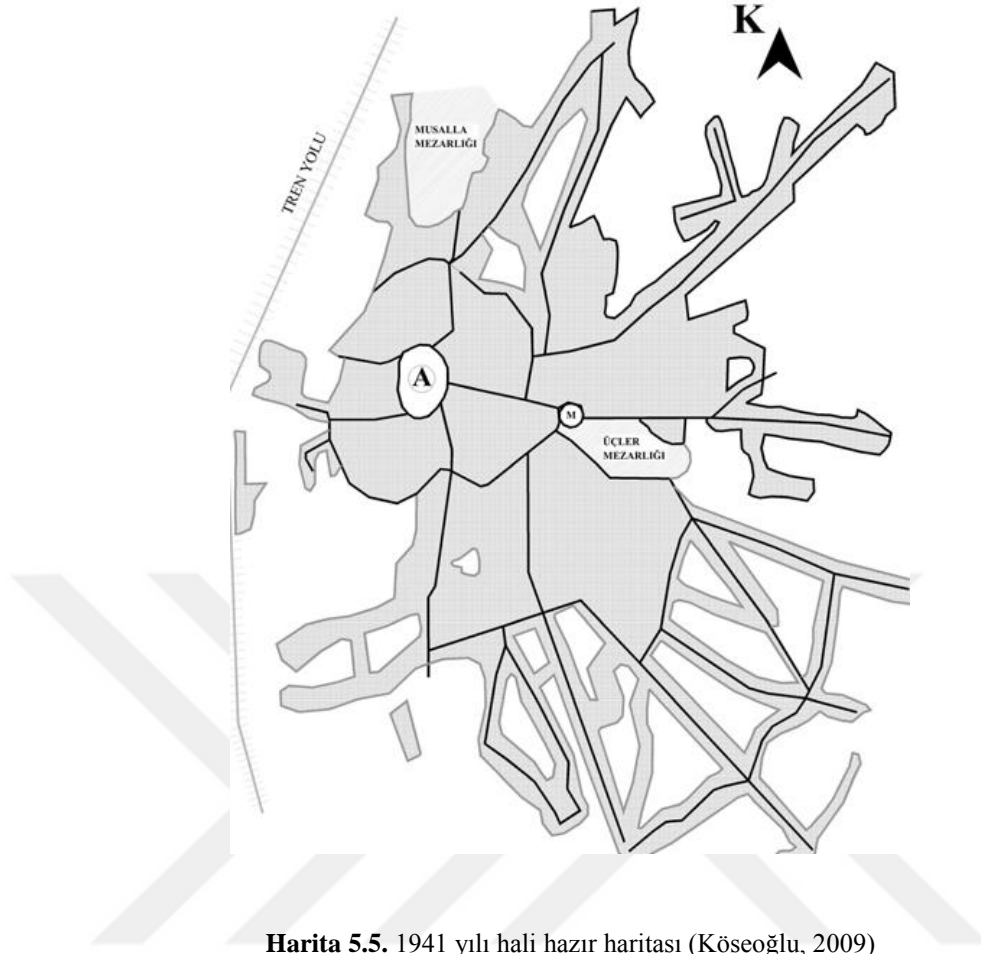
²⁸ <http://konyalife.com.tr/595/konya-resimleri/eski-konya-fotograflari.html>

Harita 5.3. 1922 yılına ait Konya Şehrini Harita-i Umumiyesi (Konya Büyükşehir Belediyesi)

1922 yılına ait hali hazır incelendiğinde, yerleşim alanlarının kentin kuzeydoğu, doğu ve güneydoğu bölgelerinde olduğu görülmektedir (Harita 5.3). Kentin batısında yer alan demiryolu ve istasyon bölgesi çevresinde, yeni kentsel gelişme eğilimlerinin olduğu dikkat çekmektedir (Yenice, 2005).

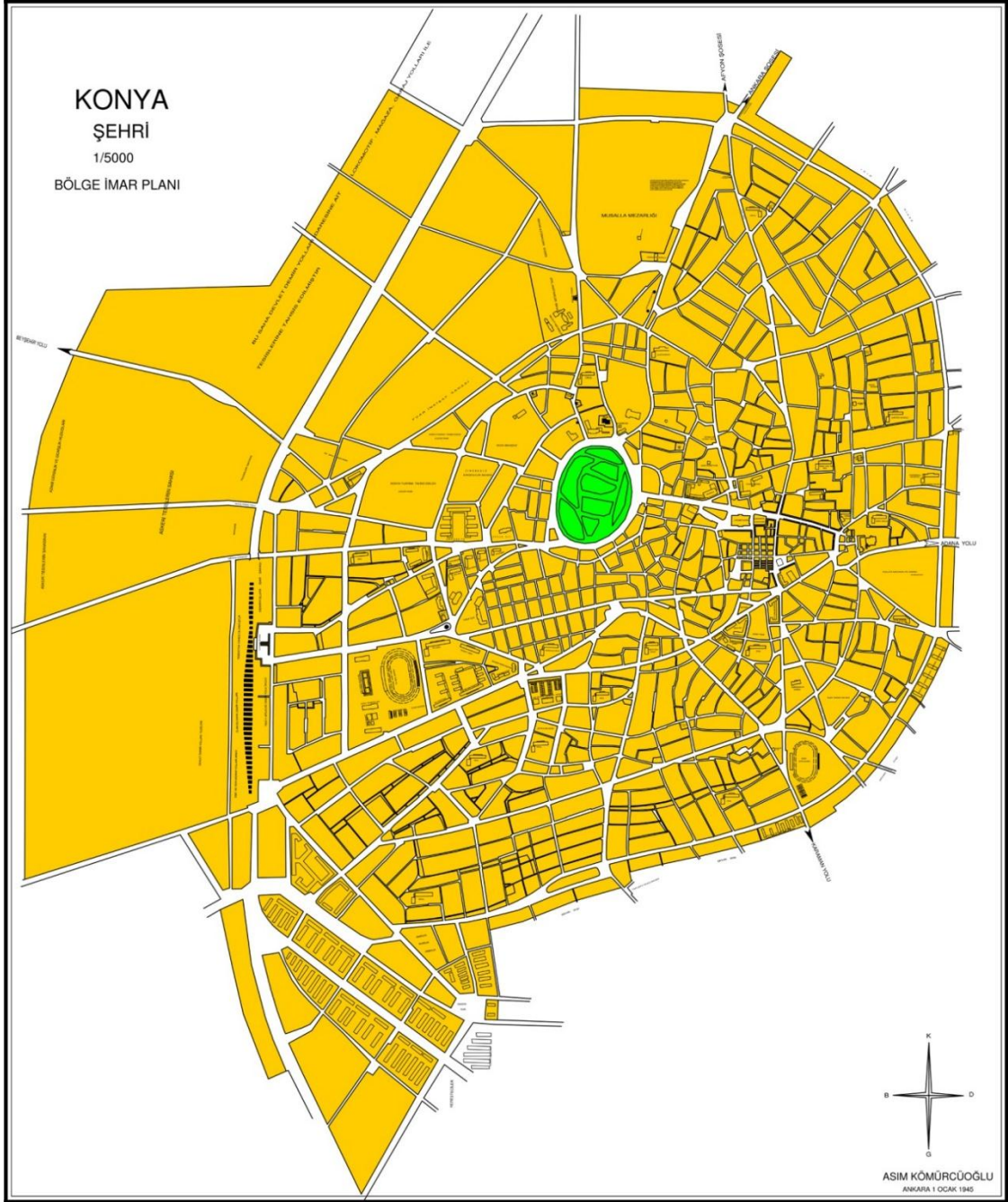

Harita 5.5. 1941 yılı hali hazır haritası (Köseoğlu, 2009)

Kentin ilk imar planı hazırlanmadan önce 1941 yılında hali hazır haritaları hazırlanmıştır (Yenice, 2005) (Harita 5.5). O dönemde yerleşim alanlarının kentin doğu ve güney bölgelerine doğru bir gelişim gösterdiği görülmektedir. Yenice (2005), bu eğilimin temel nedenini, yaşanan dönemde kentte tarımsal üretim biçiminin hâkim olması ile verimli arazilerin kentin özellikle güney ve güneydoğu bölgelerinde yer alması olarak belirtmektedir. Ayrıca o dönemde, kentin ticaret alanlarının tarihi çarşı (bedesten) ve etrafında yoğunlaştığı bilinmektedir.

Konya kentinin ilk imar planı 1945 yılında Asım Kömürcüoğlu tarafından yapılmış ve 4 Ekim 1946 yılında yürürlüğe girmiştir. Hazırlanan imar planı yaklaşık 816 ha alanı kapsamaktadır (Harita 5.6).Yapılan planda kentin doğu ve güneydoğu bölgelerinde bulunan dağınık yerleşim alanları plan sınırı dışında tutulmuştur. Kentin gelişimini batı ve güneybatıya yönlendirmeyi amaçlayan plan, birçok kent planına benzer biçimde, arazi kullanımının belirlenmesi ve kullanımlar arasındaki ilişkinin sağlanması üzerine kurgulanmıştır (Meşhur, 2004).

Harita 5.6. 1946 yılı Konya Şehri Bölge İmar Planı (Konya Büyükşehir Belediyesi)

Değişen üretim biçimi, ulaşım teknolojisi, sanayi üretimine geçiş ve hizmet sektörünün gelişmesi, kent formunu belirleyen temel faktörler olmuş (Yenice, 2005), dolayısıyla kentin batısında bulunan demiryolu hattı ve istasyon, planlamada kentsel gelişme yönünü belirleyen en önemli etken olmuştur. İstasyon bölgesi civarında yeni yerleşme alanları oluşmuş, istasyon ve kent merkezini birbirine bağlayan istasyon caddesi de yeni gelişme aksı olarak ortaya çıkmıştır (Yenice, 2005).

Kömürcüoğlu (1946), planın öncelikli hedefleri olarak şunları sıralamıştır;

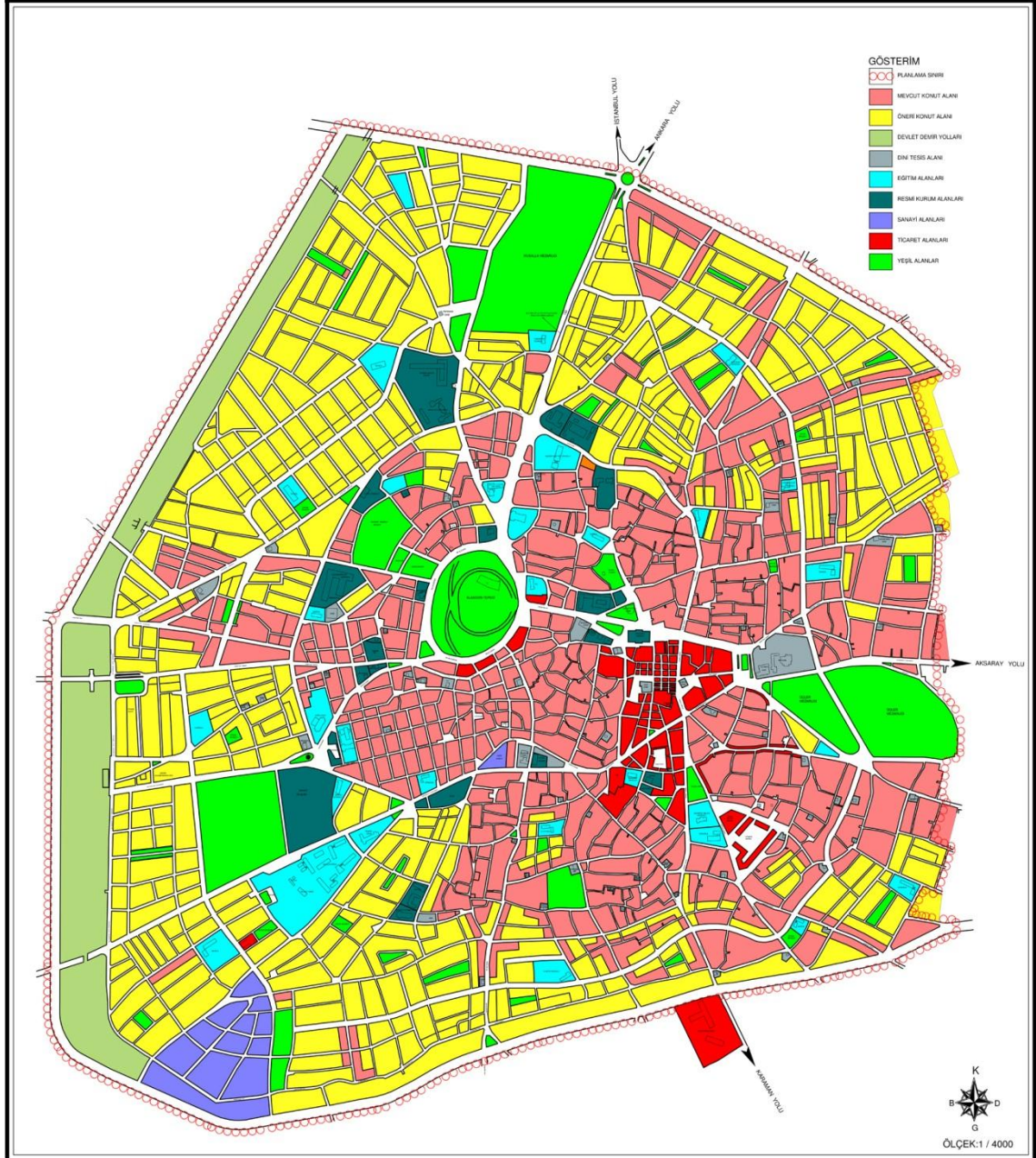
- Sağlıksız ve denetimsiz biçimde oluşmuş kentsel düzenin denetim altına alınması
- Kent içi boşlukların düzenlenmesi
- Anıt eserlerin ve yakın çevrelerinin yapılardan temizlenerek yeniden düzenlenmesi
- Sosyal-teknik altyapı eksikliklerinin giderilmesi (Yenice, 2012).

Belirlenen hedefler doğrultusunda;

- Konut alanları için kentin batı ve güneybatı bölgeleri seçilmiştir. Konutlar için maksimum kat yüksekliği 3 kat ile sınırlandırılırken, parsel genişlikleri minimum 10 metre olarak belirlenmiştir.
- Ticaret alanları için tarihi Bedesten Çarşısı'nın çevresi ve Alaeddin Tepesi ile Mevlana Türbesini birbirine bağlayan Mevlana Bulvarı seçilmiştir.
- Sanayi alanları için kentin güneybatı bölgesi seçilmiştir. Bu seçimde tren yolunun etkisi büyüktür.
- Kentsel açık ve yeşil alanlar için var olan Alaeddin Tepesi ve tarihi Dede Çay Bahçesi'nin korunması kararı alınmıştır. Ayrıca batıda bir fuar alanı ve biri stadyum olmak üzere üç adet spor alanı önerilmiştir (Yenice, 2005).

1950'lerde Konya'da makineli ve sulamalı tarıma geçilmiş ve kentte tarıma dayalı fabrika ve organize sanayiler kurulmuştur (Kuşçu, 2006). Böylece kırsaldan kente göçler artarak, kentte konut talebinin artırmasına neden olmuştur. Aynı zamanda ekonomide liberalleşme politikaları ile ülke genelinde "yeni imar hareketleri" gündeme gelmiş ve "kentsel yenileme" uygulamaları başlamıştır (Sağ, 2011). Bu durum 1937 yılında inşa edilen ve Konya'nın ilk apartmanı olan Hayat Apartmanının yapılmasından sonra, apartman üretiminde 1950'lere kadar yaşanan durağanlığı sonlandırmış ve kentte konut ihtiyacını karşılamak üzere yapılan apartmanların sayısının artması ile sonuçlanmıştır. O dönemde apartmanlaşmanın etkisiyle konut yapılarında kat yüksekliklerinin 4-5-6 katlara çıktığı bilinmektedir. Tüm bu gelişmeler ışığında mevcut imar planı yetersiz kalmış ve yeni bir imar planı gündeme gelmiştir.

Kentin ikinci imar planı Ferzan ve Leyla Baydar tarafından hazırlanmış ve 20 Aralık 1954 tarihinde yürürlüğe girmiştir (Harita 5.7). Baydar (1954), 1954 planının artan konut ihtiyacını karşılamak üzere geliştirilmiş bir revizyon-ilave plan niteliğinde olduğunu ve sanayi alanlarının plan sınırı dışında tutulduğunu belirtmiştir (Yenice, 2005).

Harita 5.7. 1954 yılı Konya İmar Planı (Konya Büyükşehir Belediyesi)

912 ha alanı kapsayan 1954 planının hedefleri şu şekilde sıralanmaktadır;

- Yasadışı ve plan dışı gelişmelerin önlenmesi
- İlave konut gereksinimlerinin karşılanması (Yenice, 2005)

Kentin ikinci imar planında alınan kararlar şu şekildedir;

- Bir önceki planda batı olarak kararlaştırılan kentsel gelişme yönü, kentin batı, kuzeybatı ve güneybatı bölgeleri olarak yeniden düzenlenmiştir.
- Konut alanları için kentin batı ve kuzeybatı bölgeleri seçilmiştir.
- Ticaret alanları güney ve batı bölgelerine de kaydırılmış, önceden konut olan alanlar ticaret alanlarına dönüştürülmüştür.
- Günümüzde eski garajın bulunduğu, kentin güneydoğu bölgesine otobüs terminali önerisi getirilmiştir. Bu durum güneye önerilen ticaret alanlarını destekleyen bir karar olmuştur.

1960'lı yıllara gelindiğinde, sanayileşme ile gelişen ekonomi ve artmaya devam eden nüfus kentte konut ihtiyacını artırmıştır. İlk iki plan döneminde kentsel gelişme yönünün batıdan çok güney ve güneydoğuya doğru dağınık bir gelişim oluşturmuş olması ve artan ihtiyaçlar karşısında yetersiz kalmasından dolayı yeni bir plan gereksinimi olmuştur (Sağ, 2011).

Konya kentinin üçüncü imar planı, Konya Belediye Meclisi'nin 1964 yılında İller Bankasına verdiği yetkiyle düzenlenen bir yarışma sonucunda hazırlanmıştır. Yavuz Taşçı ve Haluk Berksan'ın hazırladığı, yaklaşık 2.380 ha'lık alanı kapsayan plan birinci seçilerek 10 Mayıs 1966 yılında yürürlüğe girmiştir (Harita 5.8). Meşhur (2004), 1966 planında plan öncesi verilere dayanılarak kentin gelişimine ilişkin başlıca sorunları şu şekilde sıralamıştır;

- Kentin ekonomik yapısının tarımsal üretim üzerine temellenmesi
- Tarihi bir çekirdek üzerine kurulmuş olması açısından, kentin ticari ve sosyal donatıya bağlı, radyal ve düzensiz bir gelişim göstermesi
- 1954 planı ile önerilen otogar alanının, kent içi trafik üzerinde büyük bir baskı oluşturması
- Kentin güneyindeki verimli tarım topraklarının yerleşmeye açılarak tahrip edilmesi

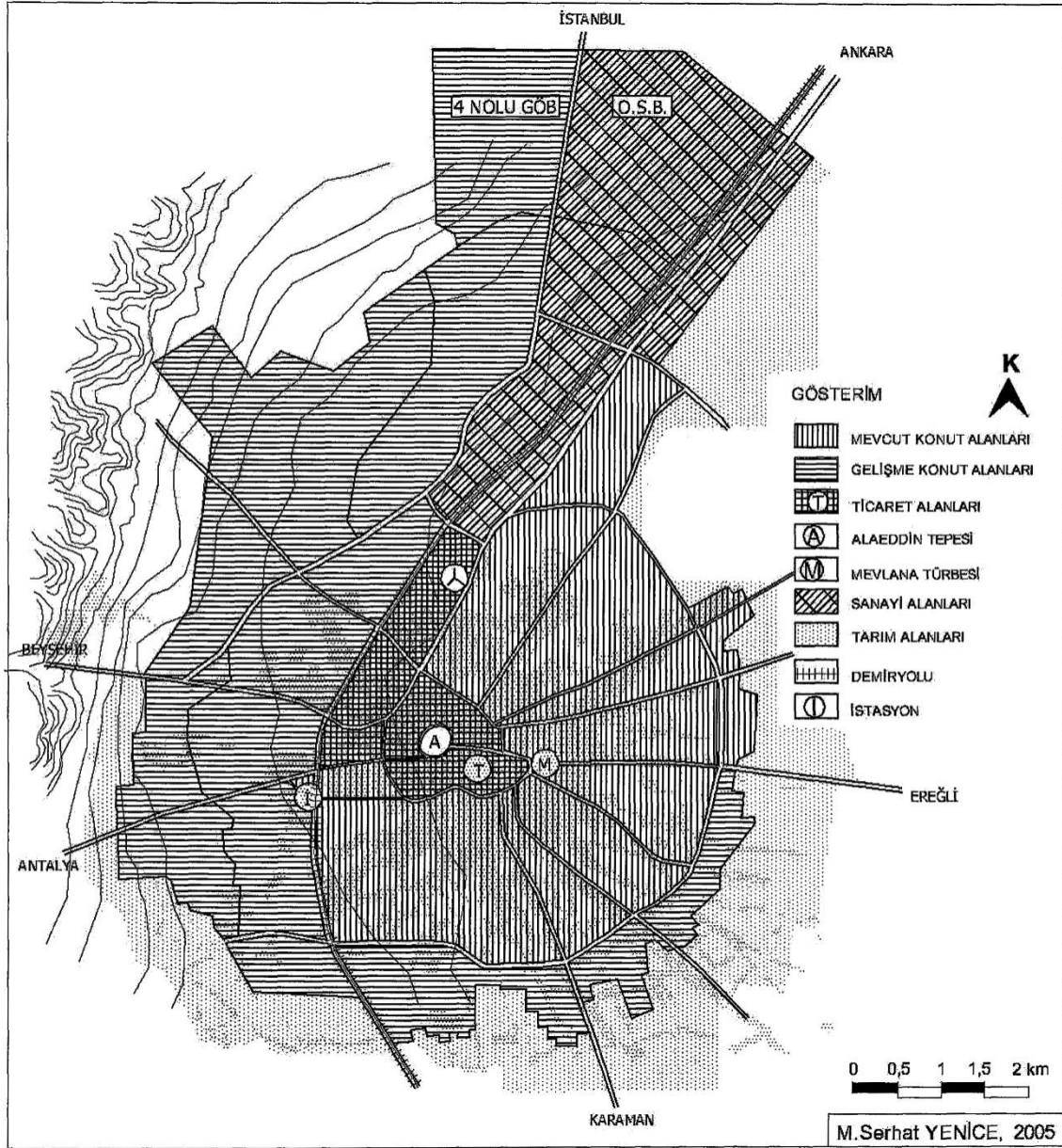

- Ticaret alanları için İstanbul ve Ankara yollarının girişlerinin bulunduğu bölgede toptan ticaret alanı planlanmıştır. Ayrıca kentin istenen yönde gelişim sağlanabilmesi için, günümüzde Büyükşehir Belediyesi'nin bulunduğu bölgede ikinci bir merkez önerilmiştir.
- Otogarın kentin kuzeyinde bir bölgeye taşınması ve Nalçacı Caddesinin açılması kararları alınmıştır.
- Alaeddin-Mevlana arasının yayalaştırılması planlanmıştır.

Ancak kentin gelişmesini desteklemek amacıyla alınan bu kararların çoğu uygulanamasa da, Topçu (2011) 1966 planının uygulamaya konmasından sonra esas kimlik değişiminin başladığını belirtmektedir.

1980'lere kadar Konya kentinin mekânsal gelişimi bir dizi ilave ve mevzi imar planları ile yönlendirilmiştir (Yenice, 2012). Kentte artan nüfusun etkisiyle gecekondulaşmaların çoğalması, 1974 yılında ilave imar planı yapılmasını gerektirmiştir.

Genel olarak gecekondulaşmayı önleme ve sanayi alanlarının planlanması üzerine yoğunlaşan plan kapsamında, kentin kuzey ve kuzeydoğu aksında gecekondulaşma önleme çalışmaları başlatılmıştır. Aynı zamanda mevcut sanayi alanlarının gelişimini tamamlaması, yeni sanayi alanlarının gereksinimini ortaya çıkarmıştır (Yenice, 2005). Bu gereksinimleri karşılamak için, Yavuz Taşçı ve Haluk Berksan tarafından, şehrin kuzeyinde yer alan 4 nolu gecekondulaşma önleme bölgesi ve organize sanayi bölgesi 1966 planına eklenerek 1974 ilave planı oluşturulmuştur (Harita 5.9).

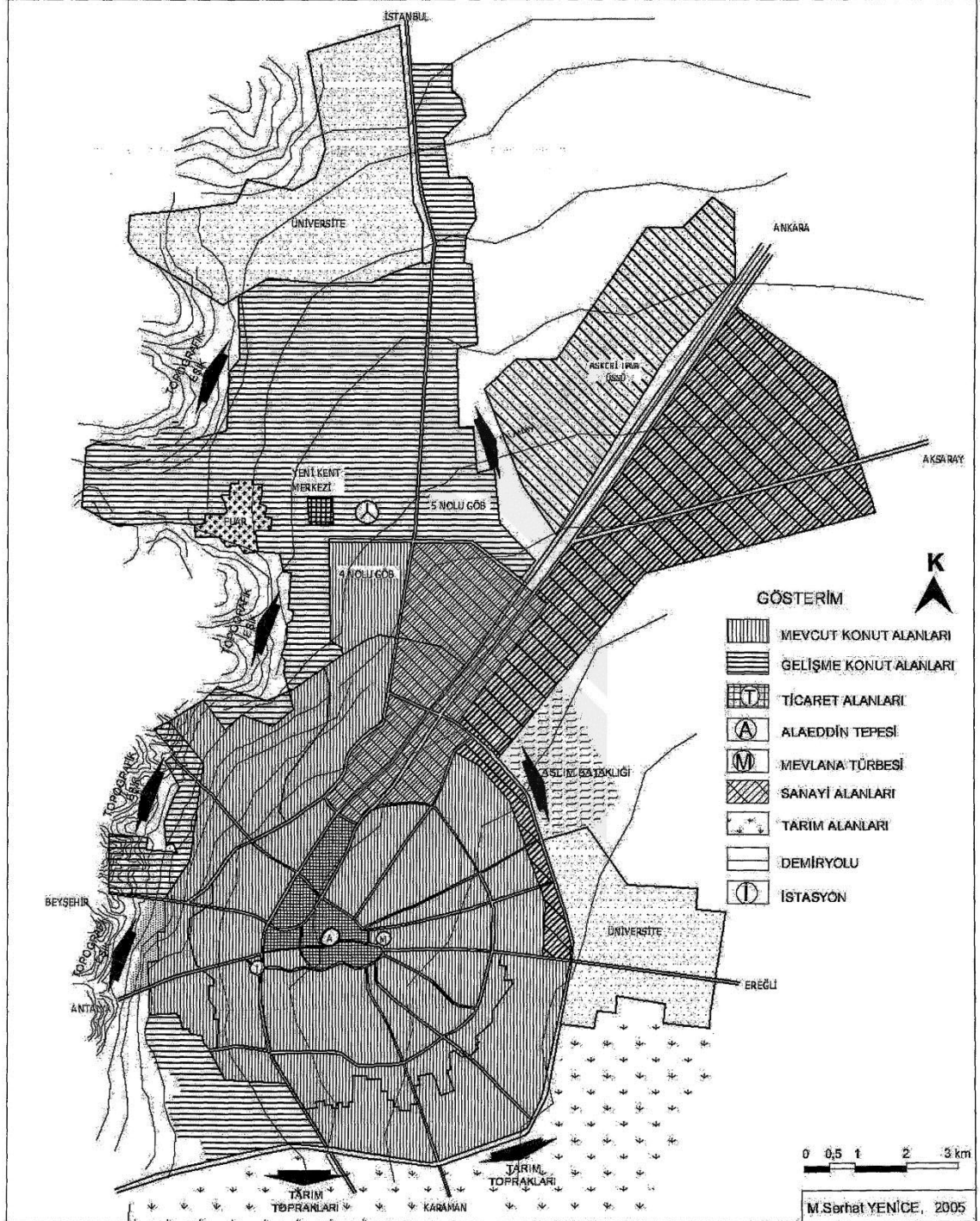

Harita 5.9. 1974 İlave Plan Dönemi Konya Kent Formu (Yenice, 2005)

Bu plan kapsamında, Nalçacı Caddesinin gelişimini sağlamak amacıyla o bölgede toplu konut yapımlarına gidilmiştir. Otogarın da bu semtte konumlanması, o bölgeye olan talebi artırmıştır (Topçu, 2011). Bu gelişmeler kentte apartmanlaşma hareketini hızlandırmış ve 1970'li yıllardan itibaren kentin kimliğinin önemli ölçüde değişmesine neden olmuştur.

Kentleşme ve artan nüfusun etkisiyle 1974 ilave imar planı kentin gereksinimlerini karşılayamaz hale gelmiştir. Ayrıca 19 Nisan 1975'de kentte Selçuk

Üniversitesi'nin kurulması ve üniversitenin kentin kuzeyinde yerleşke alanı seçmesi, kentte yeni merkezlerin ortaya çıkması ile sonuçlanmıştır. Dolayısıyla 1983 yılında Yavuz Taşçı tarafından Konya Çevre Düzeni Planı hazırlanmış ve 1984 yılında plan yürürlüğe girmiştir (Harita 5.10).

Harita 5.10. 1984 Plan Dönemi Konya Kent Formu (Yenice, 2005)

Konya kentinin 4. İmar planında ağırlıklı olarak sanayi ve hizmet alanlarındaki gelişim, çevre ve estetik bilinci üzerinde durulmuş, kentin gelişme yönü kuzey olarak belirlenmiştir. Yenice (2005) bu kararın alınmasında, kentin güneyindeki verimli tarım topraklarının korunması ve kentin batı ve doğusundaki zemin ve toprak yapısının yerleşmeye uygun olmamasının etkili olduğunu belirtmektedir.

1984 planı temelde iki hedef üzerine odaklanmaktadır;

- Geleneksel ticaret merkezi çerçevesinde gelişen orta ölçekli bir kent yapısından, çok merkezli ana kent yapısına geçilmesi
- Temelde tarıma dayalı kent ekonomisinin sanayi sektörü odaklı geliştirilmesi (Yenice, 2012).

Bu hedefler doğrultusunda, 1984 Çevre Düzeni Planı kapsamında;

- Konut alanları için kentin kuzeyindeki bölgeler seçilmiştir.
- Kentin ticaret alanları için kuzey gelişme aksında, yönetim ve hizmet birimlerinden meydana gelen yeni bir kentsel alt merkez öngörülmüştür (Günümüz Real Alışveriş Merkezi ve Otogar civarı)
- Kentin kuzeydoğusunda, Konya-Ankara ve Konya-Aksaray karayolları üzerinde yeni sanayi alanları planlamıştır.
- Kent içerisinde kalan şehirlerarası otobüs terminali için, kentin kuzey gelişme aksını oluşturan İstanbul yolu üzerinde yer seçimi kararı alınmıştır.
- Kentin kuzey gelişme aksı ve öneri alt merkezin batısında yeni fuar alanı öngörülmüştür (Yenice, 2005).

1984 planı sonrasında, tarım alanlarında konut gelişiminin ortaya çıkması tarım alanlarını tehlikeye sokmuş, ayrıca bu alanların kentin en alçak kotunda olması hava kirliliği ve altyapı maliyetinin artmasına sebep olmuştur (Yenice, 2005). Aynı zamanda, 1989 yılında büyükşehir hüviyeti kazanarak gelişimini devam ettiren Konya kenti için uluslararası havaalanı, şehirlerarası demiryolu, yüksek kaliteli otel, kongre merkezi vs. gibi ihtiyaçların doğması, kentte yeni bir imar planının gereksinimini ortaya çıkarmıştır. Dolayısıyla 1999 yılında Yavuz Taşçı tarafından Konya Nazım İmar Planı hazırlanmıştır (Harita 5.11).

Harita 5.11. 1999 Plan Dönemi Konya Kent Formu (Yenice, 2005)

2020 yılını hedefleyen 1999 Nazım İmar Planı, kentin çok merkezli bir yapıya geçerek sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçişi ve bilgi toplumunun gerektirdiği arazi kullanım biçimlerinin kent formunu şekillendireceğini öngörmektedir (Yenice, 2005).

Bu plan kapsamında;

- Kentin gelişme yönleri için üç alt bölge belirlenmiştir.
  - Selçuk Üniversitesi ve çevresi (Kuzey-kuzeybatı koridoru)
  - Ankara-Aksaray karayolları (Kuzeydoğu koridoru)
  - Konya-Ereğli ve Konya-Karaman karayolları (Güney koridoru)
- Konut alanları gelişme bölgesi olarak kentin kuzey ve kuzeydoğu bölgeleri seçilmiştir.
- Ticaret alanları için büyük alt merkez, küçük alt merkez ve semt merkezlerinden meydana gelen bir merkezler hiyerarşisi kurgulanmış, merkez iş alanlarının kuzeye doğru gelişeceği öngörülmüştür.
- Sanayi alanları için, kentte ileri teknolojiye dayanan üretim bölgeleri olacağı öngörüsüyle, serbest bölge olarak nitelendirilen, konut ve hizmet alanları ile bütünleşik, kentin kuzeydoğusunda bir teknopol alanı oluşturulması planlanmıştır.
- Yeni otogar için kentin kuzeyinde bir yer seçimi yapılmıştır.

2000 yılı sonrasında ilişkin Konya kentinin mekânsal gelişimi, tarihi kent merkezi koruma amaçlı imar planları, kentsel dönüşüm projeleri, yenileme projeleri ve bölgesel planlamalar yoluyla olmuştur. Bu projeler ile hedeflenen çalışmaları Yenice (2012), şu şekilde sıralamaktadır;

- Kent içerisinde bulunmakla birlikte işlevini yitirmiş, ekonomik ömrünü tamamlamış, terk edilmiş boş alanların, konut ve ticaret odaklı yeniden geliştirilerek kent hayatına kazandırılması,
- Niteliksiz kaçak konut bölgelerinin, açık ve yeşil alanları içeren, çağın gerekli sosyal donatı ve konfor şartlarını içeren nitelikli konut üretimi için yıkılarak yeniden yapılmasıdır.

Bu hedefler doğrultusunda mekânsal gelişimini ve değişimini sürdürmeye devam eden Konya kentinde, kimlik değişimi de kaçınılmaz bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır.

5.2.İhsaniye Mahallesi'nin Kimlik Bileşenleri Yönünden Analizi

Infill uygulamalar yoluyla, yer ve mekân kimliğinde yaşanan değişimleri tespit etmek amacıyla hazırlanan çalışma kapsamında araştırma alanı olarak Konya merkez Selçuklu ilçesine bağlı İhsaniye mahallesinde²⁹ bulunan, kentli tarafından Form Caddesi olarak bilinen Sultan Cem Caddesinin doğu ve batısında yer alan yapı adaları seçilmiştir (Resim 5.3).

Resim 5.2. Çalışma alanının konumu

Konya kentinin biçimlenmesinde etkili olan Alaeddin Tepesinin batısında yer alan çalışma alanı, kentin ilk yerleşim bölgeleri içerisinde olması ve zaman içerisinde yaşanan gelişmeler doğrultusunda işlevsel ve fiziksel olarak değişim geçirmiş olması dolayısıyla dikkat çekmektedir.

²⁹ Selçuklu Belediye Meclisinin 06.08.2013 günü 197 sayılı kararı ile Küçük İhsaniye, Büyük İhsaniye, Beyazıt, Beyhekim ve Hamidiye Mahalleleri birleştirilerek İhsaniye Mahallesi olarak adlandırılmıştır (EK-1). Çalışma alanı İhsaniye Mahallesi sınırları içerisinde bulunmaktadır.

Sıkışık bir dokuya sahip olan alanda yeni yapı uygulamaları gün geçtikçe artmaktadır. Özellikle 2010 yılından sonra alanda inşa edilen yapılar, gelişen teknoloji ve artan malzeme olanakları ile mevcut yapılaşmalardan farklılaşarak dokuda değişim yaşanmasına sebep olmuşlardır. Dolayısıyla infill yapı olarak adlandırdığımız bu yapılar, alanın kimliğinde değişimlerin yaşanmasına sebep olmuştur.

Infill uygulamalar yoluyla yaşanan değişimler kentsel boyutta ve bina bazında olmak üzere iki ana başlıkta incelenmiştir. Kentsel boyutta yaşanan değişimler bağlamsal ve morfolojik özellikler üzerinden değerlendirilirken, bina bazında yaşanan değişimler görsel özellikler üzerinden değerlendirilmiştir.

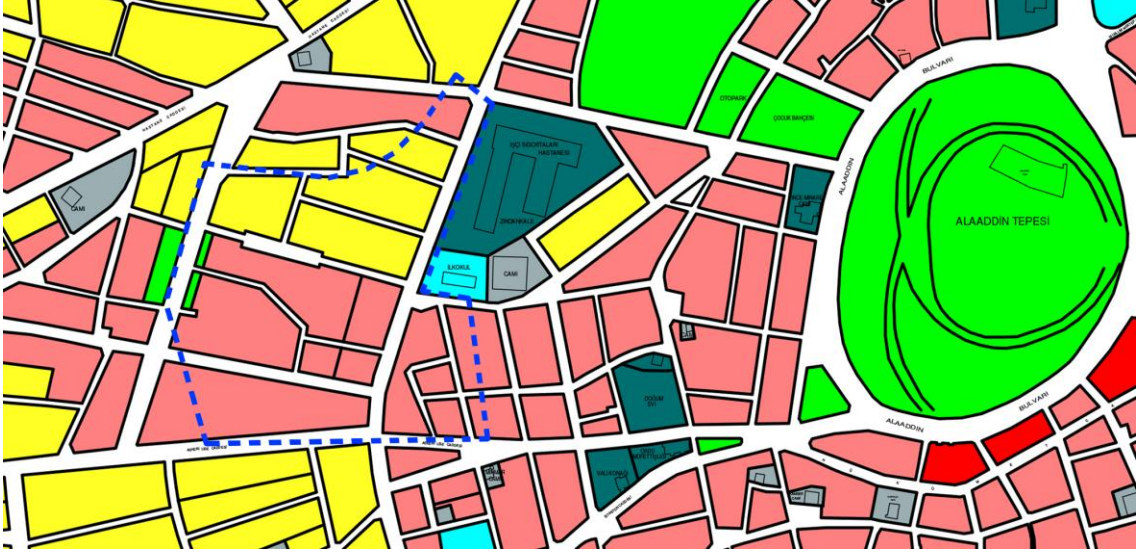
5.2.1. Kentsel Boyutta Yaşanan Değişimler

Çalışma alanında kentsel boyutta yaşanan değişimlerin gözlenebilen boyutları, alanın bağlamsal ve morfolojik özelliklerinde yaşanan değişimler olarak karşımıza çıkmaktadır. Tarihsel süreç içerisinde alanın mekânsal gelişimi imar ve hali-hazır planlar üzerinden analiz edilerek yaşanan değişim tespit edilmiştir.

Konya kentine ait ulaşılabilen en eski harita olan 1922 yılı Konya Şehri Harita-i Umumiyesi'nde, çalışma alanının tarla, mezarlık ve yerleşim yerlerinden oluşmakta olduğu ve günümüzdeki halinden farklı olarak, geleneksel dokunun hâkim olduğu bir kentsel biçimlenmeye sahip olduğu görülmektedir (Harita 5.12). O dönemde kentteki dolulukları oluşturan yapılardan, konutlar genellikle iki katlı geleneksel Konya konutlarından oluşurken, kamu yapılarının 2-3 katlı oldukları bilinmektedir.

Harita 5.15. 1954 yılında çalışma alanının durumu

1960'lı yıllarda, ekonomide yaşanan gelişmeler ve sanayileşme ile kentteki nüfus giderek artmaktadır. Mevcut plan ihtiyaçlara cevap veremez duruma gelmiş ve 1966 yılında üçüncü imar planı yürürlüğe girmiştir. Üçüncü imar planında çalışma alanının durumuna baktığımızda, günümüz ada-parcel biçimlenmesinin o dönemde olduğu görülmektedir (Harita 5.16). İşlev olarak konut yapılarının planlandığı alanda 3-4-5 ve 6 katlara kadar yapılar inşa edilmiştir.

Harita 5.16. 1966 yılında çalışma alanının durumu

1974 yılında, kentte artan nüfusun etkisiyle ortaya çıkan gecekondulaşmayı önlemek amacıyla 1966 planına ek olarak ilave imar planı hazırlanmıştır. Bu plan kapsamında çalışma alanı ticaret bölgesi olarak belirlenmiş ve bu durum alanın karakterinde değişimlere sebep olmuştur (Harita 5.17). Bu plan sonrasında alanda inşa edilen yapılara zeminde ticaret üst katlarda konut işlevinin verilmesi, bölgenin bağlamsal özelliklerinin değişmesi ile sonuçlanmıştır.

Harita 5.17. 1974 yılı ve sonrasında çalışma alanının durumu

Konya kentine ait kapsamlı son iki plan olan 1984 ve 1999 planlarında da çalışma alanı ticaret bölgesi olarak tanımlanmış ve bu karar doğrultusunda alan gelişimini sürdürmüştür.

Bölgede 1960'lardan itibaren günümüze kadar geçen süreçte inşa edilen yapılar, eskiyi yıkıp yeni yapı yapmak şeklinde değil, süreç içerisinde birbirinin yanına eklenerek inşa edilmiş ve sadece konut, konut+ticaret ve sadece ticaret işlevleri ile alanın karakterini oluşturmuştur. Ancak zaman içerisinde ekonomi ve teknolojiye yaşanan gelişmeler ve imar kararlarında yaşanan değişimler ile çalışma alanında son 10-15 yıllık süreçte inşa edilen yapılar öncesine ait dokudan farklılaşmaya başlamıştır. İmar izinleri ile kat yüksekliklerinde ve sayılarında artışlar meydana gelmiş, malzeme ve yapı tekniklerinde yaşanan gelişmeler ile yapılar, çevresindeki yapılardan farklılaşarak alanda kimlik değişimine sebep olmuşlardır. Çalışmanın bu bölümünde, yaşanan bu

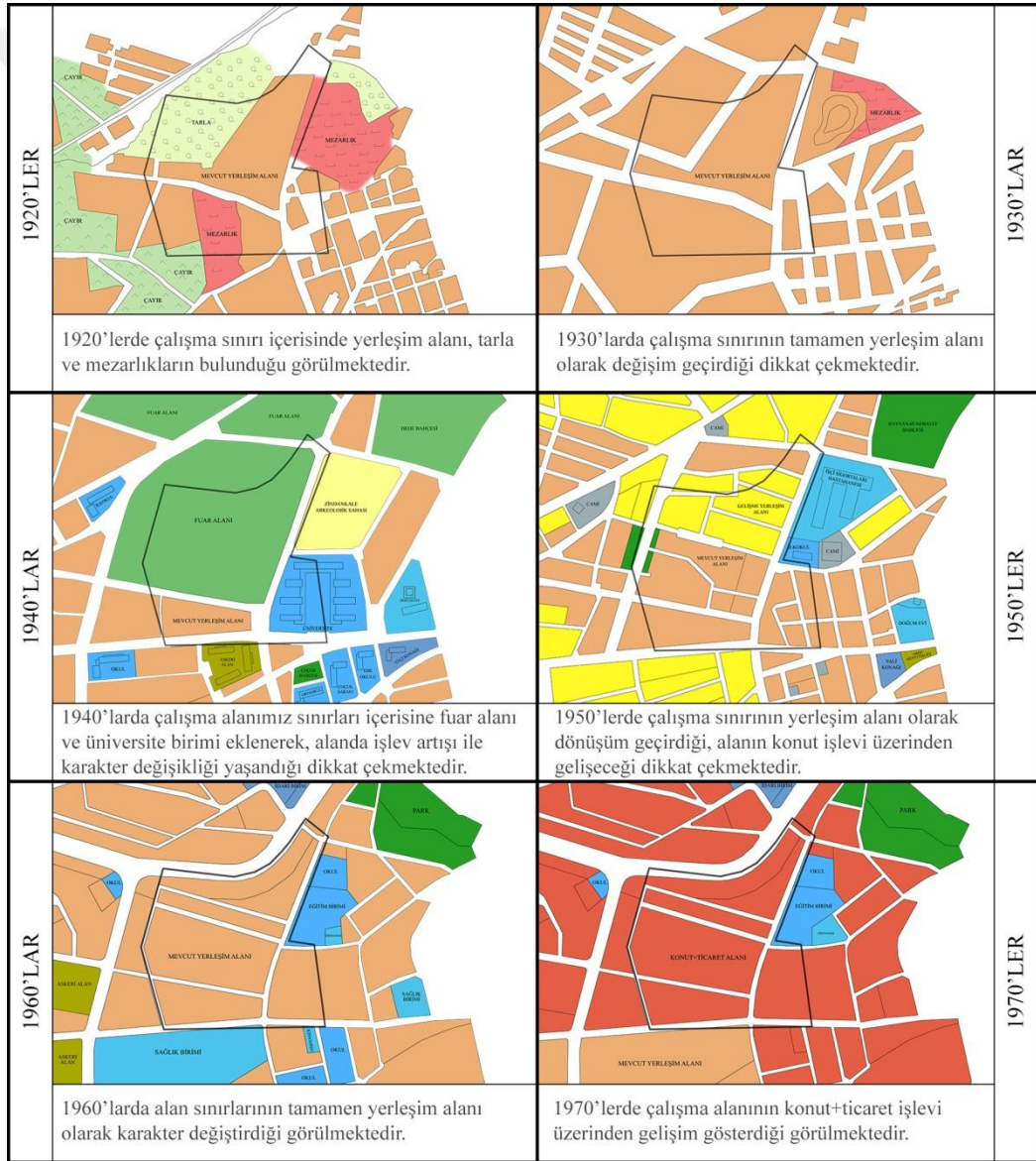
değişimin çalışma alanının bağlamsal, morfolojik ve görsel özellikleri üzerindeki etkileri ve kentsel mekâna ait kimliğinin değişimi ele alınmıştır.

Tarihsel süreç içerisinde çalışma alanının bağlamsal özelliklerinde yaşanan değişim, 1920'lerden günümüze kadar kentte uygulanan hali-hazır planlar ve imar planları üzerinden yapılan analiz ile tespit edilmiştir.

- Konya kentine ait ilk hali-hazır plan 1920'lerde oluşturulmuştur. Bu planda çalışma alanının işlev ve karakter üzerinden bağlamsal özellikleri incelendiğinde çalışma sınırı içerisinde yerleşim alanı, tarla ve mezarlıkların bulunduğu görülmektedir.
- 1930'lu yıllara gelindiğinde çalışma sınırının tamamen yerleşim alanı olarak değişim geçirdiği dikkat çekmektedir.
- 1940'larda ise ilk imar planı çalışması kapsamında alanın dönüşüm geçirdiği görülmektedir. Bu tarihlerde çalışma alanımız sınırları içerisinde fuar alanı ve üniversite birimi eklenerek, alanda işlev artışı ile karakter değişikliği yaşandığı dikkat çekmektedir.
- 1950'li yıllara geldiğimizde çalışma alanı sınırlarının tamamen yerleşim alanı olarak dönüşüm geçirdiği görülmektedir. Bu durumun nedeni artan nüfusun etkisiyle kentte yerleşim alanı gereksiniminin artması olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu dönemde çalışma alanında aynı zamanda öneri konut alanlarının da planlandığı görülmekte, bu durum alanın konut işlevi üzerinden gelişeceğinin planlandığını göstermektedir.
- 1960'lara gelindiğinde ise planlanan durumun gerçekleştiği ve alan sınırlarının tamamen yerleşim alanı olarak karakter değiştirdiği görülmektedir.
- 1970'lerde ise çalışma alanında inşa edilecek konutlara zemin katta ticaret işlevine imar izni verilmesi, bölgenin konut+ticaret işlevi üzerinden gelişim göstermesi ile sonuçlanmıştır.

- Günümüzde ise, 1970'lerden itibaren süregelen işlev varlığını sürdürmekle birlikte, bölgede inşa edilen yeni binaların çoğunun sadece ticaret işlevine sahip olduğu dikkat çekmektedir. Bu durum gelecek süreçte alanın bağlamsal olarak dönüşüm geçirerek, tamamen ticaret odaklı bir bölge olma yolunda değiştiğini göstermektedir.

Bu bağlamda, çalışma alanının bağlamsal özelliklerinde yaşanan değişim Şekil 5.1'de ifade edilmektedir.

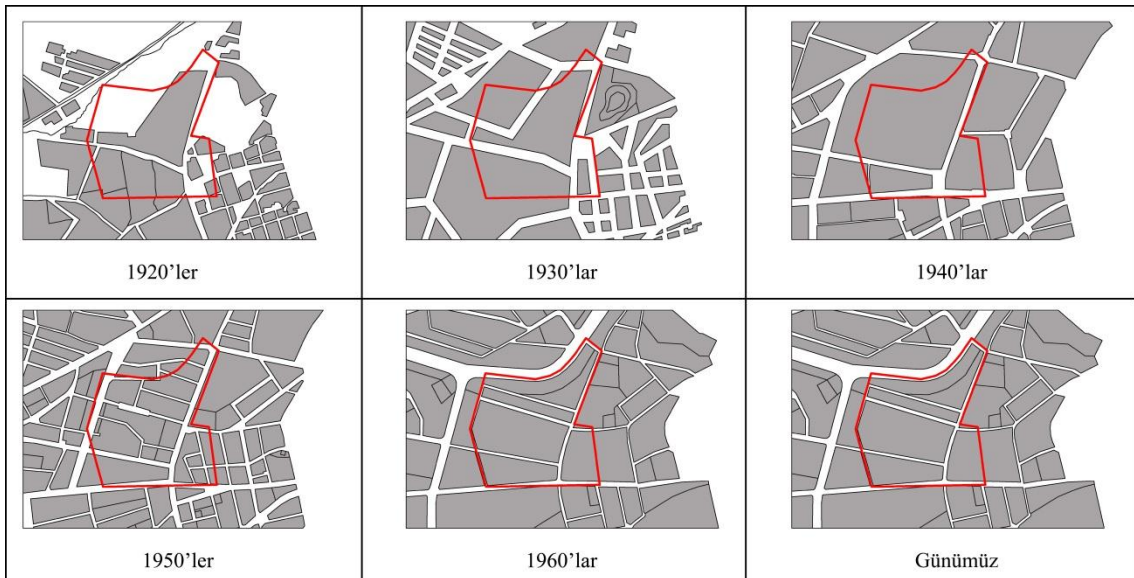
Şekil 5.1. Çalışma alanının bağlamsal özelliklerinde yaşanan değişim

Tarihsel süreç içerisinde çalışma alanının morfolojik özelliklerinde yaşanan değişimler ikinci boyutta ve üçüncü boyutta olmak üzere iki şekilde incelenmiştir (Şekil 5.2).Yapı adaları ve parsellerin biçimlenişlerinde yaşanan değişimler ikinci boyutta yaşanan morfolojik değişimler olarak ele alınırken, kat yüksekliklerinde yaşanan değişim, bu durumun sokak dokusuna etkisi ve alanın yoğunluğunda yaşanan değişimler ise üçüncü boyutta yaşanan değişimler olarak ele alınmıştır.

KENTSEL BOYUTTA (MORFOLOJİK)	
İKİNCİ BOYUTTA	ÜÇÜNCÜ BOYUTTA
Yapı adası biçimlenişi Parsel boyutları	Bina kat sayısı Yoğunluk Sokak dokusu

Şekil 5.2. Morfolojik değişimin incelenme kriterleri

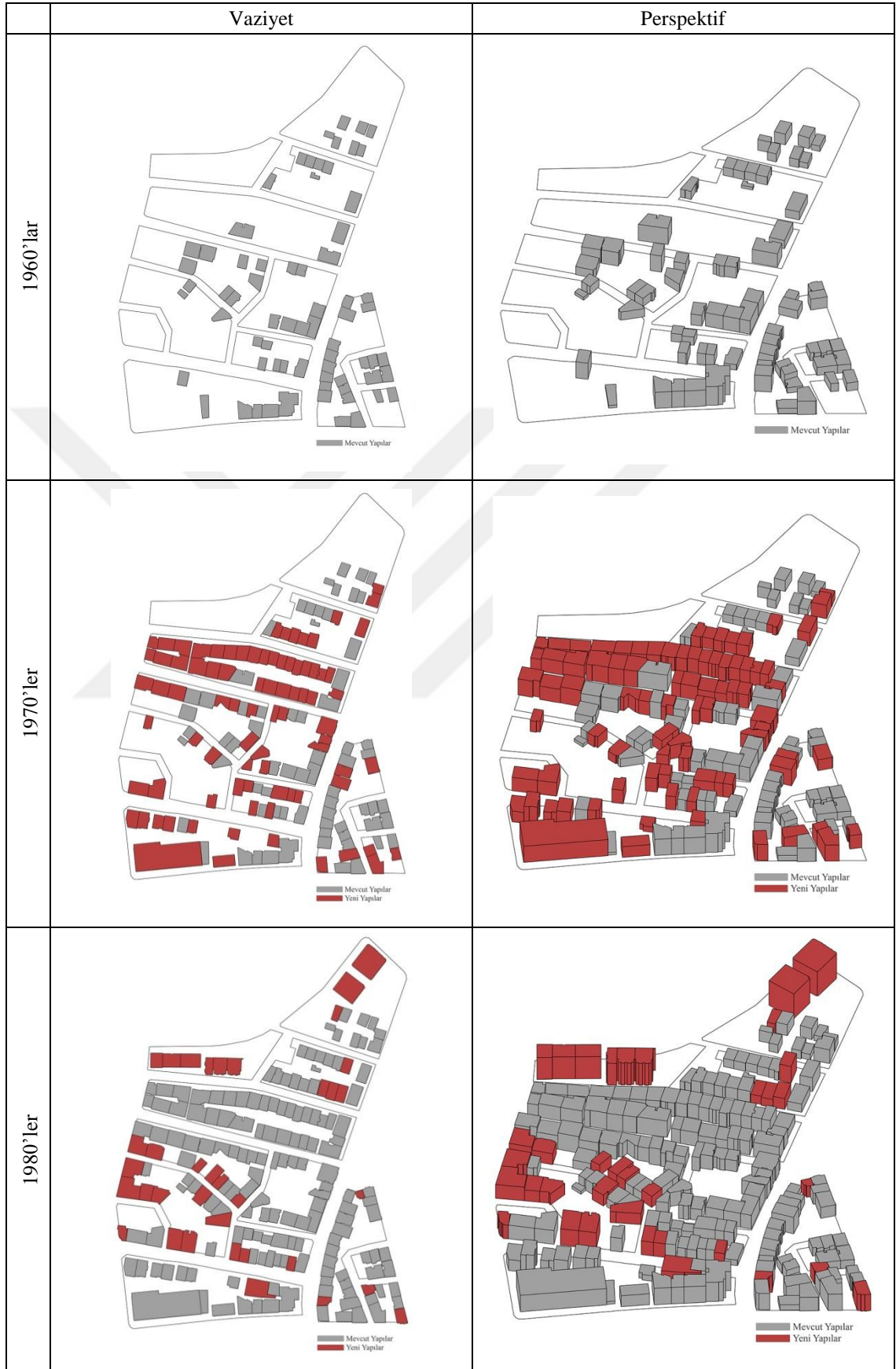
Konya kentine ait hali hazır haritalar ve imar planları incelendiğinde, çalışma alanında ikinci boyutta gerçekleşen yapı adası ve parsel biçimlenmelerinin 1960'lara kadar değişerek gerçekleştiği, ancak 1966 yılında yapılan imar planı sonrasında değişime uğramadan günümüze kadar süregeldiği görülmektedir (Şekil 5.3).

Şekil 5.3. Alanda ikinci boyutta morfolojik özelliklerde yaşanan değişim

Çalışma alanında üçüncü boyutta gerçekleşen morfolojik değişimler 1960'lardan itibaren başlamıştır. Zaman içerisinde bina kat yüksekliklerinde ve sayılarında yaşanan artış nedeniyle dokuda yoğunluğun artması dokunun değişim geçirmesine sebep olmuştur. Dolayısıyla çalışma alanında üçüncü boyutta morfolojik değişimler gerçekleşmiştir. Yaşanan değişim Tablo 5.2'de ifade edilmektedir.

- 1960'lı yıllarda çalışma alanı, 3-4 katlı konut yapılarından oluşan ve gelişmekte olan bir bölge durumundadır. Kent genelinde uygulanan imar çalışmaları doğrultusunda, kat yüksekliklerinde artışa izin verilmesi çalışma alanını da etkilemiştir.
- 1970'lere gelindiğinde alanda ciddi bir yapılaşma kendini göstermiştir. Bu dönemde inşa edilen yapılar çoğunlukla konut yapısı olmakla beraber, konut+ticaret işlevi ile de inşa edilmekte ve kat sayıları 4-5 ve az da olsa 6 katlara ulaşmaktadır.
- 1980'li yıllarda da gelişmesini sürdüren alanda o dönemde inşa edilen yapıların kat sayıları, apartmanlaşma hareketinin de etkisi ile 8-9 katlara çıkmakla beraber, mevcut yapılaşmaların olduğu yapı adalarında inşa edilen yeni yapılar 5-6 katlı olarak uygulandığı görülmektedir.
- 1990'larda mevcut yapıların bulunduğu yapı adalarındaki boş parsellere çevresindeki yapıların kat yüksekliklerini dikkate alarak inşa edilen yapıların olduğu dikkat çekmektedir.
- 2000'li yıllara gelindiğinde ise yapılaşmasını büyük ölçüde tamamlayan bölgede yıkımların başladığı görülmektedir. Zaman içerisinde yapılan imar çalışmaları ile alana ticaret işlevinin de eklenmesi, bu yıkımların gerçekleşmesinde etkili olmuştur. Bitişik nizam dokuya sahip olan bölgede yıkımlar, tek parsel ölçeğinde gerçekleşmekte olup, yeni inşa edilen yapılar mevcut dönemin şartları doğrultusunda uygulanmakta ve dolayısıyla mevcut dokudan farklılaşarak morfolojik değişimlerin yaşanmasına sebep olmaktadır.

Tablo 5.2. Alanda üçüncü boyutta morfolojik özelliklerde yaşanan değişim

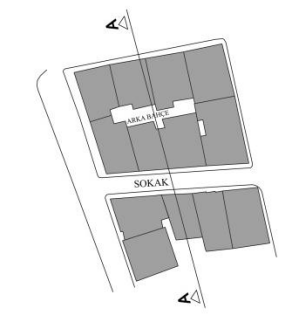
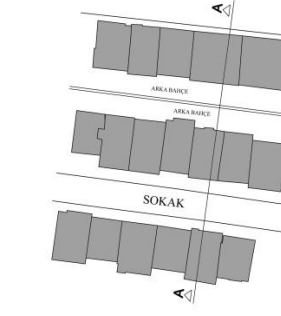
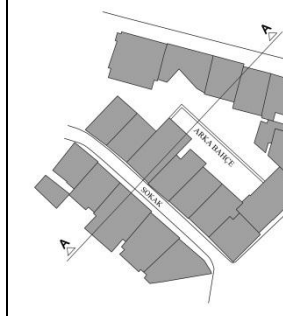
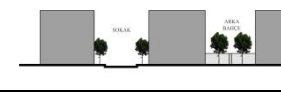

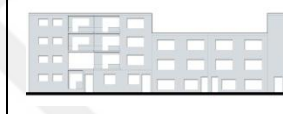

2000'li yıllara kadar gelişmesini sürdüren, sonraki dönemde ise yıkımlar ve yenilemelerle değişerek sürekliliğini devam ettiren dokuda, kentsel ölçekte ikinci ve üçüncü boyutta yaşanan morfolojik değişimler sonucunda binaların birbirleriyle ve sokakla olan ilişkisi değişmiş, dokuda artan yapılaşma ile yoğunluk artışı yaşanmıştır. Alanda yaşanan morfolojik değişimlerle beraber, işlevsel değişimden kaynaklı bağlamsal değişiminin de yaşanması, dokuda karakter değişimi ile sonuçlanmıştır.

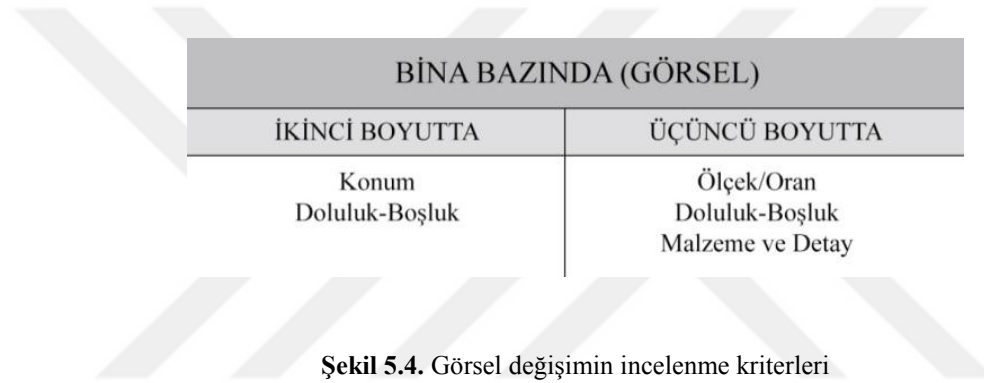
5.2.2. Infill Uygulamalar İle Bina Bazında Yaşanan Kimlik Değişimi

Konya kenti, Selçuklu ilçesine bağlı İhsaniye mahallesinde bulunan çalışma alanı, Konya'nın kent merkezlerinden biri olması dolayısıyla öneme sahiptir. Çalışma alanı 1960'lardan itibaren yerleşim yeri olarak kullanılmaya başlanmış ve bu işlev doğrultusunda gelişimini gerçekleştirmiştir. Ancak kent genelinde gerçekleştirilen imar planları çalışma alanını da etkilemiştir. Eski planlarda yerleşim yeri olarak tasarlanan çalışma alanı, büyüyen Konya kentinin ihtiyacına cevap vermesi için konut+ticaret alanı olarak güncellenmiştir. 1990'lara kadar gelişimini devam ettiren, bu tarihten sonra da yıkımlar ile değişimin başladığı alanda, 1960, 1970 ve 1980'lerde oluşan dokuya ait karakter Tablo 5.3'de belirtilmiştir.

Tablo 5.3. 1960-1980 yılları arası çalışma alanının mekânsal karakteri

	1960'lar	1970'ler	1980'ler
Kısmi Vaziyet			
Kesit			
Sokak Görünümü			
Doluluk			
Boşluk			
Karakter	<p>1960'larda çalışma alanının durumuna bakıldığında, 3 katlı konut yapılarından oluşan bir doku görülmektedir. Yapılar ölçek/oran olarak incelendiğinde sokak genişliği ve kat yüksekliği arasındaki uyum dikkat çekmektedir. Aynı zamanda cephelerdeki elemanların birbirleri ile olan dolu-boş oranları da konut işlevi bakımından incelendiğinde dokuda uyumlu bir bütünlük görülmektedir. Yapılar malzeme ve detay olarak incelendiğinde, betonarme olarak inşa edilen yapıların cephelerinde boya kullanımı görülmektedir. Aynı zamanda cephede kat silmelerinin kullanımı dikkat çekmektedir.</p>	<p>1970'lerde alanda çoğunluğu konut olan ama konut+ticaret işlevi ile de inşa edilen 4-5 katlı yapılar inşa edilmiştir. Parsellerde arka bahçe kullanımına izin verildiği görülmektedir. Yapıların cephe elemanlarına ait dolu-boş oranları hem kendi içinde hem de çevredeki yapılarla uyum içerisindedir. Bu dönemde inşa edilen yapılar ölçek olarak artmış olsa da, gabari olarak bakıldığında mevcut yapılarla benzer oldukları için alanı olumsuz etkilememiştir. Malzeme ve detay olarak incelendiğinde, betonarme inşa edilen yapıların cephelerindeki boyalarda farklı renk kullanımları (pencerelerin etrafında, kat silmelerinde vs.) dikkat çekmektedir.</p>	<p>Çalışma alanında 80'lerde inşa edilen yapılardan, boş yapı adalarının olduğu alanlarda kat yükseklikleri 8-9 katlara çıkmaktadır. Mevcut doku içerisine uygulananlar ise kat yüksekliği olarak çevredeki diğer yapıları dikkate almaktadır. Bu dönemde yapılar çoğunlukla zemin katları ticaret üst katları konut olarak inşa edilmiştir. Yapıların cepheleri incelendiğinde genişleyen balkonlar ile doluluk oranlarının mevcut yapılara göre arttığı görülmektedir. Ancak bu durum dokuda olumsuz bir etki oluşturmamaktadır. Malzeme ve detay olarak incelendiğinde betonarme olarak inşa edilen yapıların cephelerinde boya kullanıldığı görülmektedir. bu dönemde 70'lerdeki yapılara nazaran renk çeşitliliğinin azaldığı ancak pencere etrafında yada kat silmelerinde farklı renk kullanımının da az da olsa sürdüğü dikkat çekmektedir.</p>

Süreç içerisinde inşa edilen yeni yapılar ile çalışma alanına ait görsel özellikler değişmeye başlamış ve dolayısıyla bu durum alana ait kimliğin de değişmesine sebep olmuştur. Çalışma alanında bina bazında yaşanan görsel değişimler, özellikle 2010'lardan sonra inşa edilen ve mevcut dokudaki yapılardan farklılaşarak dokuda kimlik değişimine sebep olan infill yapılar yoluyla gerçekleşmiştir. Çalışma kapsamında, Bölüm 4.4'de belirlenen ölçek/oran, doluluk-boşluk, konum, malzeme ve detay kriterleri üzerinden infill binaların ikinci ve üçüncü boyutta analizleri yapılarak yaşanan değişim tespit edilmiştir. Infill binaların ikinci boyutta incelenen görsel analizinde konum ve doluluk-boşluk kriterleri, üçüncü boyutta ise ölçek/oran, doluluk-boşluk, malzeme ve detay kriterleri analiz edilmiştir (Şekil 5.4).

Infill uygulamalar yoluyla kentsel kimlikte yaşanan değişimi tespit etmek amacıyla tarihi olmayan ve bitişik nizam dokuya sahip olan çalışma alanında 13 adet infill yapı tespit edilmiştir (Resim 5.3). Bu yapıların bulunduğu yerler ve kat sayıları aşağıdaki gibidir;

1. Sülün sokak, 13911 ada, 10 nolu parselde bulunan Z+2+Çatı katlı bina
2. Sülün sokak, 978 ada, 292 nolu parselde bulunan Z+4+Çatı katlı bina
3. Ergüven sokak, 978 ada, 296 nolu parselde bulunan Z+5 katlı bina
4. Ergüven sokak, 979 ada, 265 nolu parselde bulunan Z+5 katlı bina
5. Bayraktar sokak, 824 ada, 297 nolu parselde bulunan Z+3+Çatı katlı bina
6. Künüri sokak, 823 ada, 165 nolu parselde bulunan Z+5+Çatı katlı bina
7. Künüri sokak, 823 ada, 158 nolu parselde bulunan Z+5 katlı bina
8. Künüri sokak, 823 ada, 162 nolu parselde bulunan Z+5 katlı bina
9. Sultan Cem Caddesi, 897 ada, 152 nolu parselde bulunan Z+5+Çatı katlı bina
10. Oya sokak, 863 ada, 8 nolu parselde bulunan Z+4+Çatı katlı bina

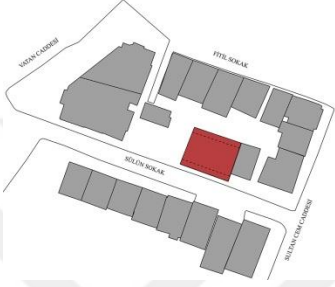
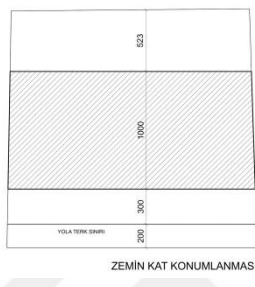
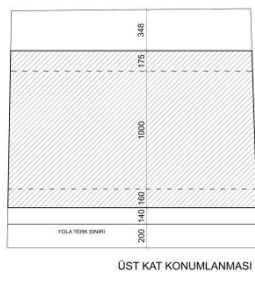
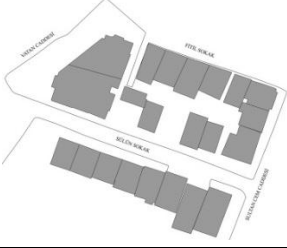
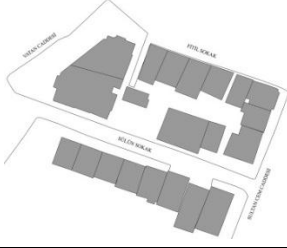
11. Oya sokak, 863 ada, 1 nolu parselde bulunan Z+4+Çatı katlı bina
12. Oya sokak, 863 ada, 10 nolu parselde bulunan Z+4 katlı bina
13. Dokuz eylül sokak, 975 ada, 43 nolu parselde bulunan Z+4+Çatı katlı bina

Resim 5.3. Çalışma alanında bulunan infill yapılar

Tespit edilen infill binaların, Selçuklu Belediyesi'nden alınan dokümanları ışığında yapılan analiz ile çalışma alanında bina bazında yaşanan görsel değişim tespit edilerek, tablolarda ifade edilmiştir.

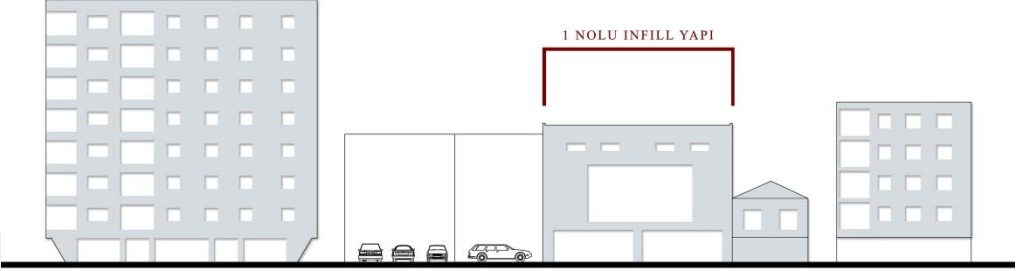
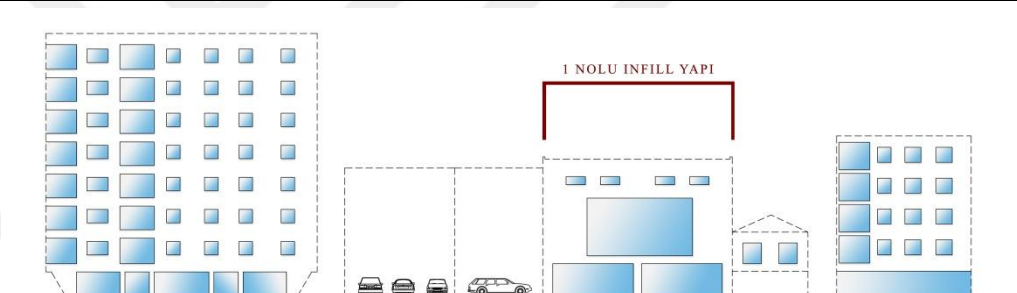
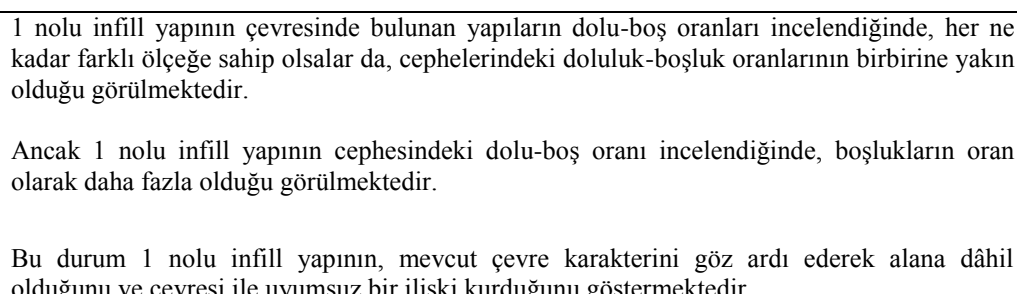
Tablo 5.4a. 1 nolu infill binanın görsel analiz tablosu

YAPININ KÜNYESİ	
	<p>Yapının Bulunduğu İlçe: Selçuklu</p> <p>Yapının Bulunduğu Mahalle: İhsaniye</p> <p>Yapının Bulunduğu Cadde/Sokak: Sülün Sokak</p> <p>Yapının İnşa Yılı: 2014</p> <p>Yapının İşlevi: Ticaret</p> <p>Kat Sayısı: Zemin+2+Çatı</p>
YAPININ ÇEVRESİ İLE OLAN GÖRSEL İLİŞKİSİ	
İKİNCİ BOYUTA	<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> </div> <p>Konum</p> <ul style="list-style-type: none"> 1 nolu infill yapının inşaatı öncesinde, mevcut iki parsel birleştirilerek tek parselé dönüştürülmüş, Selçuklu Belediyesi'nin 13.06.2013 tarihli Encümen kararı ile bu parselin ise ifraz, tescil ve yol terki işlemleri yapılmıştır (EK-2). Infill yapının zemin katta konumlanmasına bakıldığında, yol cephesinde bitişiğindeki mevcut binanın sınırından taşarak, bahçe cephesinde ise mevcut yapı sınırından geri çekilerek konumlandığı görülmektedir. Üst katlarda ise, yol cephesinde 160 cm, bahçe cephesinde ise 175 cm çıkmalar yaparak yapı parselé konumlanmaktadır. Ayrıca, infill yapının imar kararındaki 2 metrelik yola terk sınırını koruduğu görülmektedir. 1 nolu infill yapının iki parsel birleştirilerek alana dâhil olması, yapının mevcut yapılara oranla daha büyük ve yoğun olmasına sebebiyet vermekte, ayrıca sokak cephesinde mevcut yapıların çekme mesafesinin dışına taşarak konumlanması yapının baskınlığını artırarak dokuyu olumsuz etkilemektedir.
	<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> </div> <p>Doluluk-Boşluk</p> <p>Önce</p> <p>Sonra</p> <ul style="list-style-type: none"> Alanın infill yapıdan önceki durumuna bakıldığında, ikinci boyutta oransal olarak birbirine benzer yapıların varlığı dikkat çekmektedir. Infill yapı ise, iki parsel büyüklüğüne sahip olması dolayısıyla, çevresindeki yapılara baskınlık kurmaktadır. 1 nolu infill yapının, çalışma alanında ikinci boyutta oluşturduğu dolu-boş ilişkisi incelendiğinde, alanda bulunan iki ayrı parselin tek bir parselé dönüştürülerek infill yapının uygulanması, mevcut dokudaki doluluk oranını artırdığı görülmektedir.

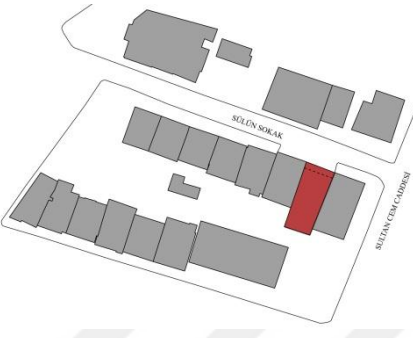
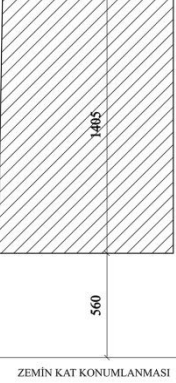
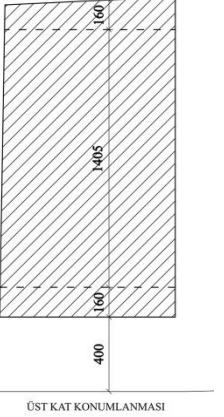
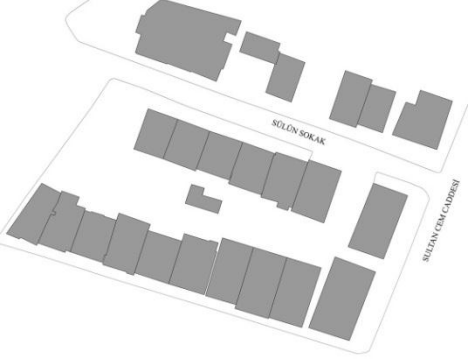
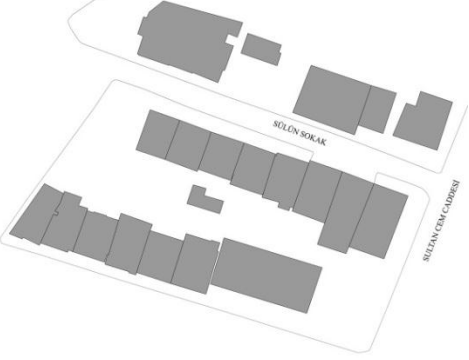
Tablo 5.4b. 1 nolu infill binanın görsel analiz tablosu

		Önce	Sonra	
		Plan		
ÜÇÜNCÜ BOYUTTA	Ölçek/Oran	Kesit A-A		
		Kesit B-B		
		Görünüş		
		Perspektif		
		<ul style="list-style-type: none"> 1 nolu infill yapının bulunduğu alanın yapının inşası öncesindeki durumuna bakıldığında, farklı dönemlerde inşa edilmeleri dolayısıyla, farklı ölçek ve orana sahip yapıların varlığı dikkat çekmektedir. Ancak infill yapının bulunduğu Sülün sokakta bulunan yapılar, farklı kat yüksekliklerine sahip olmakla birlikte, oransal olarak birbirlerine yakın büyüklükte olan yapılardır. Infill yapının iki parsel genişliğine sahip olması, ayrıca ticari işleve sahip olması dolayısıyla kat yüksekliklerinin fazla olması ile genel yüksekliğinin mevcut yapılardan fazla olması durumu, infill yapının gabarisinin artmasına ve çevresine baskınlık kurmasına sebep olmaktadır. 1 nolu infill yapının parsel genişliği ve kat yüksekliği arasındaki oranın çevresindeki yapılardan farklı olması, sokağa ait bütünlüğü olumsuz yönde etkilemektedir. 		

Tablo 5.4c. 1 nolu infill binanın görsel analiz tablosu

ÜÇÜNCÜ BOYUTTA	Sokak Görünüşü	
	Doluluk	
	Doluluk-Boşluk	
	Boşluk	
Malzeme ve Detay	<ul style="list-style-type: none"> 1 nolu infill yapıya ait malzeme ve detaylar incelendiğinde, yapıldığı dönemin teknolojik özelliklerini yansıtan, kompozit giydirme cephe kaplama sistemine sahip bir uygulamanın olduğu görülmektedir. Infill yapının yüklediği işlev dolayısıyla, çevresindeki yapılardan farklılaşması, yapıda farklı malzeme kullanımını beraberinde getirmektedir. 	
	<ul style="list-style-type: none"> Ancak, bulunduğu çevreye ait malzeme karakterini dikkate almadan, sadece yapıldığı dönemin teknolojisini yansıtan malzemelerin yapıda kullanılması, infill yapının çevresi ile bütünleşmeyen, diğer yapılara baskınlık kurarak, sokağa ait karakter ve kimliğin değişmesine sebep olan bir yapı olmasına sebebiyet vermektedir. 	

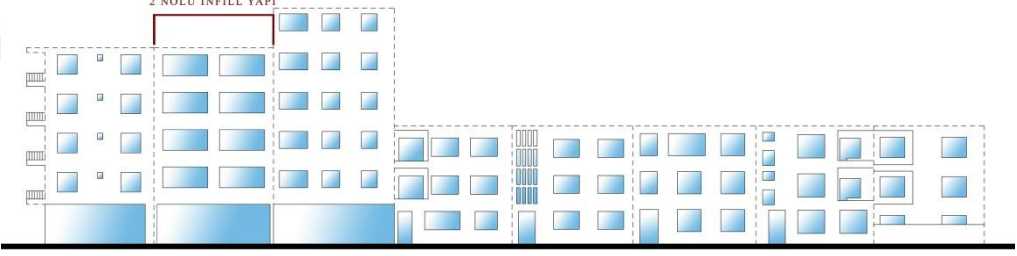

Tablo 5.5a. 2 nolu infill binanın görsel analiz tablosu

YAPININ KÜNYESİ	
	<p>Yapının Bulunduğu İlçe: Selçuklu</p> <p>Yapının Bulunduğu Mahalle: İhsaniye</p> <p>Yapının Bulunduğu Cadde/Sokak: Sülün Sokak</p> <p>Yapının İnşa Yılı: 2010</p> <p>Yapının İşlevi: Konut+Ticaret</p> <p>Kat Sayısı: Zemin+4+Çatı</p>
YAPININ ÇEVRESİ İLE OLAN GÖRSEL İLİŞKİSİ	
İKİNCİ BOYUTA	<p>Konum</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Infill yapının zemin katta konumlanmasına bakıldığında, parselin yol cephesinden 5.6 metrelik bir çekme mesafesi ile alana konumlandığı görülmektedir. ▪ Üst katlarda ise, yol ve bahçe cephesinden 160 cm'lik çıkmalar yaparak alana dâhil olmaktadır. Dolayısıyla infill yapı sokak cephesinde bitişiğindeki yapılar ile hem yüz olmaktadır. ▪ 2 nolu infill yapının, sokak cephesinde, mevcut yapıların çekme mesafesini dikkate alarak konumlanması, yapının mevcut dokuyu olumsuz etkilemesinin önüne geçmektedir.
	<p>Doluluk-Boşluk</p> <p>Önce</p> <p>Sonra</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ 2 nolu infill yapının, çalışma alanında ikinci boyutta oluşturduğu dolu-boş ilişkisi incelendiğinde, infill yapının taban alanının, dokuda bulunan mevcut yapılardan fazla olduğu görülmektedir. ▪ Ancak, benzer parsel boyutlarına sahip olmaları dolayısıyla, infill yapı çevresindeki binalara baskınlık kuracak ve dokuyu olumsuz etkileyecek bir tutum sergilememektedir.

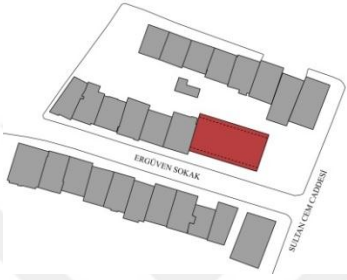
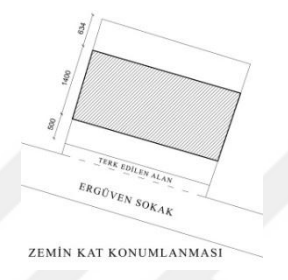
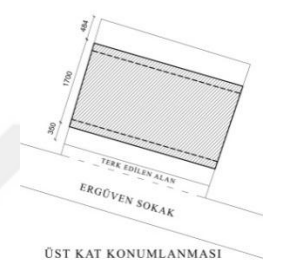
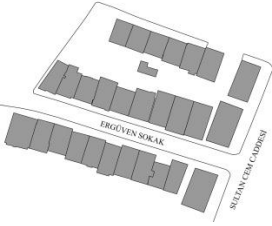
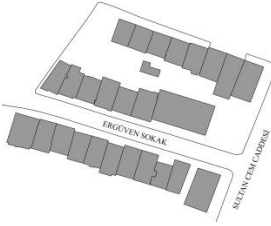
Tablo 5.5b. 2 nolu infill binanın görsel analiz tablosu

		Önce	Sonra
		Plan	
ÜÇÜNCÜ BOYUTTA Ölçek/Oran	Kesit A-A		
	Kesit B-B		
	Görünüş		
	Perspektif		
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Infill yapının inşaatı öncesinde alanın durumuna bakıldığında, 1960'lı yıllarda inşa edilen 3 katlı konut yapıları ile 1970 ve 1980'lerde inşa edilen 5 ve 6 katlı zemini ticaret üst katları konut olarak işlevlendirilen yapılar olmak üzere, sokakta iki farklı ölçek/orana sahip yapıların varlığı dikkat çekmektedir. ▪ Sokakta bulunan -diğerlerine nazaran- yüksek katlı olarak nitelendirilebilecek yapıların arasına inşa edilen 2 nolu infill yapıya ait Selçuklu Belediyesi'nden alınan dijital hâlihazır plan çiziminde bulunan plan notuna göre, infill yapının saçak seviyesinin 289 nolu parselde bulunan binanın (5 katlı yapı) saçak kotuna uyması gerektiği görülmektedir (EK-3). ▪ Dolayısıyla ölçek/oran kriterinin sınırlandırıldığı bir yaklaşımla, 5 katlı olarak inşa edilen infill yapının ölçek/oran bakımından bitişiğinde bulunan yapıların sahip olduğu parsel genişliği ve kat yüksekliği arasındaki oran ile benzerlik göstermesi, yapının alana uyumlu bir şekilde dâhil olduğunu göstermektedir. 	

Tablo 5.5c. 2 nolu infill binanın görsel analiz tablosu

ÜÇÜNCÜ BOYUTTA	Sokak Görünüşü	
	Doluluk	
	Boşluk	
		<ul style="list-style-type: none"> 2 nolu infill yapının çevresinde bulunan yapıların dolu-boş ilişkisi incelendiğinde, 3 katlı konut yapılarına ait dolu-boş oranı ile 5-6 katlı zemin katları ticaret üst katları ise konut olan yapıların sahip olduğu dolu-boş oranı olmak üzere iki farklı durum ile karşılaşılmaktadır. Infill yapının, sahip olduğu işlev dolayısıyla ikinci tür dolu-boş oranı ile inşa edilerek, bitişiğindeki yapılar ile bir bütünlük oluşturduğu ve alana olumlu bir şekilde dâhil olduğu görülmektedir.
Malzeme ve Detay		<ul style="list-style-type: none"> Betonarme karkas olarak inşa edilen 2 nolu infill yapının cephesi incelendiğinde, yapının cephesinde mozaik traverten kaplama kullanıldığı görülmektedir. Infill yapının cephesinde kullanılan malzemenin, çevredeki yapıların cephe malzemesinden farklı olmakla birlikte, doku olarak onlarla benzerlik göstermesi, yapının alana uyumlu bir şekilde dâhil olarak, sokak ile bütünleşmesini sağlamaktadır.

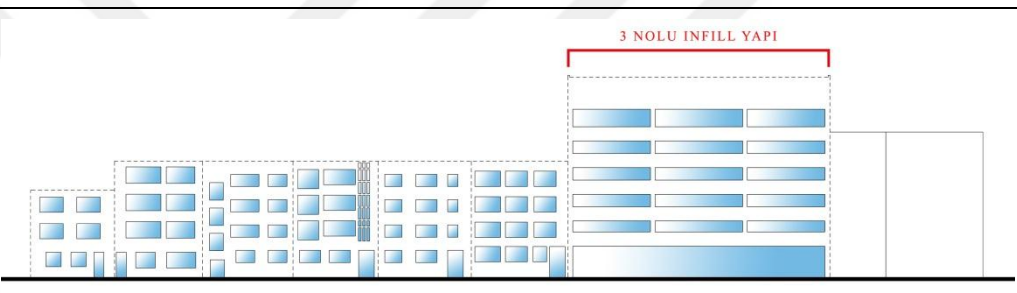
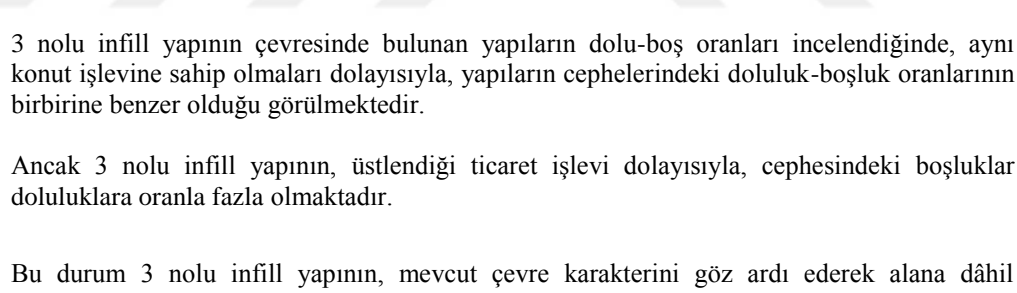

Tablo 5.6a. 3 nolu infill binanın görsel analiz tablosu

YAPININ KÜNYESİ	
	<p>Yapının Bulunduğu İlçe: Selçuklu</p> <p>Yapının Bulunduğu Mahalle: İhsaniye</p> <p>Yapının Bulunduğu Cadde/Sokak: Ergüven Sokak</p> <p>Yapının İnşa Yılı: 2016</p> <p>Yapının İşlevi: Ticaret</p> <p>Kat Sayısı: Zemin+5</p>
	<p>YAPININ ÇEVRESİ İLE OLAN GÖRSEL İLİŞKİSİ</p>
İKİNCİ BOYUTA	<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;"> </div> <div style="text-align: center;"> <p>ZEMİN KAT KONUMLANMASI</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>ÜST KAT KONUMLANMASI</p> </div> </div> <ul style="list-style-type: none"> 3 nolu infill yapının inşaatı öncesinde, Selçuklu Belediyesi'nin 16.10.2014 tarihli Encümen kararı ile mevcut üç parselin birleştirilerek tek parsel dönüşürülmesi işlemi gerçekleştirilmiştir. Bu karar, söz konusu üç parselin birlikte tevhitleri, tevhit işleminden sonra ise ifraz, tescil ve yol terki işlemleri yapılması ile alınmıştır (EK-4). Infill yapının zemin katta konumlanmasına bakıldığında, sokak cephesinde terk sınırından 5 metre, bahçe cephesinde ise yaklaşık 6 metrelik bir geri çekilme ile konumlandığı görülmektedir. Bu konumlanma ile sokak cephesinde, bitişindeki binanın gerisinde kalırken, bahçe cephesinde bitişindeki binanın sınırından taşmaktadır. Üst katlarda ise, yol ve bahçe cephelerinden 1,5 metrelik çıkmlar yaparak yapı parseli konumlanmaktadır. 3 nolu infill yapının üç parsel büyüklüğünde alana dâhil olması, yapının mevcut yapılara oranla daha büyük ve yoğun olmasına sebebiyet vermektedir. Her ne kadar sokak cephesinde mevcut yapıların çekme mesafesinin gerisinde konumlanmış olsa da, yapının gabari olarak çevre yapılardan yoğun olması, yapının baskınlığını artırarak dokuyu olumsuz etkilemektedir.
	<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;"> <p>Önce</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>Sonra</p> </div> </div> <ul style="list-style-type: none"> Alanın infill yapıdan önceki durumuna bakıldığında, ikinci boyutta oransal olarak birbirine benzer yapıların varlığı dikkat çekmektedir. Infill yapı ise, üç parsel birleştirilerek alana dâhil olması dolayısıyla çevresindeki yapılara baskınlık kurmaktadır. 3 nolu infill yapının, çalışma alanında ikinci boyutta oluşturduğu dolu-boş ilişkisi incelendiğinde, yapının üç parsel büyüklüğüne sahip olması, mevcut dokudaki doluluk oranının artmasına sebep olmaktadır.

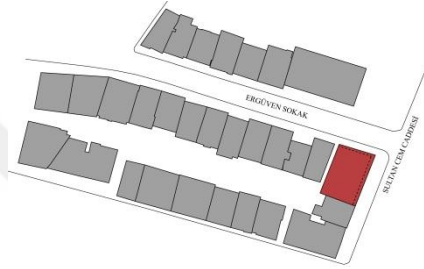
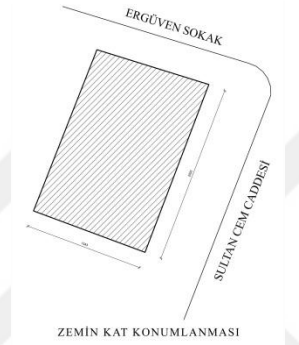
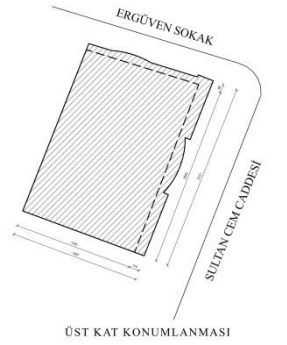
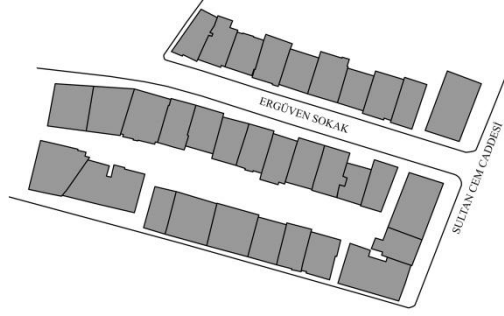
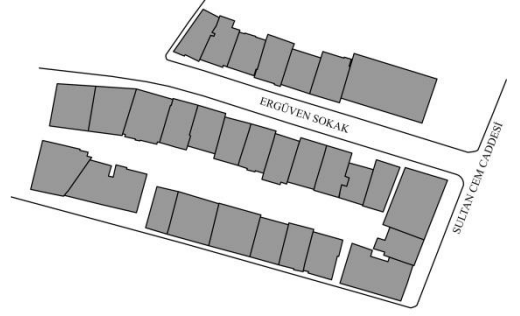
Tablo 5.6b. 3 nolu infill binanın görsel analiz tablosu

		Önce	Sonra
		Plan	
ÜÇÜNCÜ BOYUTTA Ölçek/Oran	Kesit A-A		
	Kesit B-B		
	Görünüş		
	Perspektif		
	<ul style="list-style-type: none"> 3 nolu infill yapının bulunduğu alanın yapının inşası öncesindeki durumuna bakıldığında, benzer ölçek ve oranlara sahip, 3-4 katlı konut yapılarının varlığı dikkat çekmektedir. Infill yapının üç parsel genişliğinde ve 6 katlı bir ticaret yapısı olması, alana ait ölçek/orandan tamamen farklı bir tutum sergilemesi, infill yapının gabari olarak çevresindeki binalardan daha yoğun olmasına ve çevresine baskınlık kurmasına sebep olmaktadır. Aynı zamanda, infill yapının sağında bulunan binanın, 2016 yılında yıkılmış olması, sokak cephesinden bakıldığında, infill yapının daha çok dikkat çekmesine ve sokağa ait karakterin değişmesine sebep olmaktadır. 3 nolu infill yapının parsel genişliği ve yüksekliği arasındaki oranın çevresindeki yapılardan farklı olması, sokağa ait bütünlüğü ve karakteri olumsuz yönde etkilemektedir. 		

Tablo 5.6c. 3 nolu infill binanın görsel analiz tablosu

ÜÇÜNCÜ BOYUTTA	Sokak Görünüşü	
	Doluluk	
	Doluluk-Boşluk	
	Boşluk	
		<ul style="list-style-type: none"> 3 nolu infill yapının çevresinde bulunan yapıların dolu-boş oranları incelendiğinde, aynı konut işlevine sahip olmaları dolayısıyla, yapıların cephelerindeki doluluk-boşluk oranlarının birbirine benzer olduğu görülmektedir. Ancak 3 nolu infill yapının, üstlendiği ticaret işlevi dolayısıyla, cephesindeki boşluklar doluluklara oranla fazla olmaktadır. Bu durum 3 nolu infill yapının, mevcut çevre karakterini göz ardı ederek alana dâhil olduğunu ve çevresi ile uyumsuz bir ilişki kurduğunu göstermektedir.
Malzeme ve Detay	 <ul style="list-style-type: none"> 3 nolu infill yapıya ait malzeme ve detaylar incelendiğinde, yapının cephesinde kompozit giydirme cephe kaplama sisteminin kullanıldığı görülmektedir. Yapıldığı dönemin teknolojik özelliklerini yansıtan infill yapının yüklendiği ticaret işlevi dolayısıyla, çevresindeki yapılardan farklılaşması, yapıda farklı malzeme kullanımını beraberinde getirmektedir. 	<ul style="list-style-type: none"> Ancak, her ne kadar farklı işleve sahip olsa da, bulunduğu çevreye ait malzeme karakterini dikkate almadan, sadece yapıldığı dönemin teknolojisini yansıtan malzemelerin yapıda kullanılması, infill yapının çevresi ile bütünleşmeyen, diğer yapılara baskınlık kurarak, sokağa ait karakter ve kimliğin değişmesine sebep olan bir yapı olmasına sebep olmaktadır.

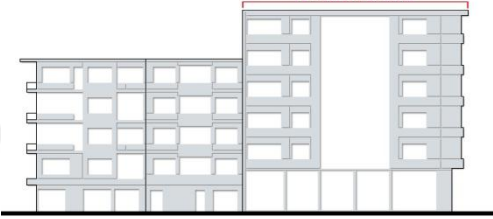
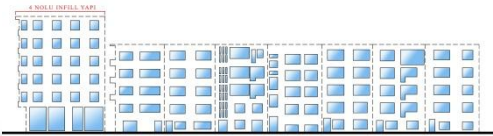
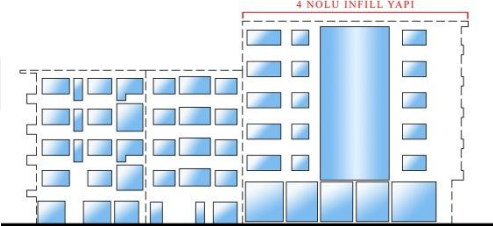

Tablo 5.7a. 4 nolu infill binanın görsel analiz tablosu

YAPININ KÜNYESİ	
	<p>Yapının Bulunduğu İlçe: Selçuklu</p> <p>Yapının Bulunduğu Mahalle: İhsaniye</p> <p>Yapının Bulunduğu Cadde/Sokak: Ergüven Sokak</p> <p>Yapının İnşa Yılı: 2014</p> <p>Yapının İşlevi: Konut+Ticaret</p> <p>Kat Sayısı: Zemin+5</p>
YAPININ ÇEVRESİ İLE OLAN GÖRSEL İLİŞKİSİ	
İKİNCİ BOYUTA	<p>Konum</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Köşe parselde yerleşen 4 nolu infill yapının ikinci boyutta konumlanması incelendiğinde, cadde cephesinde yanındaki bina ile bitişik nizam iken, sokak cephesinde yanındaki binadan yaklaşık 1,5 metrelik bir mesafe ile ayrılmaktadır. ▪ Infill yapı, üst katlarda cadde ve sokak cephesinde yaklaşık 1'er metrelik çıkımlar yaparak alana konumlanarak, bitişikteki binalar ile hem yüz olmaktadır. ▪ Infill yapı, her ne kadar çevresindeki binaların çekme mesafelerini dikkate alarak konumlanırsa da, gabarisi ve ölçeği dolayısıyla çevre binalardan farklılaşarak, onlara baskınlık kurmaktadır.
	<p>Doluluk-Boşluk</p> <p style="text-align: center;">Önce Sonra</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Alanın infill yapıdan önceki durumuna bakıldığında, ikinci boyutta, oransal olarak birbirine benzer yapıların var olduğu görülmektedir. ▪ Ancak infill yapı ile alanda doluluk oranı artmaktadır. Dolayısıyla infill yapı, alanda yapı yoğunluğunda artış yaşanmasına sebep olmaktadır.

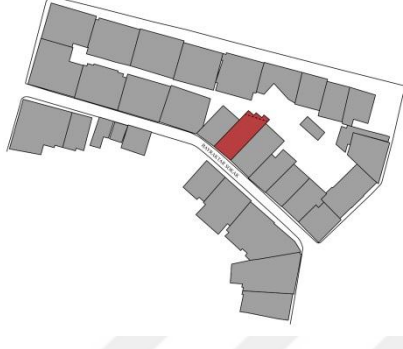

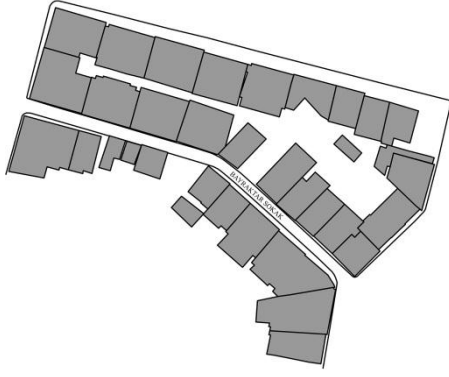
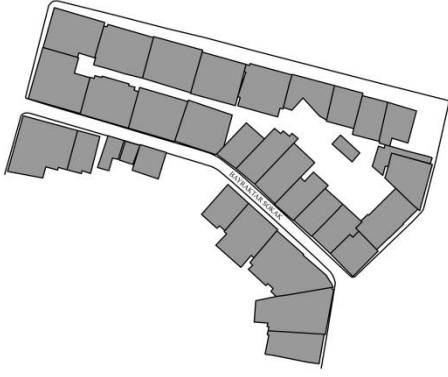
Tablo 5.7b. 4 nolu infill binanın görsel analiz tablosu

ÜÇÜNCÜ BOYUTTA Ölçek/Oran		Önce	Sonra
		Plan	
Kesit A-A			
Görünüş Cadde			
Görünüş Sokak			
Perspektif			
<ul style="list-style-type: none"> 4 nolu infill yapının bulunduğu alanın yapının inşası öncesindeki durumuna bakıldığında, çoğunlukla zemin+4 katlı olup, konut yapısı olarak işlevlendirilen ve benzer ölçek/orana sahip yapıların varlığı dikkat çekmektedir. Infill yapının, alana ait ölçek/orandan farklı bir tutum sergileyerek, daha geniş bir parsel sınırları içerisinde 6 katlı olarak inşa edilmesi, yapının gabari olarak artmasına ve çevresindeki binalara baskınlık kurmasına sebep olmaktadır. Bu durum alana ait bütünlüğü ve karakteri olumsuz yönde etkilemektedir. 			

Tablo 5.7c. 4 nolu infill binanın görsel analiz tablosu

		Sokak	Cadde
		ÜÇÜNCÜ BOYUTTA	Görünüş
Doluluk			
Boşluk			
Malzeme ve Detay		<ul style="list-style-type: none"> 4 nolu infill yapının sokak cephesine ait dolu-boş oranları incelendiğinde, infill yapının zemin katında, ticaret işlevi olması dolayısıyla, boşlukların artığı dikkat çekmektedir. Ancak üst katların konut işlevine sahip olması dolayısıyla, çevredeki binalara ait dolu-boş oranlarına benze bir orana sahip olduğu görülmektedir. Cadde cephesinde ise, bu durum farklılaşmakta ve yapıya ait boşluklar artmaktadır. Sokak cephesinde mevcut binaların dolu-boş oranlarına yakın bir oran sergilerken, cadde cephesinde boşluklar artmakta ve infill yapı çevresindeki binalardan farklılaşarak, alana ait karaktere olumsuz etki etmektedir. 	
			<ul style="list-style-type: none"> 4 nolu infill yapıya ait malzeme ve detaylar incelendiğinde, cephenin bazı bölümlerinde giydirme cephe uygulaması yapıldığı görülmektedir. Her ne kadar, infill yapının uygulandığı döneme ait teknolojik özellikleri yansıtması olumlu bir tavır olsa da, çevresindeki yapılara ait malzeme karakterini dikkate almadan bu uygulamanın yapılması, infill yapının bulunduğu alan ile bütünleşmesine engel olmaktadır.

Tablo 5.8a. 5 nolu infill binanın görsel analiz tablosu

YAPININ KÜNYESİ	
	<p>Yapının Bulunduğu İlçe: Selçuklu</p> <p>Yapının Bulunduğu Mahalle: İhsaniye</p> <p>Yapının Bulunduğu Cadde/Sokak: Bayraktar Sokak</p> <p>Yapının İnşa Yılı: 2012</p> <p>Yapının İşlevi: Konut</p> <p>Kat Sayısı: Zemin+3+Çatı</p>
YAPININ ÇEVRESİ İLE OLAN GÖRSEL İLİŞKİSİ	
İKİNCİ BOYUTA	<p>Konum</p> <ul style="list-style-type: none"> 5 nolu infill yapının ikinci boyutta konumlanması incelendiğinde, sokak cephesinde bitişindeki binalardan 10 cm'lik bir çıkma ile alana konumlandığı görülmektedir. Bahçe cephesinde ise üst katlarda 4 metrelik çıkma yaparak alana dâhil olmaktadır. Infill yapı, sokak cephesinde kaplama malzemesinden kaynaklı olarak çıkma yapmış olsa da, alana olumsuz bir şekilde dâhil olmadığı görülmektedir. Gerek gabarisi, gerek ölçeği dolayısıyla, alanda bulunan yapılar ile benzerlik göstermektedir.
	<p>Doluluk-Boşluk</p> <p>Önce</p> <p>Sonra</p> <ul style="list-style-type: none"> Alanın infill yapıdan önceki durumuna bakıldığında, inşa edildiği parselin boş olduğu görülmektedir. Dolayısıyla, infill yapının inşası ile alanda doluluk oranı artmaktadır. Ancak infill yapının ikinci boyutta oluşturduğu ölçek-oranın çevresindeki binalar ile benzerlik göstermesi, alanı olumsuz yönde etkilememektedir.

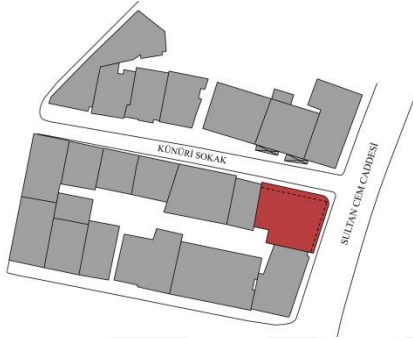
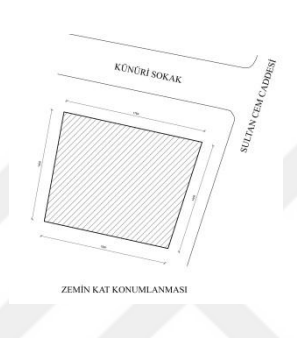
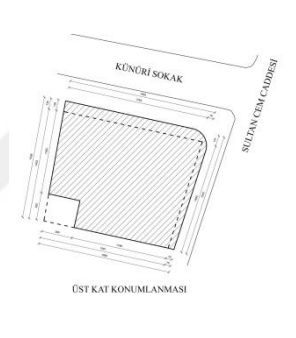

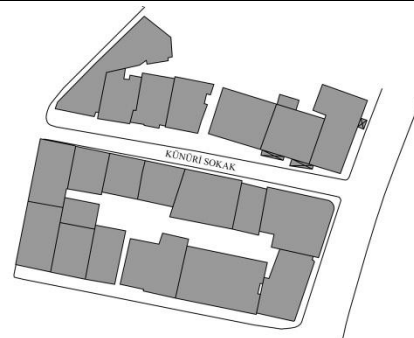
Tablo 5.8b. 5 nolu infill binanın görsel analiz tablosu

ÜÇÜNCÜ BOYUTTA Ölçek/Oran		Önce	Sonra
		Plan	
Kesit A-A			
Kesit B-B			
Görünüş			
Perspektif			
<ul style="list-style-type: none"> 5 nolu infill yapının bulunduğu alanın yapının inşası öncesindeki durumuna bakıldığında, benzer ölçek ve oranlara sahip, 3-4 katlı konut yapılarının varlığı dikkat çekmektedir. 4 katlı olarak inşa edilen infill yapının ölçek/oran bakımından bitişiğinde bulunan yapıların sahip olduğu parsel genişliği ve kat yüksekliği arasındaki oran ile benzerlik göstermesi, yapının alana uyumlu bir şekilde dâhil olduğunu göstermektedir. 			

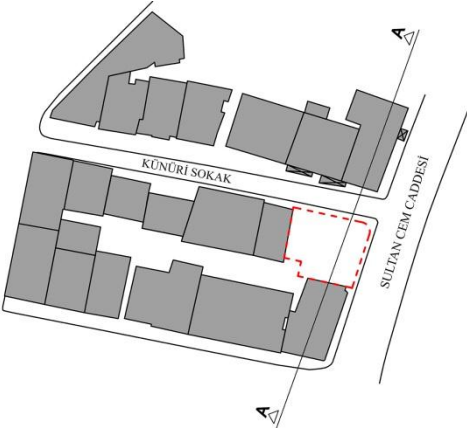

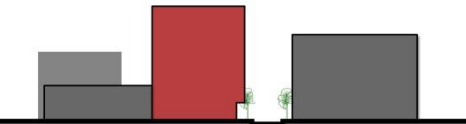

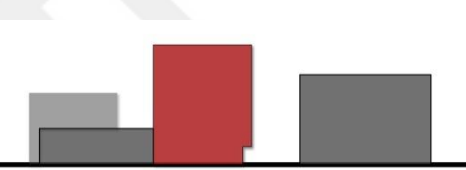
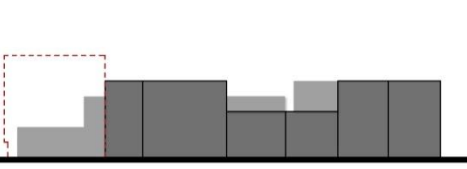
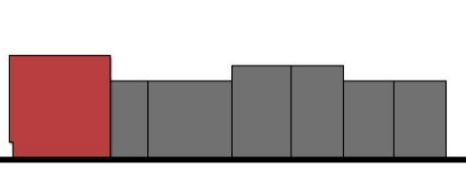
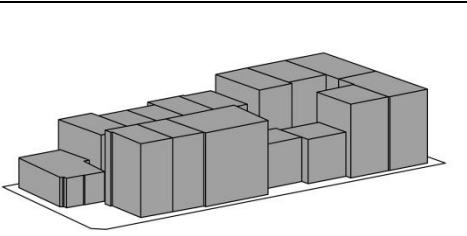
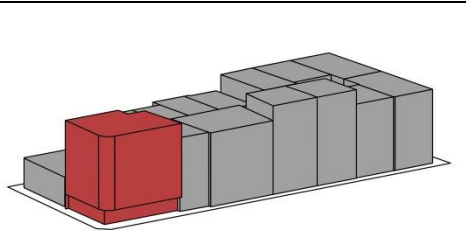
Tablo 5.8c. 5 nolu infill binanın görsel analiz tablosu

ÜÇÜNCÜ BOYUTTA	Sokak Görünüşü	
	Doluluk	
	Doluluk-Boşluk	
		<ul style="list-style-type: none"> 5 nolu infill yapının çevresinde bulunan binalara ait dolu-boş ilişkisi incelendiğinde, aynı işleve sahip olmaları dolayısıyla benzer oranlarda doluluk ve boşluklara sahip yapıların varlığı dikkat çekmektedir. Infill yapının da konut işlevine ile inşa edilmesi, cephesinin çevresindeki binalar ile benzer dolu-boş oranını yakalamasını kolaylaştırmaktadır. Dolayısıyla infill yapının, çevresinde bulunan yapılar ile bir bütünlük oluşturduğu ve alana olumlu bir şekilde dâhil olduğu görülmektedir.
Malzeme ve Detay		<ul style="list-style-type: none"> Betonarme karkas olarak inşa edilen 5 nolu infill yapının cephesi incelendiğinde, yapının cephesinde ahşap görünümlü kaplama malzemelerinin kullanıldığı görülmektedir. Infill yapının cephesinde kullanılan malzemenin, çevredeki yapıların cephe malzemesinden farklı olması, yapının alan içerisinde ön plana çıkmasına sebep olmaktadır. Ancak yapıldıkları dönemin farklı olmasından dolayı infill yapının ön plana çıkması yadsınamaz bir durumdur. Dolayısıyla, infill yapı çevresindeki binalardan farklılaşmasına rağmen, alanı olumsuz yönde etkilememektedir.

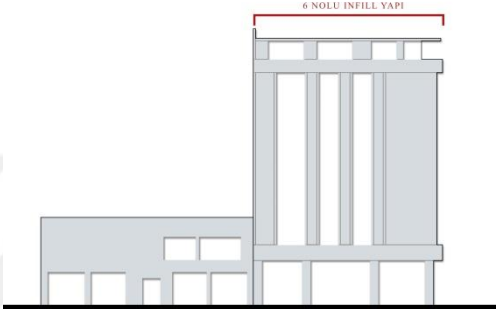

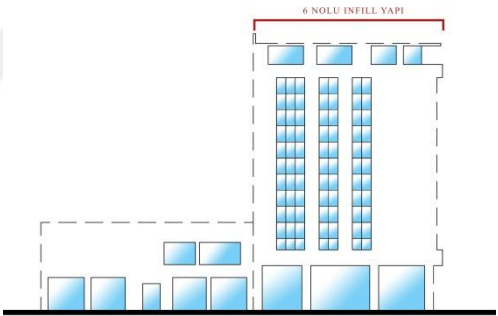

Tablo 5.9a. 6 nolu infill binanın görsel analiz tablosu

YAPININ KÜNYESİ	
	<p>Yapının Bulunduğu İlçe: Selçuklu</p> <p>Yapının Bulunduğu Mahalle: İhsaniye</p> <p>Yapının Bulunduğu Cadde/Sokak: Künürü Sokak</p> <p>Yapının İnşa Yılı: 2014</p> <p>Yapının İşlevi: Ticaret</p> <p>Kat Sayısı: Zemin+5+Çatı</p>
YAPININ ÇEVRESİ İLE OLAN GÖRSEL İLİŞKİSİ	
İKİNCİ BOYUTA	<p>Konum</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Köşe parselde yerleşen 6 nolu infill yapının ikinci boyutta konumlanması incelendiğinde, zemin katta cadde ve sokak cephesinde yanındaki binalar ile hem yüz olduğu görülmektedir. ▪ Infill yapı, üst katlarda cadde cephesinde yaklaşık 75 cm'lik, sokak cephesinde ise 140 cm'lik çıkmalar yaparak alana dâhil olmaktadır. ▪ Dolayısıyla üst katlarda bitişiğindeki yapıların çekme mesafesini geçerek konumlandığı dikkat çekmektedir. ▪ Infill yapının ikinci boyutta, bitişiğindeki binaların çekme mesafelerini dikkate almadan konumlanması, yapının baskınlığını artırarak, dokunun olumsuz etkilenmesine yol açmaktadır.
	<p>Doluluk-Boşluk</p> <p style="text-align: center;">Önce Sonra</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Alanın infill yapıdan önceki durumuna bakıldığında, ikinci boyutta, oransal olarak birbirine benzer yapıların var olduğu görülmektedir. ▪ 6 nolu infill yapının, çalışma alanında ikinci boyutta oluşturduğu dolu-boş ilişkisi incelendiğinde, infill yapının taban alanının, dokuda bulunan mevcut yapılardan fazla olduğu görülmektedir. Dolayısıyla infill yapı, alanda yapı yoğunluğunda artış yaşanmasına sebep olmaktadır.

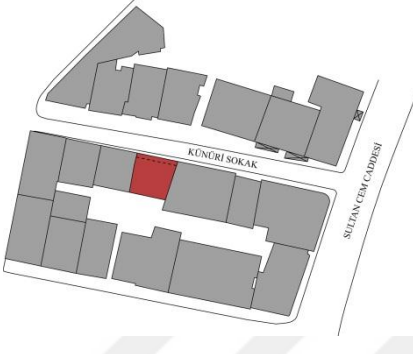

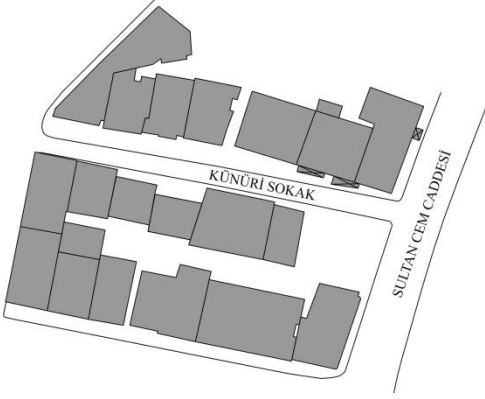
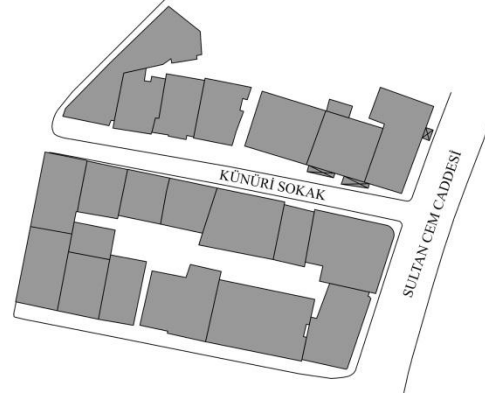
Tablo 5.9b. 6 nolu infill binanın görsel analiz tablosu

		Önce	Sonra
		Plan	
ÜÇÜNCÜ BOYUTTA Ölçek/Oran	Kesit A-A		
	Görünüş Caddenin		
	Görünüş Sokak		
	Perspektif		
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ Köşe parselde inşa edilen 6 nolu infill yapının bulunduğu alanın yapının inşası öncesindeki durumuna bakıldığında, sokak cephesinde çoğunlukla 5 katlı, zemin kat ticaret üst katlar konut olarak işlevlendirilen ve benzer ölçek/orana sahip yapıların varlığı dikkat çekmektedir. Caddenin cephesinde ise 2 katlı ticaret yapılarının varlığı görülmektedir. ▪ Infill yapının, alana ait ölçek/orandan farklı bir tutum sergileyerek, daha geniş bir parsel sınırları içerisinde 6 katlı olarak inşa edilmesi, yapının gabari olarak çevresindeki binalardan yoğun olmasına ve onlara baskınlık kurmasına sebep olmaktadır. Bu durum alana ait bütünlüğü ve karakteri olumsuz yönde etkilemektedir.

Tablo 5.9c. 6 nolu infill binanın görsel analiz tablosu

		Sokak	Cadde	
		ÜÇÜNCÜ BOYUTTA	Dotuluk-Boşluk	Görüntü
Doluluk				
Boşluk				
		<ul style="list-style-type: none"> 6 nolu infill yapının sokak cephesine ait dolu-boş oranları incelendiğinde, infill yapının ticaret işlevine sahip olması dolayısıyla, sokakta bulunan diğer yapılara nazaran daha fazla boşluklara sahip olduğu görülmektedir. Cadde cephesinde de, benzer şekilde diğer binalara nazaran, infill yapıya ait boşlukların fazla olduğu görülmektedir. Özellikle bitişiğindeki binaların iki katlı olması, caddedeki dolu-boş oranlarındaki farklılığa daha da dikkat çekmektedir. Dolayısıyla infill yapı, oluşturulduğu alana ait oranları dikkate almadan çevreye dâhil olmakta ve alanın kimliğinin olumsuz yönde değişmesine sebep olmaktadır. 		
Malzeme ve Detay			<ul style="list-style-type: none"> Betonarme karkas olarak inşa edilen 6 nolu infill yapıya ait malzeme ve detaylar incelendiğinde, cephede giydirmeye cephede uygulaması yapıldığı görülmektedir. Her ne kadar, infill yapının uygulandığı döneme ait teknolojik özellikleri yansıtması olumlu bir tavır olsa da, çevresindeki yapılara ait malzeme karakterini dikkate almadan bu uygulamanın yapılması, infill yapının bulunduğu alan ile bütünleşmesine engel olmaktadır. 	

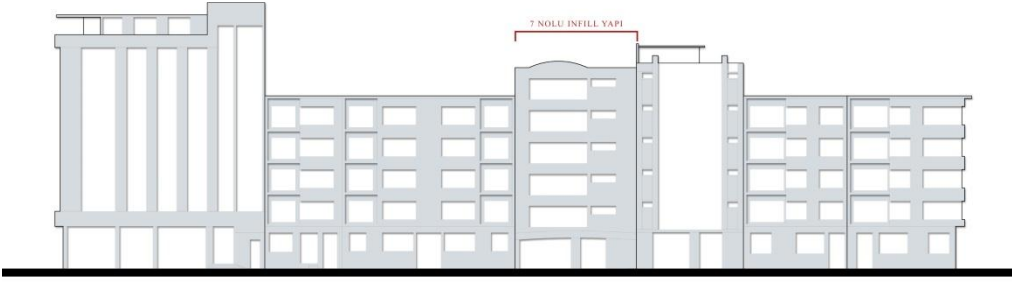
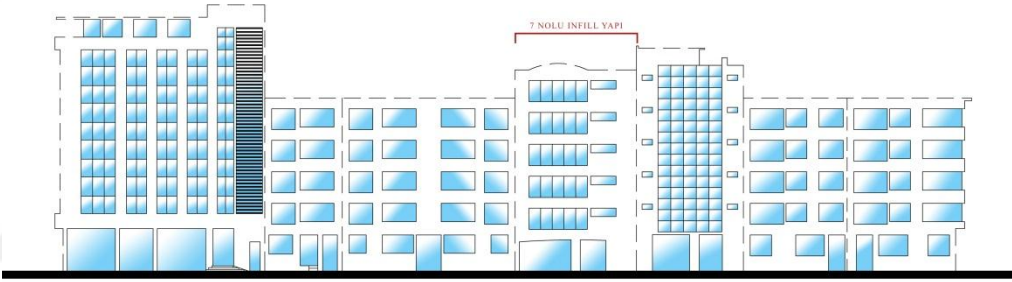
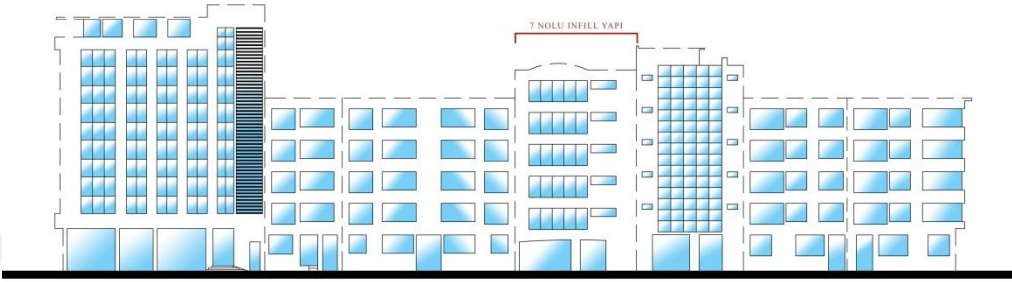

Tablo 5.10a. 7 nolu infill binanın görsel analiz tablosu

YAPININ KÜNYESİ	
	<p>Yapının Bulunduğu İlçe: Selçuklu</p> <p>Yapının Bulunduğu Mahalle: İhsaniye</p> <p>Yapının Bulunduğu Cadde/Sokak: Künürü Sokak</p> <p>Yapının İnşa Yılı: 2007</p> <p>Yapının İşlevi: Ticaret</p> <p>Kat Sayısı: Zemin+5</p>
YAPININ ÇEVRESİ İLE OLAN GÖRSEL İLİŞKİSİ	
İKİNCİ BOYUTA	<p>Konum</p> <ul style="list-style-type: none"> 7 nolu infill yapının ikinci boyutta konumlanması incelendiğinde, bitişiğindeki binalar ile zemin katta hem yüz olduğu görülmektedir. Infill yapı üst katlarda 120 cm'lik bir çıkma yaparak alana dâhil olmakta ve doğusunda bulunan 5 katlı konut yapısının çekme mesafe sınırını aşmaktadır. Infill yapının çevresinde bulunan mevcut yapıların konumunu dikkate almadan alana dâhil olması, yapının dokuyu olumsuz yönde etkilemesine sebep olmaktadır.
	<p>Doluluk-Boşluk</p> <ul style="list-style-type: none"> Alanın infill yapının inşasından önceki ve sonraki durumu karşılaştırıldığında, alanda dolulukların arttığı görülmektedir. Infill yapı, bulunduğu parseldeki eski yapıya nazaran daha fazla taban alanına sahip olması dolayısıyla, alandaki doluluk oranını artırmaktadır.

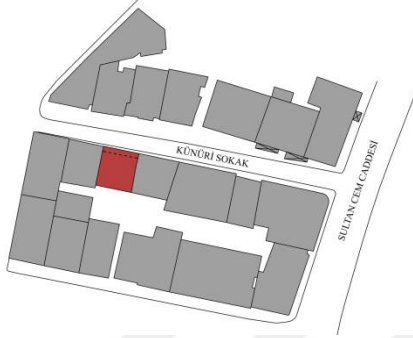
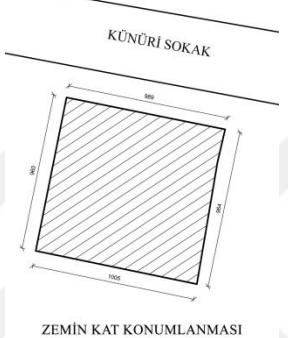
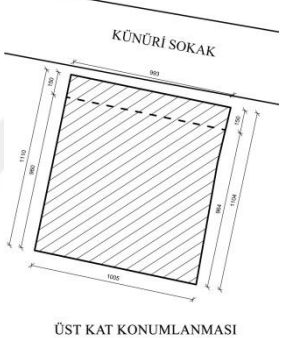
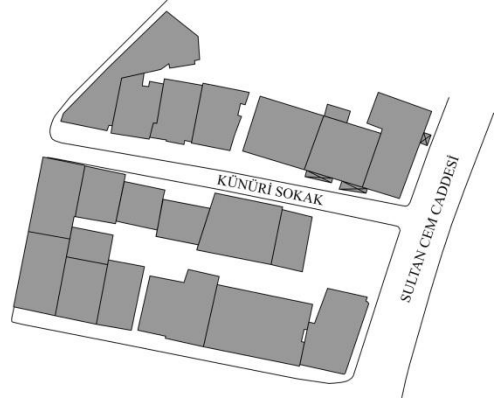
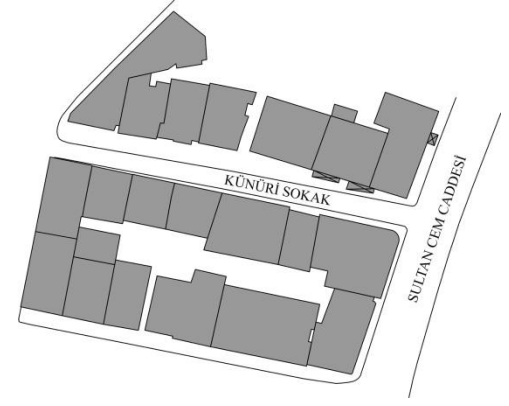
Tablo 5.10b. 7 nolu infill binanın görsel analiz tablosu

		Önce	Sonra	
		ÜÇÜNCÜ BOYUTTA Ölçek/Oran		Plan
Kesit A-A				
Kesit B-B				
Görünüş				
Perspektif				
				<ul style="list-style-type: none"> 7 nolu infill yapının bulunduğu alanın yapının inşası öncesindeki durumuna bakıldığında, çoğunlukla 5 katlı, zemin kat ticaret üst katlar konut olarak işlevlendirilen ve benzer ölçek/orana sahip yapıların varlığı dikkat çekmektedir. Infill yapının bulunduğu parselde önceden 3 katlı bir yapının olduğu görülmektedir. Dolayısıyla 6 katlı olarak inşa edilen infill yapı ile alandaki yapı yoğunluğunun artmaktadır. Her ne kadar alana ait önceki duruma kıyasla, infill bina bitişiğindeki binaların ölçek/oranına daha yakın olarak inşa edilse de, alanın yapı yoğunluğunu artırmakta ve sokak bütünlüğü açısından infill yapı çevresi ile uyumsuz olmaktadır.

Tablo 5.10c. 7 nolu infill binanın görsel analiz tablosu

ÜÇÜNCÜ BOYUTTA	Sokak Görünüşü	
	Doluluk	
	Doluluk-Boşluk	
	Boşluk	
		<ul style="list-style-type: none"> 7 nolu infill yapının çevresinde bulunan yapıların dolu-boş oranları incelendiğinde, konut ve ticaret işlevine sahip iki farklı türde yapılara ait dolu-boş oranının olduğu görülmektedir. 7 nolu infill yapı, sokakta inşa edilen ilk infill yapı olması dolayısıyla ticaret işlevine sahip olmasına rağmen, konut yapılarının dolu-boş oranını dikkate aldığı görülmektedir. Bu durum 7 nolu infill yapının, mevcut çevrenin dolu-boş oranlarını dikkate alarak alana dâhil olduğunu göstermektedir.
Malzeme ve Detay		<ul style="list-style-type: none"> 7 nolu infill yapıya ait malzeme ve detaylar incelendiğinde, yapının cephesinde kompozit giydirme cephe kaplama sisteminin kullanıldığı görülmektedir. Yapıldığı dönemin teknolojik özelliklerini yansıtan infill yapının yüklendiği ticaret işlevi dolayısıyla, çevresindeki yapılardan farklılaşması, yapıda farklı malzeme kullanımını beraberinde getirmektedir. Ancak, her ne kadar farklı işleve sahip olsa da, bulunduğu çevreye ait malzeme karakterini dikkate almadan, sadece yapıldığı dönemin teknolojisini yansıtan malzemelerin yapıda kullanılması, infill yapının çevresi ile bütünleşmeyen, diğer yapılara baskınlık kurarak, sokağa ait karakter ve kimliğin değişmesine sebep olan bir yapı olmasına sebep olmaktadır.

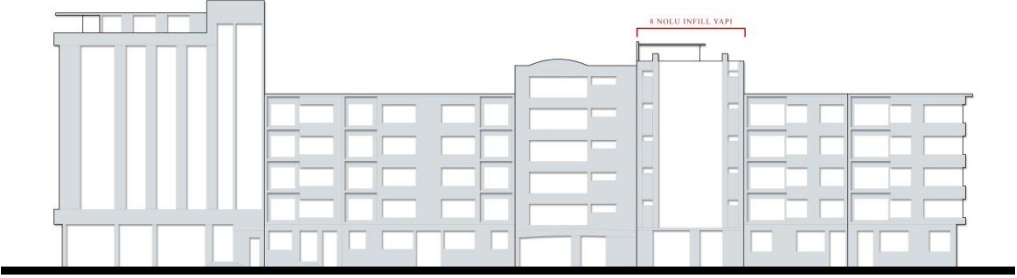
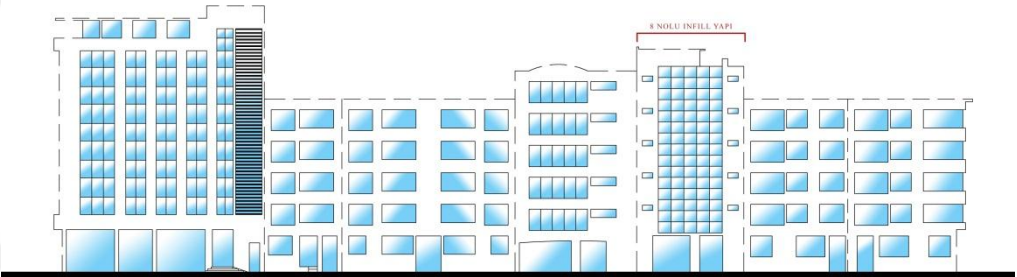

Tablo 5.11a. 8 nolu infill binanın görsel analiz tablosu

YAPININ KÜNYESİ	
	<p>Yapının Bulunduğu İlçe: Selçuklu</p> <p>Yapının Bulunduğu Mahalle: İhsaniye</p> <p>Yapının Bulunduğu Cadde/Sokak: Künürü Sokak</p> <p>Yapının İnşa Yılı: 2007</p> <p>Yapının İşlevi: Ticaret</p> <p>Kat Sayısı: Zemin+5</p>
YAPININ ÇEVRESİ İLE OLAN GÖRSEL İLİŞKİSİ	
İKİNCİ BOYUTA	<p>Konum</p> <ul style="list-style-type: none"> 8 nolu infill yapının ikinci boyutta konumlanması incelendiğinde, bitişiğindeki binalar ile zemin katta hem yüz olduğu görülmektedir. Infill yapı üst katlarda 150 cm'lik bir çıkma yaparak alana dâhil olmakta ve bitişiğindeki yapıların çekme mesafe sınırını aşmaktadır. Infill yapının çevresinde bulunan mevcut yapıların konumunu dikkate almadan alana dâhil olması, yapının dokuyu olumsuz yönde etkilemesine sebep olmaktadır.
	<p>Doluluk-Boşluk</p> <ul style="list-style-type: none"> Alanın infill yapının inşasından önceki ve sonraki durumu karşılaştırıldığında, alanda dolulukların arttığı görülmektedir. Infill yapı, bulunduğu parseldeki eski yapıya nazaran daha fazla taban alanına sahip olması dolayısıyla, alandaki doluluk oranını artırmaktadır.

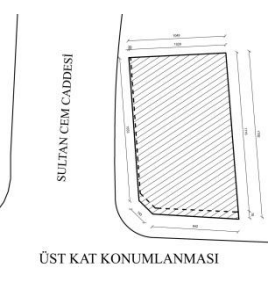
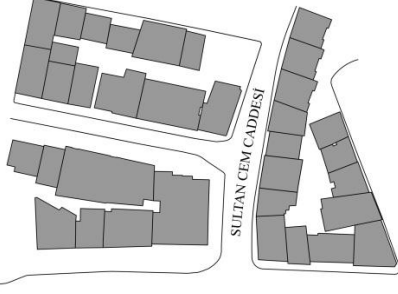
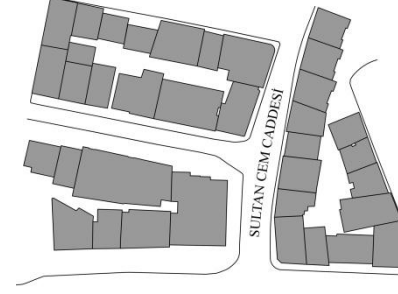
Tablo 5.11b. 8 nolu infill binanın görsel analiz tablosu

		Önce	Sonra
		Plan	
Kesit A-A			
Kesit B-B			
Görüntü			
Perspektif			
<ul style="list-style-type: none"> 8 nolu infill yapının bulunduğu alanın yapının inşası öncesindeki durumuna bakıldığında, çoğunlukla 5 katlı, zemin kat ticaret üst katlar konut olarak işlevlendirilen ve benzer ölçek/orana sahip yapıların varlığı dikkat çekmektedir. Infill yapının bulunduğu parselde önceden 3 katlı bir yapının olduğu görülmektedir. Dolayısıyla 6 katlı olarak inşa edilen infill yapı ile alandaki yapı yoğunluğunun artmaktadır. Her ne kadar alana ait önceki duruma kıyasla, infill bina bitişiğindeki binaların ölçek/oranına daha yakın olarak inşa edilse de, alanın yapı yoğunluğunu artırmakta ve sokak bütünlüğü açısından infill yapı çevresi ile uyumsuz olmaktadır. 			

Tablo 5.11c. 8 nolu infill binanın görsel analiz tablosu

ÜÇÜNCÜ BOYUTTA	Sokak Görünüşü	
	Doluluk	
	Doluluk-Boşluk	
	Boşluk	<ul style="list-style-type: none"> 8 nolu infill yapının çevresinde bulunan yapıların dolu-boş oranları incelendiğinde, konut ve ticaret işlevine sahip iki farklı türde yapılara ait dolu-boş oranının olduğu görülmektedir. 8 nolu infill yapının, sahip olduğu ticaret işlevi dolayısıyla boşlukları daha fazla olmaktadır. Ancak bitişiğinde bulunan benzer niteliklere sahip yapıya kıyasla çevresindeki yapılara ait dolu-boş oranını dikkate almadan alana dâhil olması, infill yapının alandaki bütünlüğü olumsuz etkilemesine yol açmaktadır.
Malzeme ve Detay		<ul style="list-style-type: none"> 8 nolu infill yapıya ait malzeme ve detaylar incelendiğinde, yapının cephesinde kompozit giydirme cephe kaplama sisteminin kullanıldığı görülmektedir. Yapıldığı dönemin teknolojik özelliklerini yansıtan infill yapının yüklendiği ticaret işlevi dolayısıyla, çevresindeki yapılardan farklılaşması, yapıda farklı malzeme kullanımını beraberinde getirmektedir. Ancak, her ne kadar farklı işleve sahip olsa da, bulunduğu çevreye ait malzeme karakterini dikkate almadan, sadece yapıldığı dönemin teknolojisini yansıtan malzemelerin yapıda kullanılması, infill yapının çevresi ile bütünleşmeyen, diğer yapılara baskınlık kurarak, sokağa ait karakter ve kimliğin değişmesine sebep olan bir yapı olmasına sebep olmaktadır.

Tablo 5.12a. 9 nolu infill binanın görsel analiz tablosu

YAPININ KÜNYESİ	
	<p>Yapının Bulunduğu İlçe: Selçuklu</p> <p>Yapının Bulunduğu Mahalle: İhsaniye</p> <p>Yapının Bulunduğu Cadde/Sokak: Sultan Cem Caddesi</p> <p>Yapının İnşa Yılı: 2007</p> <p>Yapının İşlevi: Ticaret</p> <p>Kat Sayısı: Zemin+5+Çatı</p>
YAPININ ÇEVRESİ İLE OLAN GÖRSEL İLİŞKİSİ	
İKİNCİ BOYUTA	<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;"> <p>SULTAN CEM CADDESİ</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>SULTAN CEM CADDESİ</p> <p>ZEMİN KAT KONUMLANMASI</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>SULTAN CEM CADDESİ</p> <p>ÜST KAT KONUMLANMASI</p> </div> </div>
	<p>Konum</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Köşe parselde yerleşen 9 nolu infill yapının ikinci boyutta konumlanması incelendiğinde, zemin katta cadde ve sokak cephesinde yanındaki binalar ile hem yüz olduğu görülmektedir. ▪ Infill yapı, üst katlarda cadde cephesinde yaklaşık 20 cm'lik, sokak cephesinde ise 70 cm'lik çıkımlar yaparak alana dâhil olmaktadır. ▪ Üst katlardaki çıkımlar ile cadde cephesinde bitişiğindeki yapının çekme mesafesini geçerek konumlanırken, sokak cephesinde bitişiğindeki yapı ile hem yüz olduğu dikkat çekmektedir. ▪ Her ne kadar infill yapının ikinci boyutta, bitişiğindeki binaların çekme mesafelerini dikkate alarak konumlanmış olsa da, yapının gabarisinin çevre binalardan fazla olması baskınlığını artırarak, dokunun olumsuz etkilenmesine yol açmaktadır.
Doluluk-Boşluk	<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;"> <p>SULTAN CEM CADDESİ</p> <p>Önce</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>SULTAN CEM CADDESİ</p> <p>Sonra</p> </div> </div>
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Alanın infill yapıdan önceki durumuna bakıldığında, ikinci boyutta, oransal olarak birbirine benzer yapıların var olduğu görülmektedir. ▪ 9 nolu infill yapının, çalışma alanında ikinci boyutta oluşturduğu dolu-boş ilişkisi incelendiğinde, infill yapının taban alanının, aynı parselde önceden bulunan yapıya nazaran fazla olduğu görülmektedir. Dolayısıyla infill yapı, alanda yapı yoğunluğunda artış yaşanmasına sebep olmaktadır.

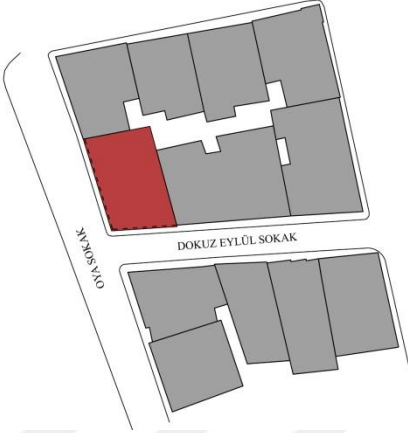

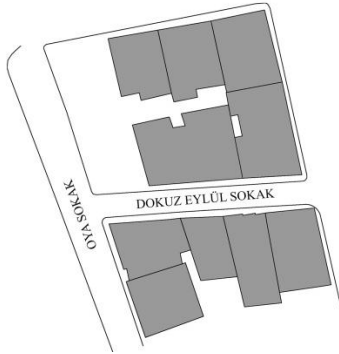
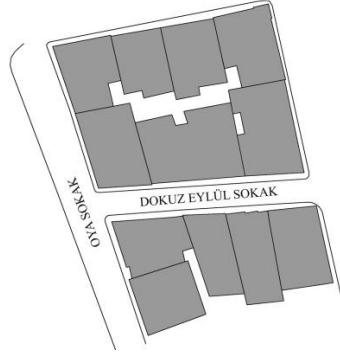
Tablo 5.12b. 9 nolu infill binanın görsel analiz tablosu

		Önce	Sonra
		Plan	
ÜÇÜNCÜ BOYUTTA Ölçek/Oran	Kesit A-A		
	Görünüş Caddenin		
	Görünüş Sokak		
	Perspektif		
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Köşe parselde inşa edilen 9 nolu infill yapının bulunduğu alanın yapının inşası öncesindeki durumuna bakıldığında, sokak cephesinde 6, 2 ve 5 katlı, cadde cephesinde ise 4, 5 ve 6 katlı yapıların var olduğu görülmektedir. ▪ Infill yapı inşa edilmeden önce, parselde bulunan yapı ile kıyaslandığı zaman, infill yapının kat yüksekliğinin ve gabarisinin arttığı görülmektedir. ▪ Her ne kadar sokak cephesinde bitişiğindeki binanın ölçeğini yakalasa da, cadde cephesinde bitişiğindeki yapılara nazaran ölçek ve oran olarak farklılık göstermesi, infill yapının onlara baskınlık kurmasına sebep olmaktadır. Bu durum alana ait bütünlüğü ve karakteri olumsuz yönde etkilemektedir. 		

Tablo 5.12c. 9 nolu infill binanın görsel analiz tablosu

		Sokak	Cadde
		ÜÇÜNCÜ BOYUTTA	Görünüş
Doluluk			
Boşluk			
		<ul style="list-style-type: none"> 9 nolu infill yapının sokak cephesine ait dolu-boş oranları incelendiğinde, yapıların benzer işleve sahip olmaları dolayısıyla, benzer oranda dolu-boş ilişkisine sahip oldukları görülmektedir. Cadde cephesinde de, yapıların ticaret işlevine sahip olmaları dolayısıyla, benzer oranda dolu-boş ilişkisine sahip oldukları görülmektedir. Ancak, hem sokak hem de cadde cepheleri için, infill yapıda kullanılan malzeme farklılığından dolayı, çevresindeki yapılar ile benzer oranda boşluklara sahip olmasına rağmen, boşlukların biçimsel olarak değişmesi, yapının farklılaşmasına ve alana ait kimliği değiştirmesine sebep olmaktadır. 	
Malzeme ve Detay			<ul style="list-style-type: none"> Betonarme karkas olarak inşa edilen 6 nolu infill yapıya ait malzeme ve detaylar incelendiğinde, cephede giydirme cephe uygulaması yapıldığı görülmektedir. Her ne kadar, infill yapının uygulandığı döneme ait teknolojik özellikleri yansıtması olumlu bir tavır olsa da, çevresindeki yapılara ait malzeme karakterini dikkate almadan bu uygulamanın yapılması, infill yapının çevresindeki binalara baskınlık kurmasına sebep olmakta ve bulunduğu alan ile bütünleşmesine engel olmaktadır.

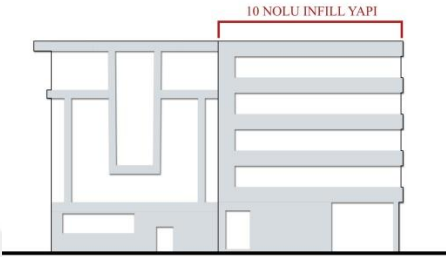
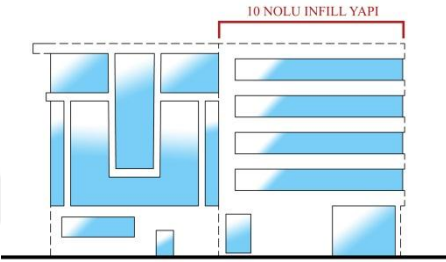
Tablo 5.13a. 10 nolu infill binanın görsel analiz tablosu

YAPININ KÜNYESİ	
	<p>Yapının Bulunduğu İlçe: Selçuklu</p> <p>Yapının Bulunduğu Mahalle: İhsaniye</p> <p>Yapının Bulunduğu Cadde/Sokak: Oya Sokak</p> <p>Yapının İnşa Yılı: 2010</p> <p>Yapının İşlevi: Ticaret</p> <p>Kat Sayısı: Zemin+4+Çatı</p>
YAPININ ÇEVRESİ İLE OLAN GÖRSEL İLİŞKİSİ	
İKİNCİ BOYUTA	<p>Konum</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Köşe parselde yerleşen 10 nolu infill yapının ikinci boyutta konumlanması incelendiğinde, zemin katta her iki sokak cephesinde de bitişindeki binalar ile hem yüz olduğu görülmektedir. ▪ Infill yapı, üst katlarda iki sokak cephesinden de 20'şer cm'lik çıkmalar yaparak alana dâhil olmaktadır. Benzer şekilde bitişindeki yapılar da üst katlarda gerek çıkma gerek balkonlar ile infill yapının konumlanmasını desteklemektedir. ▪ Infill yapının bitişindeki binaların çekme mesafelerini dikkate alarak alana konumlanması, mevcut dokunun ikinci boyutta olumsuz etkilenmesinin önüne geçmektedir.
	<p>Doluluk-Boşluk</p> <p>Önce</p> <p>Sonra</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Alanın infill yapıdan önceki durumuna bakıldığında, ikinci boyutta, oransal olarak birbirine benzer yapıların var olduğu görülmektedir. ▪ Öncesinde boş olan parselde infill yapının inşası ile alanda doluluk oranı artmaktadır. Dolayısıyla infill yapı, alanda yapı yoğunluğunda artış yaşanmasına sebep olmaktadır.

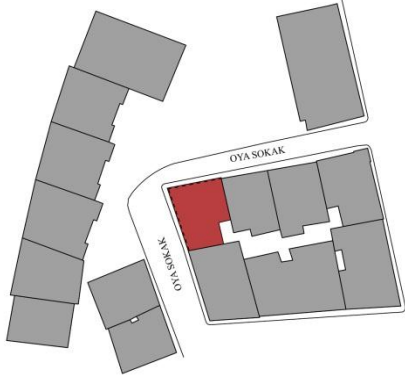
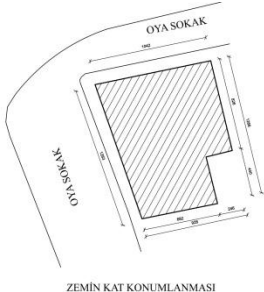
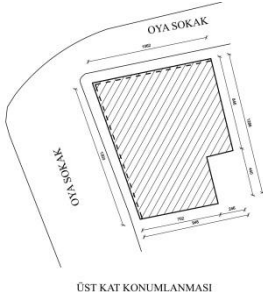
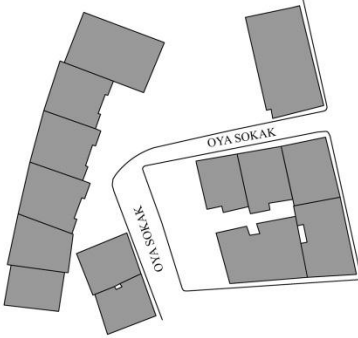
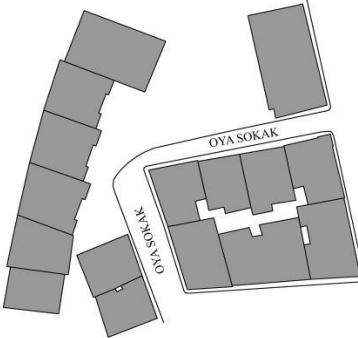
Tablo 5.13b. 10 nolu infill binanın görsel analiz tablosu

		Önce	Sonra
		Plan	
ÜÇÜNCÜ BOYUTTA Ölçek/Oran	Kesit A-A		
	Görünüş Sokak1		
	Görünüş Sokak2		
	Perspektif		
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Köşe parselde inşa edilen 10 nolu infill yapının bulunduğu alanın yapının inşası öncesindeki durumuna bakıldığında, benzer ölçek/orana sahip 3 katlı konut yapılarının varlığı dikkat çekmektedir. ▪ Infill yapının, alana ait ölçek/orandan farklı bir tutum sergileyerek, 5 katlı olarak inşa edilmesi, yapının gabari olarak çevresindeki binalardan yoğun olmasına ve onlara baskınlık kurmasına sebep olmaktadır. Bu durum alana ait bütünlüğü ve karakteri olumsuz yönde etkilemektedir. 	

Tablo 5.13c. 10 nolu infill binanın görsel analiz tablosu

		Sokak 1	Sokak 2
		ÜÇÜNCÜ BOYUTTA	Görünüş
Doluluk			
Boşluk			
		<ul style="list-style-type: none"> 10 nolu infill yapının Oya sokağına ait cephesine ait dolu-boş oranları incelendiğinde, infill yapının ticaret işlevine sahip olması dolayısıyla, boşluklarının doluluklara oranla fazla olduğu görülmektedir. Benzer şekilde bitişiğinde bulunun diğer başka bir infill yapının da, boşluklarının doluluklara oranla fazla olması, iki yapının bir araya gelmesi ile bu sokakta eskiye ait dolu-boş oranının ve kimliğin değiştiği görülmektedir. Diğer cephede de, benzer şekilde infill yapının boşluklarının doluluklarına oranla fazla olduğu görülmektedir. Bitişiğinde bulunan 3 katlı konut yapılarına ait dolu-boş oranı ile benzerlik göstermeyen infill yapı, oluşturulduğu alana ait oranları dikkate almadan çevreye dâhil olmakta ve alanın kimliğinin olumsuz yönde değişmesine sebep olmaktadır. 	
Malzeme ve Detay			<ul style="list-style-type: none"> Betonarme karkas olarak inşa edilen 10 nolu infill yapıya ait malzeme ve detaylar incelendiğinde, cephede giydirme cephe uygulaması yapıldığı görülmektedir. Her ne kadar, infill yapının uygulandığı döneme ait teknolojik özellikleri yansıtması olumlu bir tavır olsa da, çevresindeki yapılara ait malzeme karakterini dikkate almadan bu uygulamanın yapılması, infill yapının bulunduğu alan ile bütünleşmesine engel olmaktadır.

Tablo 5.14a. 11 nolu infill binanın görsel analiz tablosu

YAPININ KÜNYESİ	
	<p>Yapının Bulunduğu İlçe: Selçuklu</p> <p>Yapının Bulunduğu Mahalle: İhsaniye</p> <p>Yapının Bulunduğu Cadde/Sokak: Oya Sokak</p> <p>Yapının İnşa Yılı: 2012</p> <p>Yapının İşlevi: Ticaret</p> <p>Kat Sayısı: Zemin+4+Çatı</p>
YAPININ ÇEVRESİ İLE OLAN GÖRSEL İLİŞKİSİ	
İKİNCİ BOYUTA	<p>Konum</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Köşe parselde yerleşen 11 nolu infill yapının ikinci boyutta konumlanması incelendiğinde, zemin katta her iki sokak cephesinde de bitişindeki binalar ile hem yüz olduğu görülmektedir. ▪ Infill yapı, üst katlarda iki sokak cephesinden de 20'er cm'lik çıkmalar yaparak alana dâhil olmaktadır. Güneyinde bulunan yapı da benzer şekilde çıkma yaparak konumlanmakta, dolayısıyla bu cephede yapılar hem yüz olmaktadır. ▪ Doğusunda bulunan yapıyla ilişkisinde ise, üst katlarda yaptığı çıkma dolayısıyla infill yapı bitişindeki binanın çekme mesafesini taşarak konumlanmaktadır. ▪ Genel olarak infill yapı, alanda önceden bulunan yapıları dikkate almadan konumlanması dolayısıyla, ikinci boyutta dokuyu olumsuz etkilemektedir.
	<p>Doluluk-Boşluk</p> <p style="text-align: center;">Önce</p> <p style="text-align: center;">Sonra</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Alanın infill yapıdan önceki durumuna bakıldığında, ikinci boyutta, oransal olarak birbirine benzer yapıların var olduğu görülmektedir. ▪ Öncesinde boş olan parselde infill yapının inşası ile alanda doluluk oranı artmaktadır. Dolayısıyla infill yapı, alanda yapı yoğunluğunda artış yaşanmasına sebep olmaktadır.

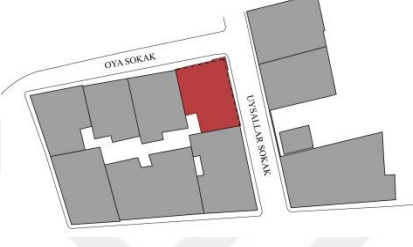
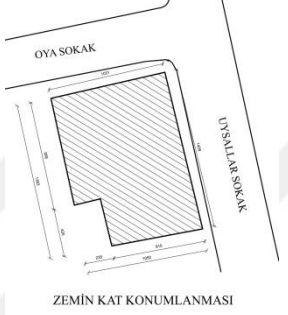
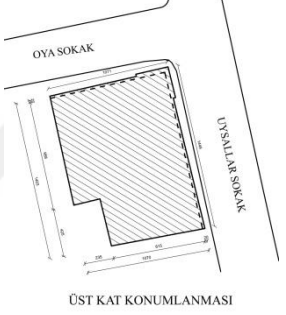
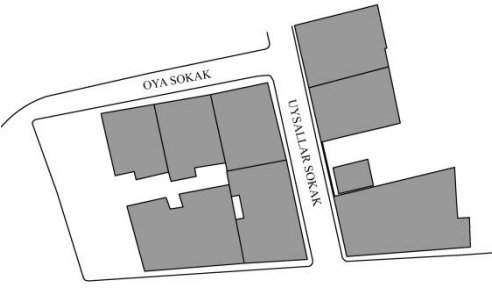
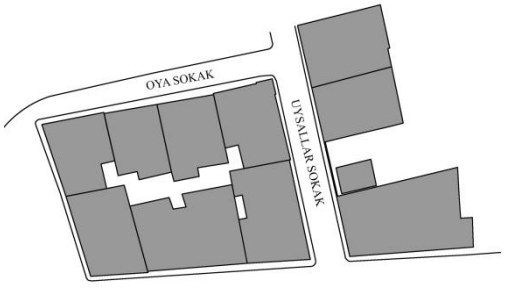
Tablo 5.14b. 11 nolu infill binanın görsel analiz tablosu

		ÜÇÜNCÜ BOYUTTA Ölçek/Oran				
		Önce	Sonra			
Plan	Kesit A-A	Görünüş Sokak1	Görünüş Sokak2	Perspektif		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Köşe parselde inşa edilen 11 nolu infill yapının bulunduğu alanın yapının inşası öncesindeki durumuna bakıldığında, benzer ölçek/orana sahip 3 katlı konut yapılarının varlığı dikkat çekmektedir. ▪ Infill yapının, alana ait ölçek/orandan farklı bir tutum sergileyerek, 5 katlı olarak inşa edilmesi, yapının gabari olarak çevresindeki binalardan yoğun olmasına ve onlara baskınlık kurmasına sebep olmaktadır. Bu durum alana ait bütünlüğü ve karakteri olumsuz yönde etkilemektedir. 						

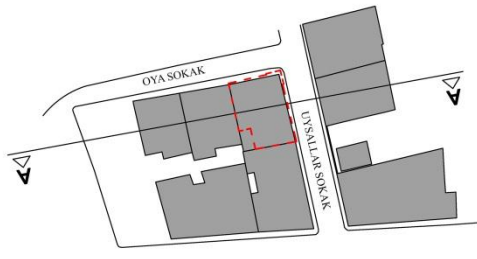
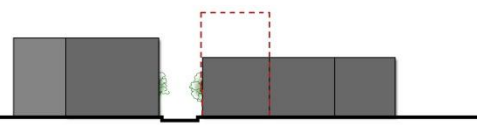

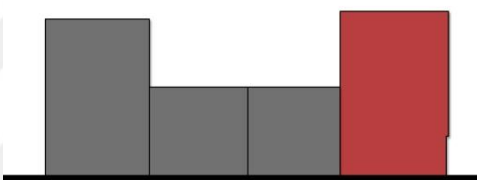
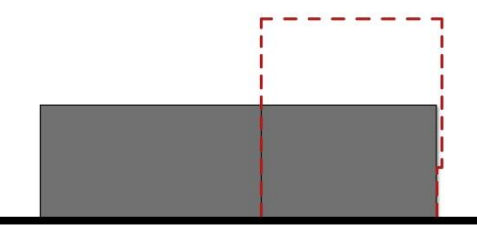
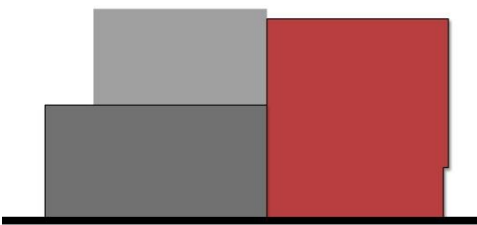
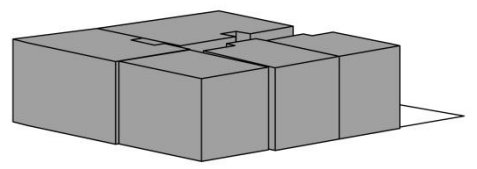
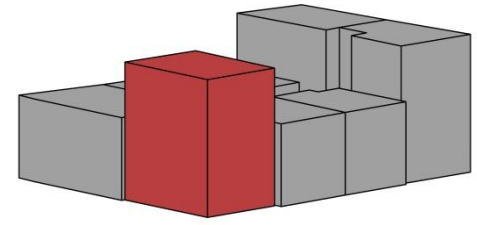
Tablo 5.14c. 11 nolu infill binanın görsel analiz tablosu

		Sokak 1	Sokak 2
		ÜÇÜNCÜ BOYUTTA	Görünüş
Doluluk			
Boşluk			
		<ul style="list-style-type: none"> 11 nolu infill yapının Oya sokağa ait cephesine ait dolu-boş oranları incelendiğinde, infill yapının ticaret işlevine sahip olması dolayısıyla, boşluklarının doluluklara oranla fazla olduğu görülmektedir. Benzer şekilde bitişiğinde bulunun diğer başka bir infill yapının da, boşluklarının doluluklara oranla fazla olması, iki yapının bir araya gelmesi ile bu sokakta eskiye ait dolu-boş oranının ve kimliğin değiştiği görülmektedir. Diğer cephede de, benzer şekilde infill yapının boşluklarının doluluklarına oranla fazla olduğu görülmektedir. Bitişiğinde bulunan yapılara ait dolu-boş oranı ile benzerlik göstermeyen infill yapı, oluşturulduğu alana ait oranları dikkate almadan çevreye dâhil olmakta ve alanın kimliğinin olumsuz yönde değişmesine sebep olmaktadır. 	
Malzeme ve Detay			<ul style="list-style-type: none"> Betonarme karkas olarak inşa edilen 11 nolu infill yapıya ait malzeme ve detaylar incelendiğinde, cephede giydirme cephe uygulaması yapıldığı görülmektedir. Her ne kadar, infill yapının uygulandığı döneme ait teknolojik özellikleri yansıtması olumlu bir tavır olsa da, çevresindeki yapılara ait malzeme karakterini dikkate almadan bu uygulamanın yapılması, infill yapının bulunduğu alan ile bütünleşmesine engel olmaktadır.

Tablo 5.15a. 12 nolu infill binanın görsel analiz tablosu

YAPININ KÜNYESİ	
	<p>Yapının Bulunduğu İlçe: Selçuklu</p> <p>Yapının Bulunduğu Mahalle: İhsaniye</p> <p>Yapının Bulunduğu Cadde/Sokak: Oya Sokak</p> <p>Yapının İnşa Yılı: 2012</p> <p>Yapının İşlevi: Konut+Ticaret</p> <p>Kat Sayısı: Zemin+4</p>
YAPININ ÇEVRESİ İLE OLAN GÖRSEL İLİŞKİSİ	
İKİNCİ BOYUTA	<p>Konum</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Köşe parselde yerleşen 12 nolu infill yapının ikinci boyutta konumlanması incelendiğinde, zemin katta her iki sokak cephesinde de bitişindeki binalar ile hem yüz olduğu görülmektedir. ▪ Infill yapı, üst katlarda iki sokak cephesinden de 20'şer cm'lik çıkımlar yaparak alana dâhil olmaktadır. ▪ Dolayısıyla infill yapının, zemin katta dikkat etmesine rağmen, üst katlarda bitişindeki binaların çekme mesafelerini dikkate almadan alana konumlanması, mevcut dokuyu olumsuz yönde etkilemektedir.
	<p>Doluluk-Boşluk</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Alanın infill yapıdan önceki durumuna bakıldığında, ikinci boyutta, oransal olarak birbirine benzer yapıların var olduğu görülmektedir. ▪ Öncesinde 3 katlı bir yapının bulunduğu parselde infill yapının inşası ile alanda doluluk oranı azalmaktadır. Infill yapının, eski yapıya nazaran köşelerden 2.5 metrelik çekmeler ile bahçe tarafında oluşturduğu boşluk ikinci boyutta doluluk oranını azalmaktadır.

Tablo 5.15b. 12 nolu infill binanın görsel analiz tablosu

		Önce	Sonra
		Plan	
Kesit A-A			
Görünüş Sokak 1			
Görünüş Sokak 2			
Perspektif			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Köşe parselde inşa edilen 12 nolu infill yapının bulunduğu alanın yapının inşası öncesindeki durumuna bakıldığında, benzer ölçek/orana sahip 3 katlı konut yapılarının varlığı dikkat çekmektedir. ▪ Infill yapının, alana ait ölçek/orandan farklı bir tutum sergileyerek, 5 katlı olarak inşa edilmesi, yapının gabari olarak çevresindeki binalardan yoğun olmasına ve onlara baskınlık kurmasına sebep olmaktadır. Bu durum alana ait bütünlüğü ve karakteri olumsuz yönde etkilemektedir. 			

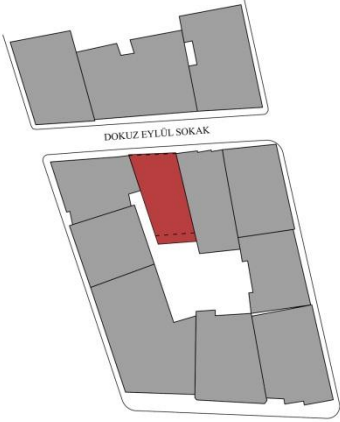
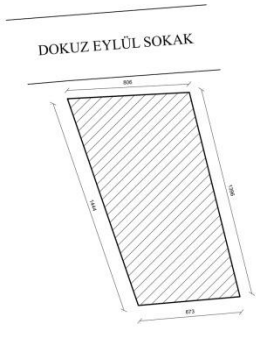
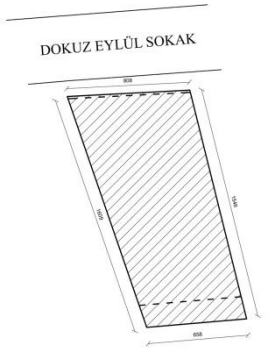
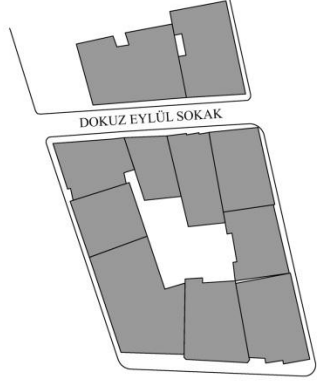
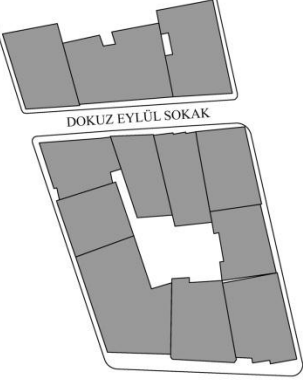
ÜÇÜNCÜ BOYUTTA

Ölçek/Oran

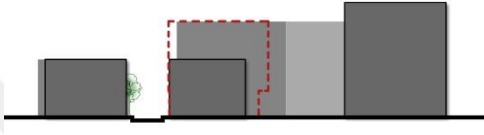
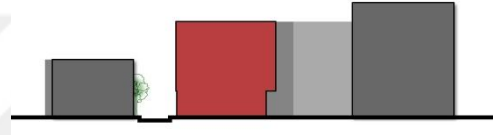
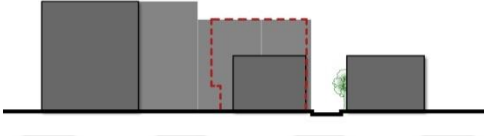
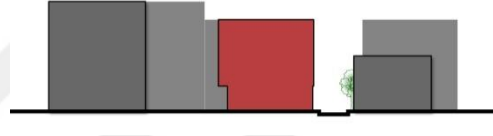
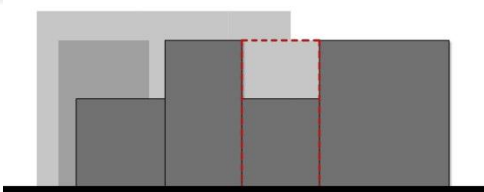
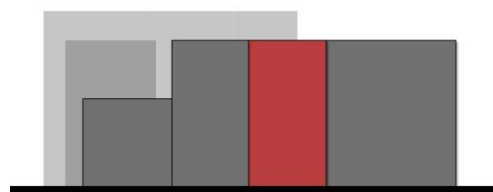
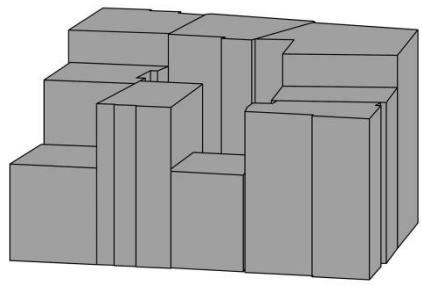
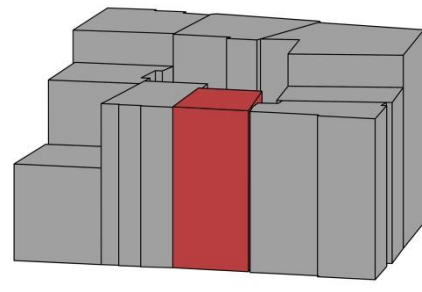
Tablo 5.15c. 12 nolu infill binanın görsel analiz tablosu

		Sokak 1	Sokak 2
		ÜÇÜNCÜ BOYUTTA	Görüntü
Doluluk			
Boşluk			
Doluluk-Boşluk	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Infill yapının Oya sokağa ait cephesi incelendiğinde, dolu-boş oranının yanında bulunan diğer iki yapı ile benzerlik gösterdiği görülmektedir. ▪ Dokuz Eylül sokakta ise, bitişiğinde yapının sadece konut işlevine sahip olması, infill yapının zemin katta ticaret işlevinden kaynaklı artan boşluklarına dikkat çekmektedir. ▪ Genel olarak infill yapı, çevresindeki binaların dolu-boş oranını dikkate alarak alana konumlanmaktadır. 		
Malzeme ve Detay		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Betonarme karkas olarak inşa edilen 6 nolu infill yapıya ait malzeme ve detaylar incelendiğinde, cephede ahşap görünümlü kaplama malzemelerinin uygulandığı görülmektedir. ▪ Her ne kadar, infill yapının uygulandığı döneme ait teknolojik özellikleri yansıtması olumlu bir tavır olsa da, çevresindeki yapılara ait malzeme karakterini dikkate almadan bu uygulamanın yapılması, infill yapının bulunduğu alan ile bütünleşmesine engel olmaktadır. 	

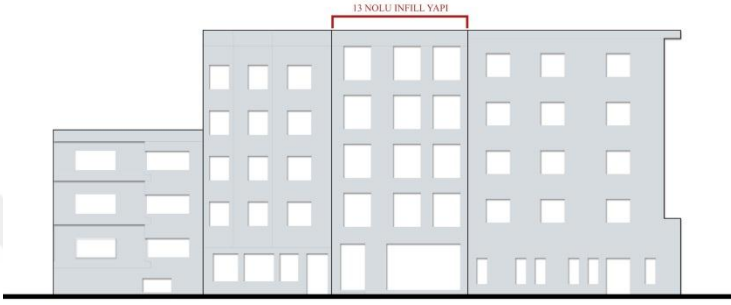
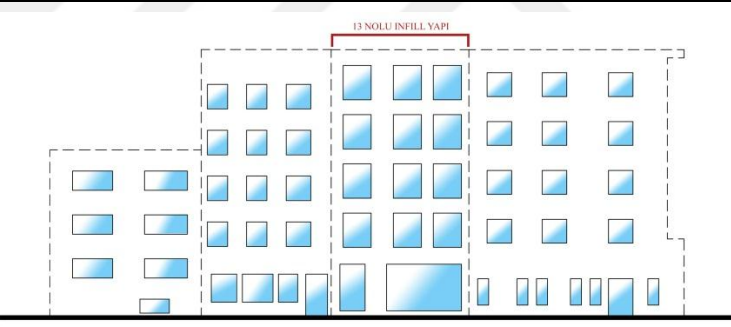

Tablo 5.16a. 13 nolu infill binanın görsel analiz tablosu

YAPININ KÜNYESİ	
	<p>Yapının Bulunduğu İlçe: Selçuklu</p> <p>Yapının Bulunduğu Mahalle: İhsaniye</p> <p>Yapının Bulunduğu Cadde/Sokak: Dokuz Eylül Sokak</p> <p>Yapının İnşa Yılı: 2012</p> <p>Yapının İşlevi: Konut+Ticaret</p> <p>Kat Sayısı: Zemin+4+Çatı</p>
YAPININ ÇEVRESİ İLE OLAN GÖRSEL İLİŞKİSİ	
İKİNCİ BOYUTA	<p>Konum</p>
	<ul style="list-style-type: none"> 13 nolu infill yapının ikinci boyutta konumlanması incelendiğinde, bitişiğindeki binalar ile zemin katta hem yüz olduğu görülmektedir. Infill yapı üst katlarda sokak cephesinde 15 cm, bahçe cephesinde ise 150 cm'lik bir çıkma yaparak alana dâhil olmaktadır. 13 nolu infill yapının, sokak cephesinde, mevcut yapıların çekme mesafesini dikkate alarak konumlanması, yapının mevcut dokuyu olumsuz etkilemesinin önüne geçmektedir.
Doluluk-Boşluk	 <p>Önce</p> <p>Sonra</p>
	<ul style="list-style-type: none"> Alanın infill yapının inşasından önceki ve sonraki durumu karşılaştırıldığında, alanda dolulukların arttığı görülmektedir. Infill yapı, bulunduğu parseldeki eski yapıya nazaran daha fazla taban alanına sahip olması dolayısıyla, alandaki doluluk oranını artırmaktadır.

Tablo 5.16b. 13 nolu infill binanın görsel analiz tablosu

		Önce	Sonra
		ÜÇÜNCÜ BOYUTTA Ölçek/Oran	Plan
Kesit A-A			
Kesit B-B			
Görünüş			
Perspektif			
<ul style="list-style-type: none"> 13 nolu infill yapının bulunduğu alanın yapının inşası öncesindeki durumuna bakıldığında, farklı kat yüksekliklerine sahip yapıların varlığı dikkat çekmektedir. Infill yapının bulunduğu parselde önceden 3 katlı bir yapının olduğu görülmektedir. Dolayısıyla 5 katlı olarak inşa edilen infill yapı ile alandaki yapı yoğunluğunun artmaktadır. Alana ait önceki duruma kıyasla, infill yapının bitişiğindeki binaların ölçek/oranına daha yakın olarak inşa edilmesi, alanın bütünlüğünü devam ettirmesi açısından, çevreyi olumlu yönde etkilemektedir. 			

Tablo 5.16c. 13 nolu infill binanın görsel analiz tablosu

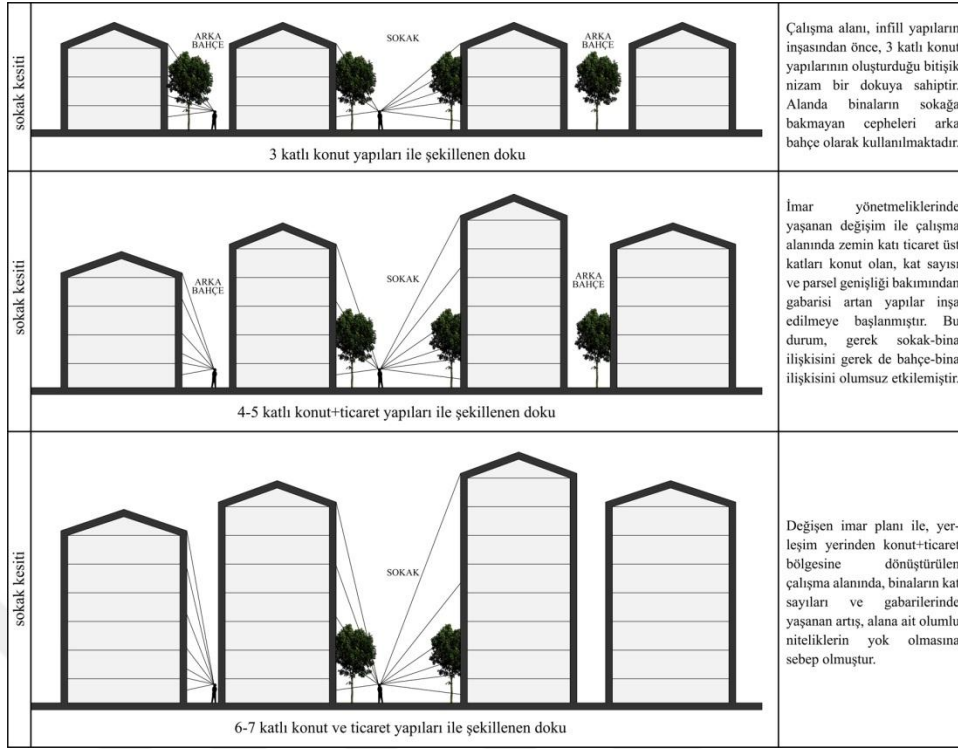
ÜÇÜNCÜ BOYUTTA	Sokak Görünüşü	
	Doluluk	
	Boşluk	
	Doluluk-Boşluk	<ul style="list-style-type: none"> 13 nolu infill yapının çevresinde bulunan binalara ait dolu-boş ilişkisi incelendiğinde, aynı işleve sahip olmaları dolayısıyla benzer oranlarda doluluk ve boşluklara sahip yapıların varlığı dikkat çekmektedir. Infill yapının da zemin kat ticaret, üst katlar konut olarak inşa edilmesi, cephesinin çevresindeki binalar ile benzer dolu-boş oranını yakalamasını kolaylaştırmaktadır. Dolayısıyla infill yapının, çevresinde bulunan yapılar ile bir bütünlük oluşturduğu ve alana olumlu bir şekilde dâhil olduğu görülmektedir.
Malzeme ve Detay	 <ul style="list-style-type: none"> Betonarme karkas olarak inşa edilen 13 nolu infill yapıya ait malzeme ve detaylar incelendiğinde, çevresindeki binalara ait malzemelerden farklılaşmadığı görülmektedir. Bu durum infill yapının alana uyumlu bir şekilde dâhil olarak, sokak ile bütünleşmesini sağlamaktadır. 	

Konya'nın kent merkezlerinden biri olan çalışma alanı, yerleşim yeri olarak tasarlandığı günden bugüne, fiziksel ve toplumsal birçok faktörde meydana gelen değişimler sonucu değişerek ve dönüşerek günümüze kadar varlığını sürdürmüştür ve sürdürmeye de devam etmektedir.

Infill uygulamalar ile bina bazında yaşanan görsel değişimler, buldukları çevreye ait kimliğin de değişmesine sebep olmaktadır. Bu değişim olumlu ya da olumsuz olabilmektedir.

Kentin büyümesi ile imar kararlarında yapılan değişiklikler, gelişen teknoloji vb. birçok etmen dolayısıyla ilk başlarda yerleşim yeri olarak tasarlanan çalışma alanı süreç içerisinde konut+ticaret alanına dönüşmüştür. Bu durum çalışma alanında bulunan yapıların görsel özelliklerinde de değişimler yaşanmasına sebep olmuştur.

Mevcut doku olarak nitelendirdiğimiz 3 katlı konut yapılarından oluşan bir kent dokusundan, süreç içerisinde 4-5 katlı konut+ticaret dokusuna, günümüzde ise gitgide artan kat sayıları ile çoğunlukla ticaret dokusunun bulunduğu kent merkezlerinden birine dönüşmekte olan çalışma alanı, yaşanan bu gelişmeler doğrultusunda kimlik değişimi geçirmiş ve geçirmeye de devam etmektedir. Süreç içerisinde artan kat sayılarına nazaran yol genişliklerinde değişim olmaması, dokunun görsel kimliğinin olumsuz yönde değişim geçirmesine sebep olmuştur (Şekil 5.5).

Şekil 5.5. Çalışma alanının süreç içerisinde geçirdiği değişim şeması

Çalışma kapsamında incelenen infill binaların görsel analizleri sonucunda bölgede yaşanan kimlik değişiminin niteliği Tablo 5.16'da ifade edilmektedir.

Tablo 5.17. Çalışma alanına ait görsel değişimin niteliği

INFILL 1	2 BOYUT		3 BOYUT		
	Konum	Doluluk-Boşluk	Ölçek/Oran	Doluluk-Boşluk	Malzeme-Detay
OLUMLU					
OLUMSUZ					
INFILL 2	2 BOYUT		3 BOYUT		
	Konum	Doluluk-Boşluk	Ölçek/Oran	Doluluk-Boşluk	Malzeme-Detay
OLUMLU					
OLUMSUZ					
INFILL 3	2 BOYUT		3 BOYUT		
	Konum	Doluluk-Boşluk	Ölçek/Oran	Doluluk-Boşluk	Malzeme-Detay
OLUMLU					
OLUMSUZ					
INFILL 4	2 BOYUT		3 BOYUT		
	Konum	Doluluk-Boşluk	Ölçek/Oran	Doluluk-Boşluk	Malzeme-Detay
OLUMLU					
OLUMSUZ					

INFILL 5	2 BOYUT		3 BOYUT		
	Konum	Doluluk-Boşluk	Ölçek/Oran	Doluluk-Boşluk	Malzeme-Detay
OLUMLU					
OLUMSUZ					
INFILL 6	2 BOYUT		3 BOYUT		
	Konum	Doluluk-Boşluk	Ölçek/Oran	Doluluk-Boşluk	Malzeme-Detay
OLUMLU					
OLUMSUZ					
INFILL 7	2 BOYUT		3 BOYUT		
	Konum	Doluluk-Boşluk	Ölçek/Oran	Doluluk-Boşluk	Malzeme-Detay
OLUMLU					
OLUMSUZ					
INFILL 8	2 BOYUT		3 BOYUT		
	Konum	Doluluk-Boşluk	Ölçek/Oran	Doluluk-Boşluk	Malzeme-Detay
OLUMLU					
OLUMSUZ					
INFILL 9	2 BOYUT		3 BOYUT		
	Konum	Doluluk-Boşluk	Ölçek/Oran	Doluluk-Boşluk	Malzeme-Detay
OLUMLU					
OLUMSUZ					
INFILL 10	2 BOYUT		3 BOYUT		
	Konum	Doluluk-Boşluk	Ölçek/Oran	Doluluk-Boşluk	Malzeme-Detay
OLUMLU					
OLUMSUZ					
INFILL 11	2 BOYUT		3 BOYUT		
	Konum	Doluluk-Boşluk	Ölçek/Oran	Doluluk-Boşluk	Malzeme-Detay
OLUMLU					
OLUMSUZ					
INFILL 12	2 BOYUT		3 BOYUT		
	Konum	Doluluk-Boşluk	Ölçek/Oran	Doluluk-Boşluk	Malzeme-Detay
OLUMLU					
OLUMSUZ					
INFILL 13	2 BOYUT		3 BOYUT		
	Konum	Doluluk-Boşluk	Ölçek/Oran	Doluluk-Boşluk	Malzeme-Detay
OLUMLU					
OLUMSUZ					

Oluşturulan tablonun ışığında, her yapının kendi içinde farklı özelliklerde olumlu - olumsuz nitelikleri olmakla birlikte, incelenen 13 infill yapının buldukları çevreye ait niteliği olumsuz yönde etkilediği tespit edilmiştir.

Çalışma kapsamında incelenen infill yapılar genel olarak;

- İmar kanunlarında yaşanan değişiklikler dolayısıyla parsellerin genişlemesi ile inşaat taban alanı artmakta ve dolayısıyla infill yapılar alandaki doluluk oranını eskiye nazaran artırmaktadırlar,
- Değişen imar yönetmelikleri ile kat sayılarında ve yüksekliklerinde yaşanan artış dolayısıyla, infill yapılar mevcut yapılara ait ölçek/orandan farklılaşmaktadırlar,
- Parsele özgü alınan belediye meclis kararları (çoğunlukla ticari kazanç amaçlı) ile alanda gerçekleşen parsel birleştirme uygulamaları ile infill yapılar gabari olarak diğer yapılara baskınlık kurmaktadırlar,
- Kat sayılarında ve yüksekliklerinde yaşanan artışa rağmen, yol genişliklerinin sabit kalması ile infill yapılar bina-yol ilişkisi açısından olumsuz örnek teşkil etmektedirler,
- Değişen imar planları ve yönetmelikler doğrultusunda, çalışma alanının yerleşim bölgesinden ticaret bölgesine dönüşmesi ile infill yapılar, fonksiyon olarak mevcut yapılardan farklılaşmakta ve ticaret ya da konut+ticaret işlevi ile inşa edilmektedirler,
- Yönetmelik doğrultusunda, ticari olarak alandan en fazla yararlanma durumuna göre alana dâhil olmakta, mevcut yapılar ile ikinci ve üçüncü boyutta oluşturdukları ilişkiyi göz ardı etmektedirler,
- Buldukları çevrenin bağlamsal yönde geçirdiği değişim dolayısıyla çoğunlukla ticaret ya da konut+ticaret işlevi ile inşa edildikleri için, cephelerindeki açıklıkları mevcut yapılara nazaran fazla olmaktadır,
- Yapıldıkları dönem itibari ile infill yapılarda kullanılan çağdaş malzeme ve teknolojinin, mevcut yapılara ait malzeme ve teknoloji ile oluşturduğu ilişki dikkate alınmadan kullanımı ile infill yapılar, mevcut yapılardan farklılaşmaktadırlar.

Sonuç olarak, çalışma kapsamında incelenen infill yapılar, süreç içerisinde değişen imar kararları, belediye meclis kararları, parsele özgü alınan karar ve uygulamalar doğrultusunda, daha güncel olan yapılara ait görsel özellikler üzerinden biçimlenmiştir. Bu durum, kentsel mekâna ait kimliğin infill binalar yoluyla değişmesine sebep olmuştur. Çağımızın kaçınılmaz gerçeklerinden biri olan bu değişim süreci, ileriki yıllarda da değişen ve gelişen uygulamalar, kararlar vs. yoluyla varlığını devam ettirecek, dolayısıyla kentsel mekânların ve mekânlara ait kimliklerin değişimi devam edecektir.

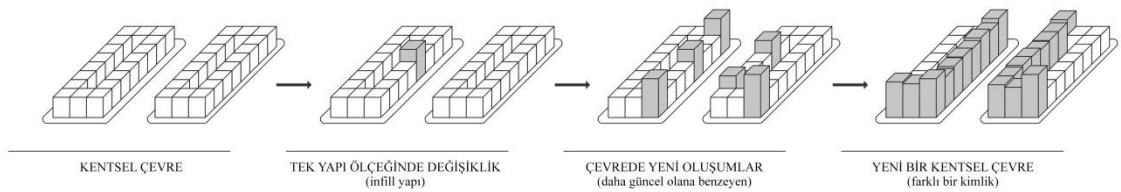

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Göç, kentleşme, küreselleşme, eskime ve yeni yapılaşma vs. gibi birçok neden doğrultusunda, ekonomik, teknolojik, sosyal, toplumsal ve kültürel vs. faktörlerde yaşanan her türlü değişim, fiziksel anlamda deneyimlediğimiz mekânlarda, zaman içerisinde etkisini göstermektedir. Yaşanan değişimlerin yer ve mekânda ortaya çıkardığı sonuçlar, sahip olunan kimliği de etkileyerek olumlu ya da olumsuz kimlik değişimlerinin yaşanmasını kaçınılmaz kılmaktadır.

Kentlerin birçok faktörden etkilenerek değişmeye başlaması, mevcut dokularda yaşanan yapısal ve işlevsel eskimelerden kaynaklanmakta ve yeni kent dokularının oluşmasıyla birlikte mevcut dokularda karakter değişimi yaşanmaktadır. Ekonomik ve teknolojik alanda yaşanan gelişmeler, değişen imar kararları ve yönetmelikler ile geçmişe ait doku silinmekte, yerini günümüz kentlerine bırakmaktadır.

Kentlere ait kimliğin şekillenmesinde etkili olan kimlik öğelerinden biri olarak karşımıza çıkan yapılar, inşa edildikleri döneme ait teknolojiyi, kültürü, yaşam şekillerini vb. birçok özelliği yansıtan ve bu özellikler çerçevesinde gelişen ürünler olarak, zaman içerisinde yaşanan değişim ve dönüşümler ile sürekliliklerini devam ettirmekte ve kent kimliğini etkilemektedirler. Gelişen teknoloji ile yapı üretim sistemlerinin gelişmesi, malzemelerin çeşitlenmesi vs. gibi gelişmeler, beraberinde aynı çevrede farklı yapıım tekniğine, üsluba ve niteliğe sahip yapıların bir arada bulunması ile sonuçlanmaktadır. Sürekliliklerini devam ettirebilmeleri için yeni yapılaşmaların kaçınılmaz olduğu kentlerde infill yapılar, bulunduğu yer ve mekânın kimliğinin değişiminde, dolayısıyla da süreç içerisinde kentin kimliğinin değişiminde etkili olmaktadır (Şekil 6.1).

Şekil 6.1. Infill uygulamalar yoluyla yaşanan kimlik değişimi

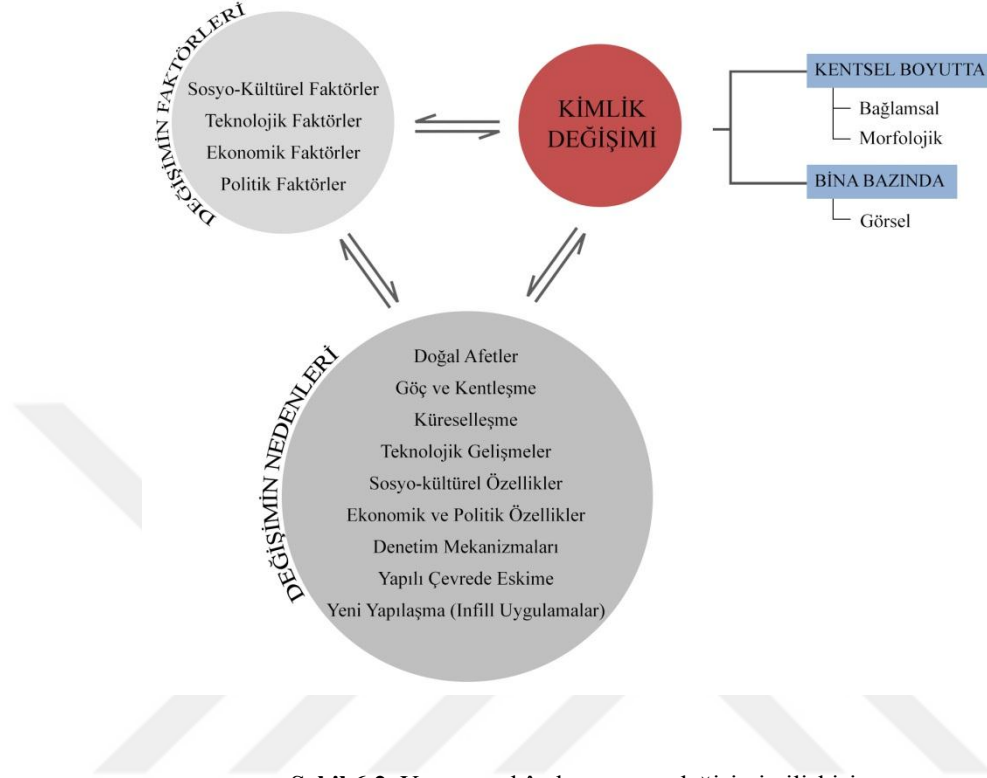
Infill yapılar, yıkılanın ya da eskiyenin yerine yapılan/yapılacak yeni yapı olmaktan çok, ait olduğu/olacağı çevrenin olumlu niteliklerini içinde barındıran, aynı zamanda inşa edildiği çağın teknolojik gerekliliklerini yerine getirirken, çevresinin sahip olduğu mekânsal kimliği de dikkate alarak, o kimliği olumlu yönde sürdürecektir olan yapılardır. Dolayısıyla infill yapılar çevresine ait veriler çerçevesinde şekillenen ve bulunduğu mekâna uyum sağlayan yapılar olmak durumundadır. Ancak “uyum”dan kasıt, yapılı çevrede bulunan binaların taklidi değil, inşa edileceği çevrenin sahip olduğu dokusal karakter ile çağının teknolojik imkânlarının, çevrenin belirlediği kriterler çerçevesinde harmanlanması ile oluşan ve çevresiyle bütünlük sağlayan uygulamadır.

Infill yapıların, sahip oldukları biçimsel özellikleri ve mimari özellikleri ile kazandıkları bir karakterleri vardır ve bu karakterleri itibarıyla, buldukları yer ve mekânın kimliğine katkı sunarlar/sunmalıdır. Mevcut yapılaşmış çevrelere ait karakter ve nitelikler, orada yapılacak yeni tasarımlarda birer girdi olmaktadır. Eski yapıların birçok nedenden dolayı yok olması, yıkılması ve yerine yeni yapıların yapılması zaman içerisinde kaçınılmazdır. Ancak kentsel mekânlarda mevcut sokak dokusu korunurken, değişimin bina bazında tek tek yapılması bu değişimin olumsuz yönde ilerlemesine sebep olmaktadır. Bu noktada devreye giren belediyeler ve tasarımcılar, infill yapıların karakterinin belirlenmesinde önemli birer faktör olmaktadır.

Yerel yönetimlerin kentsel mekânlarda aldıkları parsel birleştirme ya da büyütme, kat yüksekliğini artırma, kat sayısını artırma, alana özgü fonksiyon değişikliği vb. birçok karar infill yapıların karakterini etkileyerek, süreç içerisinde kentsel mekânların da karakterinin değişmesinde etkili olmaktadır. Dolayısıyla, mekânsal sürekliliğin sağlanmasında infill yapıların mevcut çevre verilerini dikkate alması, etrafındaki yapılar ile bütünlük sağlaması, yer ve mekâna ait kimliğin gelişimine katkı sağlaması gerekmektedir. Ülkemizde ise bu durum, kentsel mekânların iyi analiz edilerek, yerel yönetimlerin ve tasarımcıların kolektif çalışması ile sağlanabilmektedir.

Değişime etki eden birçok neden ve faktörün etkileşim ile infill yapı uygulamaları yoluyla, yer ve mekânda meydana gelen değişimlerin gözlenebilen boyutu, yer ve mekânın bağlamsal, morfolojik ve görsel özelliklerinde kendini göstermektedir. Bu özelliklerden bağlamsal ve morfolojik özelliklerde yaşanan

değişimler kentsel boyutta yaşanan değişimi gösterirken, görsel özelliklerde yaşanan değişim bina bazında yaşanan değişimi göstermektedir (Şekil 6.2).

Şekil 6.2. Yer ve mekânda yaşanan değişimin ilişkisi

Tüm bu değişimler kentsel mekânların kimliğini etkilemekte ve süreç içerisinde kent kimliğinin değişmesine sebep olmaktadır. Zaman geçtikçe değişim kaçınılmaz olmakla birlikte, infill uygulamalar ile mevcut dokulara ait kimlik bileşenlerinin sürdürülmesi, kentsel kimliğin sürekliliğinin sağlanmasında etkili olmaktadır.

Infill uygulamalar yoluyla, kentsel mekânlarda yaşanan kimlik değişiminin tespitinin amaçlandığı çalışmada elde edilen sonuçlar şu şekildedir:

Kentsel boyutta yaşanan bağlamsal değişimler:

- Ekonomik, politik, teknolojik vb. değişimlerin, imar yönetmelikleri ve uygulamalarının kentsel mekânların bağlamsal özelliklerinin değiştiği tespit edilmiştir.
- Çalışma alanında yaşanan bağlamsal değişimin en önemli sebebi, gelişmekte olan kentte uygulanan imar değişiklikleri olmuştur.

- 2000'li yıllarda yapılaşmanın tamamlandığı çalışma alanında yıkımlar başlamış ve kentte yaşanan değişimler dolayısıyla yeni yapılan binaların çoğunlukla ticaret işlevine sahip olduğu dikkat çekmiştir.
- Önceden yerleşim alanı olarak tanımlanan çalışma alanı, kentin büyümesi ile kent merkezinin değişmesi/çoğalması dolayısıyla ticaret işlevini de üstlenmiştir.
- 1970 yılına kadar konut dokusu olan alanın, 1970-1990 yıllarında konut+ticarete dönüştüğü, infill uygulamaların ise çoğunlukla ticaret amaçlı yapıldığı görülmüştür.

Kentsel boyutta yaşanan morfolojik değişimler:

- Gelişmekte olan kentlerde yaşanan imar uygulamaları yoluyla alınan kararların, kentlerin morfolojik özelliklerini ikinci ve üçüncü boyutta değiştirdiği tespit edilmiştir.
- Kentte artan nüfus ve gelişen teknoloji ile yerleşim alanlarına olan talebin artması, çalışma alanının ikinci boyutta morfolojik değişimine sebep olmuştur.
- Dönemsel olarak uygulanan imar planları ile çalışma alanı 1960'larda günümüz yapı adası biçimlenişine kavuşmuştur.
- 1960'lardan sonra yapılaşmanın yoğun olarak yaşandığı çalışma alanında, dönemsel olarak yapılan imar değişiklikleri dolayısıyla, günümüzde farklı ölçekte yapıların bir arada olduğu görülmektedir.
- Günümüzde yapılaşma olarak yoğunluğun arttığı çalışma alanında kimlik değişiminin yaşandığı tespit edilmiştir.

Bina bazında yaşanan görsel değişimler:

- Kentsel boyutta yaşanan morfolojik ve bağlamsal değişimlerin, çalışma alanının görsel niteliklerini değiştirdiği tespit edilmiştir.
- İmar kararlarında yapılan değişiklikler ile yapıların kat yüksekliği, kat sayısı, emsal, taks vb. özelliklerinde yaşanan artış, yapıların hem gabari hem de hacim olarak artmasına sebep olmuştur.
- Mevcut sokak genişliği korunurken infill yapıların kat sayılarının artması, bina-yol ilişkisini olumsuz yönde etkilemiştir.

- Mevcut doku göz önünde bulundurulmadan, parsel bazında ve her parsel için farklı kararlar alınması, infill yapıların mevcut yapılardan farklılaşmasına sebep olmuştur.
- Teknolojinin gelişmesi ile artan malzeme çeşitliliği ve bina yapım tekniklerinde yaşanan gelişmeler, çalışma alanında farklı niteliklerde inşa edilmiş yapıların bir arada olmasını kaçınılmaz kılmıştır.
- Mevcut çevreye ait kimliğin dikkate alınmadan infill yapıların uygulandığı çalışma alanında, birbiri ile uyumsuz ve bütünleşmemiş yapıların bir aradalığı, alanın görsel özelliklerini değiştirmiştir.
- Infill uygulamalar yoluyla çalışma alanında yaşanan görsel değişimlerin genel olarak mevcut kimliği olumsuz yönde etkilediği tespit edilmiştir.

Konya'nın sıkışık kent dokusunda, eski ve yeni yapı birlikteliğine sahip olan çalışma alanı, zaman içerisinde imar ve planlama kararları sonucunda meydana gelen değişimler ile farklı karakterlere sahip yapıların birlikteliğinin gözlemlendiği heterojen bir yapıya dönüşmüştür. Gelişen teknoloji ve kentleşmenin de etkisi ile süregelen ve sürecelecek olan bu değişim, yapıların birbirleri ile ve çevresiyle olan ilişkilerini olumsuz yönde etkilemiştir. Yaşanan bağlamsal değişim, dokuya ait karakteri değiştirirken, infill uygulamaların hem morfolojik hem de görsel olarak dokuya ait olumlu nitelikleri göz ardı etmesi, çalışma alanının olumsuz yönde kimlik değişimi geçirmesi ile sonuçlanmıştır.

Gelişim ve değişimin kaçınılmaz olduğu çağımızda, yerel yönetimler ve tasarımcılarla beraber, yapılan her uygulamanın planlama kararının sağlıklı bir şekilde alınması, mevcut çevrenin iyi analiz edilmesi, olumlu değerler korunurken olumsuz değerlerin giderilmesine yönelik uygulamalar yapılması, olumsuz yönde kimlik değişimlerinin yaşanmasının önüne geçecektir.

KAYNAKLAR

Akbıyık, N., 2013, *Tarihi Çevrede Yeni Yapı Olgusu Ve Bağlam İlişkisinin Güncel Uygulamalar Üzerinden İrdelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

Akın, O., 1999, “*Küreselleşme Olgusu ve Kent Mekanı Üzerindeki Etkileri, İstanbul Metropolitan Alanı Örneğinde*”, YTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul

Altınöz, G.A., 2010, Tarihi Dokuda ‘Yeni’nin İnşası, *Ege Mimarlık*, Cilt 4, Sayı 75, Sayfa 18-26

Arabulan, S., 2008, *Yer Mekân Kimliğinin Değişimi Mezitbey Hamamı Ve Yakın Çevresi Alan Çalışması*, Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Edirne

Arusoğlu, Z.E., 2013, *Çok Katmanlı Kentlerde Kimlik Sorunsalı Palimpsest Bir Kentsel Alan Olarak Ulus Örneğinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

Atik, D., *Geleneksel Konut Alanlarındaki Fiziksel Ve Sosyo-Kültürel Değişimlerin Saptanmasına Yönelik Bir Model Önerisi: Edirne Kenti Örneği*, Doktora Tezi, Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Edirne

Bahadır, E., 2014, *Mekân Tasarımlarında Kimlik Oluşum Süreçleri Ve Yersizleşme Kavramının İrdelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Ankara

Bauman, Z., 2005, *Bireyselleşmiş Toplum*, Çeviri: Yavuz Alogan, Ayrıntı Yayınları, 1.Basım, İstanbul

Bayramoğlu, N., 2010, *Kullanıcı Algısı Bağlamında Kentsel Kimlik: Barbaros Bulvarı-Büyükdere Kentsel Aksı*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

Bıyıkoğlu, S., 2011, *Küreselleşmenin Mekânsal Kimlik Dönüşümüne Etkileri*, Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

Birlik, S., 2006, *Tarihi Çevrelerde Kentsel Kimlik Değişiminin Eşik Analizi: Trabzon’ da Bir Deneme*, Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon

Cambaz, C., 2009, *Tarihi Kentsel Mekânlarda Yer Duygusu Ve Yeni Yapı Tasarımı İlişkisi Üzerine Bir Deneme*, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

Can, A., 2011, *Tarihi Çevrede Yeni Yapılaşma Koşulları ve Kadıköy - Rasimpaşa Mahallesi Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

Carmona, M., Oc, T., Tiesdell, S. ve Heath, T., 2003, *Public Places-Urban Spaces*, Architectural Press, Oxford

Ching, F., 2016, *Mimarlık: Biçim, Mekân ve Düzen*, Çeviri: Sevgi Lökçe, Yapı-Endüstri Merkezi Yayınları, 7. Baskı, İstanbul

Çağlayandereli, M., 2006, *Kentsel Doku Değişimi Ve Çöküntü Mahalleleri (Gedikpaşa Örneği)*, *I. Uluslararası Eminönü Sempozyumu*, İstanbul, DOI: 10.13140/RG.2.1.4053.1923

Çekten, P., 2013, *B(h)uis, Hoogte Twee Architecten* [online], Mekanar, Boş Oda 06, <http://www.mekanar.com/tr/bo%C5%9F-oda-ar%C5%9Fiv-2011/bo%C5%9F-oda-06/bhuis-hoogte-twee-architecten.html> [Ziyaret Tarihi: 16 Ağustos 2016]

Çöl, Ş., 1998, *Kentlerimizde Kimlik Sorunu Ve Günümüz Kentlerinin Kimlik Derecesini Ölçmek İçin Bir Yöntem Denemesi*, Doktora Tezi, Mimar Sinan Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

Deniz, K., 2004, *Konya'da Farklı Üç Kentsel Mekanda Kent Kimliği Üzerine Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya

Deviren, A.S., 2001, *Mimaride Yer: Yapının Araziyle İlişkisinin Kavramsallaştırılması (1980-200)*, Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

Doğan, M., 1994, *Temel Büyük Türkçe Sözlük*, Bahar Yayınları, İstanbul

Doğrusöz, F., 1994, *Tarihi Ve Özgün Çevrelerde Yeni Yapı Sorunu Ve "İnfil" Olgusuna Farklı Yaklaşımlar*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

Düzgün, H., 2010, *Tarihi Çevrelerde Yeni Yapı Tasarımında Kabuk-Bağlam İlişkisinin Temel ve Güncel Tasarım Kavramları Açısından İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

Eren, İ., 2006, *Mimarlıkta Tasarım-Yer İlişkisi Bağlamında "Yer"e Özgü Mimari Dilin Dönüşüm Sürecinde Yeniden Üretilmesi*, Doktora Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

Erton, M., 1995, *Kent Kimliği İznik ve Mudurnu Yerleşmeleri Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

Ertürk, T., 1996, *Şehir Kimliği: Amasya Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

Eryazıcıoğlu, M.E. ve Markoç, İ., 2014, Kentsel Kimlik ve Kentsel Projeler Bağlamında Kimliksizleşme Sorunu İstanbul Örneği, *UPAD-1.Uluslararası Kentsel Planlama ve Mimarlık-Tasarım Kongresi*, 8-11 Mayıs, Kocaeli

Eyüce, A., 2007, *Bir Mimar ve Cephe* [online], Çatı ve Cephe Dergisi, <http://www.cativecephe.com/?pid=24336#.WGNznVWLSpp> [Ziyaret Tarihi: 5 Mayıs 2016]

Güneş, N., 2013, *Kimlik Üzerine Yeni Bir Okuma Denemesi: Kimliğin Söylemsel İnşası Ve Mardin Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon

Gürsel, Y., 1993, Değişme Koşullarında Kimlik, Meşrutiyet, Etik, *Türkiye Mimarlığı Sempozyumu II: Kimlik-Meşrutiyet-Etik*, 7-9 Ekim, Atatürk Kültür Merkezi, Ankara, Sayfa 38-42

Hall, S., 1990, *Cultural Identity and Diaspora*

Harvey, D., 2003, *Sosyal Adalet ve Şehir*, Metis Yayınları, İlk Basım, İstanbul

Hasol, D., 2008, Kentsel Mekân ve Kentlilik Bilinci, *Kentleşme Şurası* [online], <http://www.doganhasol.net/kentsel-mekan-ve-kentlilik-bilinci-2.html> [Ziyaret Tarihi: 9 Mart 2016]

Hasol, D., 2009, *Mimarlık Cep Sözlüğü*, Yapı-Endüstri Merkezi Yayınları, 3. Baskı, İstanbul

Işıkkaya, D. ve Önel, H., 2008, Kentsel Çöküntü Bölgelerinin Örgütlenmesi Ve Yeniden Kullanım, *Megaron Dergisi*, Cilt 3, Sayı 2, Sayfa 187-193

İnceoğlu, M. ve Aytuğ, A., 2009, Kentsel Mekânda Kalite Kavramı, *Megaron Dergisi*, Cilt 4, Sayı 3, Sayfa 131-146

İzgi, U., 1999, *Mimarlıkta Süreç, Kavramlar, İlişkiler*, Yem Yayınları, İstanbul

Kapubağlı, S., 2004, *Tarihi Çevrede Yeni Yapılaşma Ve İstanbul Örneğinde İnfill Uygulamaların Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

Karakul, Ö., 2009, Değişim, Süreklilik, Uyum Üçgeninde Tarihi Çevrede Yeni Yapı, *TBMM Mimarlar Odası Ankara Şubesi Dosya Dergisi*, 14.1, Sayfa 50-57

Kaya, A. vd., 2014, Konuralp Beldesinin Mekânsal Kimlik Değişimi, *Ormanlık Dergisi*, Sayı 10, Sayfa 72-83

Kaypak, Ş., 2010, Antakya'nın Kent Kimliği Açısından İrdelenmesi, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 7, Sayı 14, Sayfa 373-392

Kongar, E., 1999, *Toplumsal Değişme Kuramları ve Türkiye Gerçeği*, Remzi Kitabevi, 7. Basım, İstanbul

Koyuncu, A., 2013, Kimliğin İnşasında Kent Konya Örneği, *Akademik İncelemeler Dergisi*, Cilt 8, Sayı 2, Sayfa 155-179

Köseoğlu, B., 2009, *1950-1970 Yılları Arasında Yapılan Müstakil Konut Alanlarında Değişim: Konya Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya

Köseoğlu B. ve Aydın, D., 2009, Müstakil Konut Alanlarında Morfolojik ve Bağlamsal Değişim: Konya Meram Öğretmen Evleri, *BAÜ FBE Dergisi*, Cilt 11, Sayı 2, Sayfa 110-123

Kuban, D., 2016, *Mimarlık Kavramları*, Yapı-Endüstri Merkezi Yayınları, 11. Baskı, İstanbul

Kuloğlu, N., 1994, *Konuttaki İşlevsel Değişimin Tarihi Çevrelerin Korunmasında Oluşturduğu Güçlükler Ve Çözüm Önerileri Ortahisar Örnek Çalışması*, Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon

Kuloğlu, N., 2013, Boşluğun Devinimi: Mimari Mekândan Kentsel Mekâna, *Iconarp International Journal of Architecture and Planning*, Cilt 1, Sayı 2, Sayfa 201-214

Kuşçu, A.C., 2006, *Sürdürülebilir Mimarlık Bağlamında Geleneksel Konya Evi Üzerine Bir İnceleme*, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

Lefebvre, H., 1991, *The Production of Space*, İng. çev. D. Nicholson-Smith, Blackwell, Oxford

Lynch, K., 2015, *Kent İmgesi*, Çeviren: İrem Başaran, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 7. Baskı, İstanbul

Lynch, K., 1984, *A Theory Of Good City Form*, MIT Press

Meşhur, Ç., 2004, *Arazi ve Arsa Düzenlemesi Yaklaşımlarının Kentsel Mekân Oluşumu Üzerindeki Etkileri*, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya

Mornement, A. ve Biles, A., 2009, *INFILL: New Houses for Urban Cities*, Laurence King Publishing

Ocakçı, M., 2012, *Kentsel Planlama: Ansiklopedik Sözlük*, Derleyen : Melih Ersoy, Ninova Yayınları

Oduncu, F., 2013, *Konya İli Hediye Atarcı-Ayşe Tüzün Konutunun Restorasyon Önerisi*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara

- Önem, A. ve Kılınçaslan, İ., 2005, Haliç Bölgesinde Çevre Algılama Ve Kentsel Kimlik, *İTÜ Dergisi/a - Mimarlık, Planlama ve Tasarım*, Cilt 4, Sayı 1, Sayfa 115-125
- Özaslan, N., 1996, Tarihsel Kent ve Çağdaş Kentsel Tasarım Sorunu, *Mimarlık Dergisi*, Sayı 4, Sayfa 34-36
- Özbay, H., 1989, Günümüz Türk Kentlerindeki Kaybolan Birliktelik Kent ve Mimar, *Mimarlık Dergisi*, Sayı 5, Sayfa 44-47
- Özparlak, F., 2009, *Sokak Ve Site İçi Mekân Kullanımlarının İncelenmesi; Konya Kenti Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya
- Özyılmaz, H., 2007, *Diyarbakır Geleneksel Konut Mimarisinde Morfolojik Analiz: Geleneksel Konutların Güncel Kullanımda Değerlendirilmesi*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Pidcock, C. ve Beamer, D., 2005, *Design in Context - Guidelines For Infill Development In The Historic Environment*, NSW Heritage Office, Australia
- Punter, J. ve Carmona, M., 1997, *The Design Dimension of Planning: Theory, Content and Best Practice for Design Policies*, E. & FN Spon, London
- Rapoport, A., 2004, *Kültür, Mimarlık, Tasarım*, Çeviren: Selçuk Batur, Yapı Yayın, İstanbul
- Sağ, N., 2011, *Dönüşüme Bağlı Kentsel Gelişmenin Yönetilmesinde Bir Araç Olarak Akıllı Büyüme; Konya Kenti Örneği*, Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya
- Schulz-Norberg, C., 1971, *Existence, Space and Architecture*, London: Studio Vista, London
- Soygeniş, S., 2015, *Mimarlık Düşünmek Düşlemek*, Yapı-Endüstri Merkezi Yayınları, 5. Baskı, İstanbul
- Süslü, Ş., 2009, *Konya'da Apartman Yapılarının Tarihi Süreç İçinde Cephe Özelliklerinin Gelişimi*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya
- Şenyiğit, Ö., 2010, *Biçimsel ve Anlamsal İfade Aracı Olan Cephelerin Değerlendirilmesine Yönelik Bir Yaklaşım: İstanbul'da Meşrutiyet ve Halaskargazi Caddelerindeki Cephelerin İncelenmesi*, Doktora Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul
- Şenyiğit, Ö. ve Altan, İ., 2011, *Anlamsal İfade Aracı Olan Cephelerin Değerlendirilmesine Yönelik Bir Yaklaşım: İstanbul'da Meşrutiyet Caddesi'ndeki Cephelerin İncelenmesi*, *Megaron Dergisi*, Cilt 6, Sayı 3, Sayfa 139-150

Şişmanyazıcı, B. ve Yıldız, H., 2010, Tarihî Kentsel Alanlarda Toplumsal ve Mekânsal Yeniden Yapılanma: Fener ve Balat Örneği, *Mimarlık Dergisi*, Sayı 352

Ter, Ü. ve Özbek, O., 2005, Kent Merkezlerinin Oluşumunda Alansal Gömülülük: Konya Tarihi Kent Merkezi, *Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi*, Cilt 20, Sayı 4, Sayfa 527-536

Tezcan, E.Ö., 1999, *Özgün Çevrelerde Tarihi Ve Kültürel Mirasın Sürdürülebilirliği Ve Yeni Binaların, Kent Kimliği Ve Kentsel Süreklilik Üzerindeki Etkileri*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

The Scottish Government, 2010, *New Design in Historic Settings*, Historic Scotland

Thorns, D., 2010, *Kentlerin Dönüşümü (Kent Teorisi ve Kentsel Yaşam)*, Çeviren: Esra Nal ve Hasan Nal, Soyak Yayıncılık, İstanbul

Topçu, K., 2011, Kent kimliği üzerine bir araştırma: Konya örneği, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, Cilt 8, Sayı 2, Sayfa 1048-1072

Tuan, Y.F., 1979, Space And Place: Humanistic Perspective, *Philosophy in Geography*, Sayfa 387-427

Turna, Ö., 2012, *Küresel Yeniden Yapılanma Sürecinde Kentsel Müdahaleler Ve Kentsel Kimlik Etkileşimi: Rize Kenti Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

Twigger-ross, C.L. ve Uzzel D.L., 1996, Place and Identity Process, *Journal of Environmental Psychology*, Sayfa 205-220

Ulu, A. ve Karakoç, İ., 2004, Kentsel Değişimin Kent Kimliğine Etkisi, *Planlama Dergisi*, Sayı 29, Sayfa 59-66

Ünlü, T., 2006a, Mersin'de Değişen Kentsel Mekan: Çamlıbel'de Morfolojik Değişim, *Megaron Dergisi*, Cilt 1, Sayı 4, Sayfa 178-200

Ünlü, T., 2006b, Kentsel Mekanda Değişimin Yönetilmesi, *METU JFA*, Cilt 23, Sayı 2, Sayfa 63-92

Ünügür, M., 1996, İstanbul'un Değişen Kentsel Kimliği Üzerine, *Arkitekt Dergisi*, Sayı 444, Sayfa 42-49

Yargıç, S., 2009, *Küreselleşen Kentlerde İkonik Yapıların Kentsel Kimlik Oluşumuna Etkileri Üzerine İrdeleme*, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul

Yenice, M.S., 2005, *Kentsel Planlama Sürecinde Konya Kent Formunun Gelişimi Üzerine Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya

Yenice, M.S., 2012, Konya Kentinin Planlama Tarihi Ve Mekânsal Gelişimi, *Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, Cilt 28, Sayı 4, Sayfa 343-350

Zeren, M., 2010, *Tarihi Çevrede Yeni Ek ve Yeni Yapı Olgusu*, Yalın Yayıncılık

EK-2 1 Nolu Infill Yapıya Ait Encümen Kararı

①

T.C.
SELÇUKLU BELEDİYESİ
ENCÜMEN KARARI

Karar No : 81147705-302.03-794
Karar Tarihi : 13.06.2013

Konu : 2 Mahalle 13911 ada 10 nolu
parselin ifraz, tescil ve yol terki
talebi.

TEKLİF ÖZETİ : Belediyemize 07.06.2013 tarihli dilekçesine istinaden; İlçemiz sınırları içerisinde bulunan mülkiyeti tapu malikine ait tapunun İki (2) Mahalle 13911 ada 10 nolu parselin ifraz, tescil ve yol terki talebine ait Emlak ve İstimlak Müdürlüğünün 12.06.2013 tarihinde Encümenimize havale edilen aynı tarih ve 32370060-754/22006 sayılı teklifinin görüşülmesi neticesinde.

KARAR : Mezkur parseller imar planında kısmen mesken, kısmen de yola isabet etmekte olup, söz konusu İki (2) Mahalle 13911 ada 10 nolu parselin ilişik haritasında görüldüğü gibi A ve C olarak İki (2) parçaya ifrazına, ifrazdan oluşan C parçasının tapu malikleri adına tesciline, A parçası imar planında yola isabet ettiği için Belediyemizce tamamının 1,00-Türk Lirası bedelle tapu maliklerinden satın alınarak yola terki; tüm bu işlemlerin 3194 sayılı yasanın 15 ve 16. maddesine göre işlem yapılmasına ve karar örneğinin gereği için evrakları ile birlikte Emlak ve İstimlak Müdürlüğüne, bilgi için Mali Hizmetler Müdürlüğüne tevdiine 13.06.2013 tarihinde oy birliği ile karar verilmiştir.

ÜYE
Abdullah ŞANLI

ÜYE
Mevlüt AYDIN
(Bulunmadı)

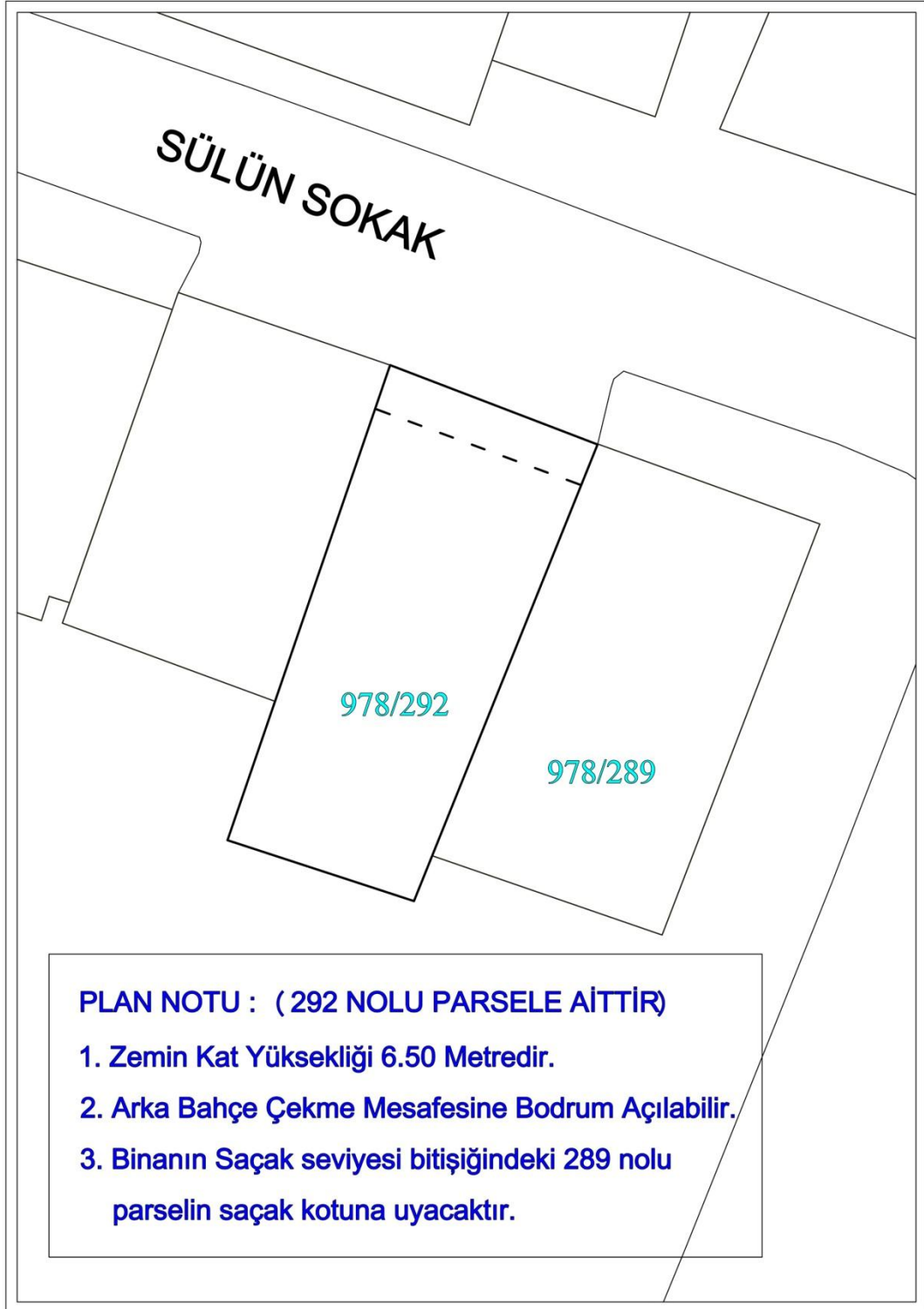
Necmeddin YİĞİT
Mali Hizmetler Müdürü

Recep İPEKÇİ
Destek Hizmetleri Md. V.

Muharrem BAŞALTUN
Kültür ve Sosyal İşler Müdür V.

EMLAK ve İSTİMLAK
MÜDÜRLÜĞÜ

EK-3 2 Nolu Infill Yapıya Ait Plan Notu

EK-4 3 Nolu Infill Yapıya Ait Encümen Kararı

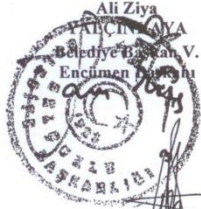
T.C.
SELÇUKLU BELEDİYESİ
ENCÜMEN KARARI

Karar Tarihi : 16.10.2014
Karar No : 81147705.302.03 - 948
Konu : Diğer Kanunlarla Verilen Görevler
Konu Özet : İki Mahalle 432 pafta 978 ada 212, 213 ve 214 nolu parsellerin tevhid, ifraz, yol terki ve tescil talebi.

TEKLİF : Belediyemize 09.09.2014 tarihli dilekçe ile müracaatta bulunulan tapunun İki (2) Mahallesi 432 pafta 978 ada 212, 213 ve 214 nolu parsellerin tevhid, ifraz, yol terki ve tescil talebi hususundaki Emlak ve İstimlak Müdürlüğü'nün 15.10.2014 tarihinde Encümenimize havale olunan aynı tarih ve 32.370060-754 / 28747 sayılı teklifinin görüşülmesi neticesinde.

KARAR : Mezkur parseller imar planında kısmen mesken sahası, kısmen de imar yoluna isabet etmekte olup, Söz konusu İki (2) Mahallesi 432 pafta 978 ada 212, 213 ve 214 nolu parsellerin imar durumu Ek'li haritasında görüleceği üzere;

Birlikte tevhitlerine, tevhit işlemlerinden sonra A1, A2 ve C olarak üç (3) parçaya ifrazlarına, ifrazları oluşun A1 ve A2 parçaları imar yoluna isabet ettiğinden tamamı 1,00-Türk Lirası bedelle Belediyemiz tarafından satın alınarak yola terklerine ve C parçasının da malikleri adına tescillerinin yapılmasına, tüm bu işlemlerin 3194 Sayılı İmar Kanununun 15. ve 16. maddelerine istinaden yapılmasına ve karar örneğinin gereği için evrakı ile birlikte Emlak ve İstimlak Müdürlüğü'ne, bilgi için Mali Hizmetler Müdürlüğü'ne tevdiine 16.10.2014 tarihinde oy birliğiyle karar verilmiştir.

Ali Ziya YALÇIN
Encümen Başkanı

Ali SONMEZ
Encümen Üyesi

Serhan GÜNGÖR
Encümen Üyesi

Meryem ALAYINTAS
Encümen Üyesi

Recep İPEKÇİ
Destek Hizmetleri Müdür V.

Muharrem BAŞALTUN
Kültür ve Sosyal İşler Müdür V.

ASLININ AYRIDIR
M. Selma AYRAL
Encümen Başkanı

EMLAK ve İSTİMLAK
MÜDÜRLÜĞÜ

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Elif Bülüç
Uyruğu : TC
Doğum Yeri ve Tarihi : Konya / 05.01.1991
Telefon : 05300615477
e-mail : elifbuluc@hotmail.com

EĞİTİM

Derece	Adı, İlçe, İl	Bitirme Yılı
Lise	: Selçuklu Anadolu Lisesi, Selçuklu, Konya	2008
Üniversite	: Gazi Üniversitesi, Maltepe, Ankara	2013
Yüksek Lisans	: Necmettin Erbakan Üniversitesi, Meram, Konya	2017

İŞ DENEYİMLERİ

Yıl	Kurum	Görevi
2013-2014	Tolga Sevim Mimarlık	Mimar
2014-Halen	Necmettin Erbakan Üniversitesi	Araştırma Görevlisi

YABANCI DİLLER

İngilizce

YAYINLAR

1. ÖZEN YAVUZ ARZU, BÜLÜÇ ELİF (2014). Proposing a Model Developed by Rule based Approaches in Architectural Design Education. 3rd Cyprus International Conference on Educational Research, CY-ICER 2014, 143, 334-338., Doi: 10.1016/j.sbspro.2014.07.415 (Tam Metin Bildiri/Sözlü Sunum)(Yayın No:2602704)
2. ÖZEN YAVUZ ARZU, BÜLÜÇ ELİF (2014). Proposing a Computer Aided Model Developed By Rule Based Approaches In Conceptual Architectural Design Process. 3rd World Conference on Innovation and Computer Sciences 2013, INSODE (Tam Metin Bildiri/Sözlü Sunum)(Yayın No:2602710)
3. BARAN FATMANUR, BÜLÜÇ ELİF, KAYNAŞ HAVVA BURCU, AYDIN DİCLE (2015). Alteration Of Space In Sille Traditional Residences Vii Technological Equipment. All In One Conferences, 121-125. (Tam Metin Bildiri/Sözlü Sunum)(Yayın No:2602698)

4. BÜLÜÇ ELİF, KAYNAŞ HAVVA BURCU, BARAN FATMANUR (2016). Transformation In Residence Plan Typology From The Foundation Of The Republic To The Present Day: Konya Case. All In One Conferences (Tam Metin Bildiri/Sözlü Sunum)(Yayın No:2774356)
5. BARAN FATMANUR, BÜLÜÇ ELİF, KAYNAŞ HAVVA BURCU (2016). Reflections of National Architecture on Konya City Case Study With Regard to 3 Buildings. All In One Conferences (Tam Metin Bildiri/Sözlü Sunum)(Yayın No:2818466)
6. KAYNAŞ HAVVA BURCU, BARAN FATMANUR, BÜLÜÇ ELİF (2016). Analyzing The Effects Of Spatial Equipment On Cultural Structure Via Konya Houses. All In One Conferences (Tam Metin Bildiri/Sözlü Sunum)(Yayın No:2818461)

